

М. Дупняк

ОЛЕКСА ЗАПОРІЗЬКИЙ

НОВІ БАЙКИ

1969

diasporiana.org.ua

OLEKSA ZAPORIZKYJ

NEW FABLES

UKRAINIAN WRITERS' ASSOCIATION IN EXILE

"SLOVO"

NEW YORK — 1969 — SYRACUSE

ОЛЕКСА ЗАПОРІЗЬКИЙ

НОВІ БАЙКИ

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ В ЕКЗИЛІ

„СЛОВО”

НЬЮ-ЙОРК — 1969 — СПРАКУЗИ

Портрет роботи митця Ів. Денисенка

Авторські права застережені

Printed by The Whiteruthenian Press
Syracuse, N.Y.

Dr. Thompson —

З ВІДГУКІВ ПРО КНИЖКУ „НОВІ БАЙКИ“

(з 1953 р.)

1. „Олекса Запорізький, що проживає в Курітібі, в Бразилії, видав досить грубеньку книжку „Нові байки“, в яку ввійшла 101 байка, — число досить солідне.

Вартість їх не однакова, — одні з них вдалі й дотепні, інші менш вдалі, — але, на загал, треба визнати, що автор в своєму байкарському жанрі, що мав у нас таких майстрів, як Гребінка, Боровиковський, Глібів, зайняв цією своєю книжкою визначне місце, — і то тим більше, що байкарський жанр після Глібова в нашій літературі сливе не практикувався, — хоча й були такі геніяльні винятки, як „Лис Микита“ Івана Франка.

Авторові не бракує ані оригінальності думки, ані актуальності тем, зачеплених у тих байках, і хоч подекуди вислів буває досить важкий, іноді трохи вульгарний, все ж цю книжку треба привітати і — прочитати...”

Є. О[нацький] — З НОВИХ КНИЖОК („Наш Клич“, Буенос Айрес, 3-го грудня 1953 р.).

2. „...Та ось у далекій Бразилії з'явилася збірка Олекси Запорізького — і мимоволі доводиться оті думки про занепад та „здитинення“ басчного жанру ще раз „передумати“.

Передусім у збірці Запорізького вражає ота імпазантна кількість байок — аж сто одна їх! — знак, що автор не пошкодував ні творчої сили, ні дорогого часу для їх опрацювання. Друге — звертає на себе увагу оригінальність його тем та сюжетів, всупереч традиції „законних переспівів“, що звичайно практикується в басчній творчості: із ста однієї байок тільки шість написані на позичені теми. У байці „Життя і Смерть“ можна добачити відгук ідеї П. Осборна з його п'єси —

„Смерть у полоні“, але сюжетна схема Запорізького й тут оригінальна. Третє — байки ці витримані в класичному жанрі, з наявністю в них усіх елементів епіки... Четверте — віршова їх форма здебільшого теж традиційна... П'яте — ідейне наповнення байок Запорізького варте уваги всякого „дорослого читача“... Але головна прикмета байок Запорізького — літературна досконалість їхньої форми, що свідчить про неабиякий літературний хист автора. Це насамперед видно з тих яскравих образів дієвих осіб, що їх автор зводить читачеві на очі, мовляв, як живих...

В. Чапленко — ПРО СОТНЮ БАЙОК ОЛЕКСИ ЗАПОРІЗЬКОГО („Свобода, 18-го червня 1954 р.).

3. „Нові байки“ Олекси Запорізького. — В книжкових крамницях Філядельфії появилася в продажу недавно одержана з Бразилії цікава книга — „Нові байки“ Олекси Запорізького (понад сто байок). Це видання треба визнати найкращою появою з байкарської царини за останні 25 років. Автор гідно відновив на еміграції жанр байки“.

„Гомін України“, Торонто, 24-го жовтня 1953 р.).

4. „Будь благославленна Куритиба, що подарувала світові найкращого сучасного українського байкаря! Після останніх 8 років, коли українська байка систематично профанувалась... я вперше з великою мистецькою насолодою прочитав правдиві байки, вміщені в останній Вашій книзі. Гарна літературна мова, уміння використати діалектизми, відчуття барви й запаху слова, — все це великою мірою ціхує Вашу байкарську творчість“.

(Д-р. Я. Славутич — з листа від 29-го вересня 1953 р.).

АВТОБІОГРАФІЯ

(чернетка)

Я народився і виростав у селянській сім'ї, де все було підпорядковане неписаному, але твердому морально-етичному кодексові. За найменше переступлення того кодексу я був караний, ніяких поблажок у тім відношенні не було. Ця обставина ще з дитячих років, мабуть, і виховала в мені почуття обов'язку і дисциплінованості. А барвиста українська природа, серед якої проходили мої дитячі роки, дуже рано розбудила і розвинула в мені естетичне відчуття і нахил до фантазування.

Тим то, коли я почав учитися, я став багато читати творів художньої літератури. Я прочитав майже все з української та російської літератури та дещо із світової. Мені здається, що читання творів красного письменства і було основним фактором у формуванні мого світогляду.

Читання художньої літератури у великій мірі, очевидно, спричинилося і до витворення в моїй свідомості ідеалу, задля якого я вважав варто було жити і працювати. Я думаю, що той ідеал до певної міри можна окреслити словом гуманізм. І той ідеал дуже швидко привів мене до тяжких випробувань, на кожному кроці я натрапляв на гірке розчарування. Але я намагався не здаватись. Коли, наприклад, деяких інститутських професорів публічно ганьбили, трактуючи їх „ворогами народу“, я вдавав із себе хворого і участі в тому не взяв.

Та все те мені даром не минулося. Не встиг я після закінчення інституту попрацювати в школі і року, як мене заарештували і запровадили на три роки в сибірські концтабори. Проте сибірські концтабори не тільки не зруйнували в моїй свідомості мій ідеал, а, навпаки, ще зміцнили його.

Після Сибіру за якийсь час мене знову було допущено працювати в школі. І знову тягар достосовування й мо-

ральне калічення.

А коли Друга світова війна проломила мури кордонів, я з тяжким почуттям, але не вагаючись і хвилини, залишив рідну землю, несучи з собою свій ідеал і всі свої риси і уподобання, якими мене нагородила проста селянська сім'я і барвиста українська природа.

Ол. Запорізький

Важких проблем багато в світі,
Найважча — ворога свого любити.

Ол. Запорізький

У ЗООПАРКУ

Неприятелі, спільним лихом биті,
Стають неначебто брати ті.

„Рудий, агов! — гукає Вовк до Лиса. —
Що? Журишся?“ — „Журюся, Вовче-брате!“
„Іще б! Зубами не вгризеш залізні ґрати —
З журби і голова тут стане лиса.“
„Як ізгадаю, — скімлить Лис, — про ті ярки,
Та про діброви, та про курники,
То жаль такий ухопить... ох-ох-ох!“
„І не кажи! — зідхає Вовк. — Оті кошари
З ягнятами — перед очима, як примари.
Вже краще був би я маленьким здох!“
„Оце б, — скривився Лис, — як доля отака,
Повіситися, так... немає ж мотузка.“
І-і!.. — Вовк аж виє. — Випив би отруту,
Щоб не терпіти муку люту!“
„А сниться що — хоч не лягай і спати!.. —
Захлипав Лис. — Лише й розради,
Як із тобою деколи погемониш.“
„Таке й мені, Лисуню-братіку! А ми ж
Колись один для одного... бажали згуби...“
„Еге, Вовцюню, вишкіряли зуби...
Які дурненькі ми були раніш!“

20. 9. 1955 р.

ЛЕВ ТА ОСЕЛ

Осел у лев'ячі потрапив фаворити.
Але, не вмівши по-блюзнірському хвинтити
(Бо то не те, що перти хури!),
Все терся-м'явся ззаду у Левури.
Та ненароком
Своїм осячим і назирив оком
В каблучці прикорня вельможного хвостюри
Бородавку чи гулю,
Завбільшки з добру дулю.
І тут Осел ледь-ледь не вчистив гопака
Від радости. „Та це ж така
Нагода трапилась мені, що Боже мій!
Я доповім... я виставлю проєкт
Носить нахвосника, щоб зберегти секрет,
І те оцінить він...” — Осел мерщій,
Улучивши момент,
Все й виклав перед Левом. „Пречудово! —
Ослову вислухавши мову,
Гарикнув Лев: — Проект затверджую без змін.
А що про цюю таємницю
Ослові відати тим більше не годиться,
То хоч і вдячний я, однак...” — І він
Осла розчавив, мов би печерицю.

ГОЛУБ І СОВА

Сидить раз Голуб на ряснім дубку.
А далі, на гнилім пеньку,
Сова куняє. А ще далі, за Совою,
Та Горлиця, мов сонце, осява собою
Черемху. Голуб їй із дуба
То покива чубком, то потуркоче злюба,
То забринить якісь чудні слова.

Аж тут Сова

Пробуркалася. Глипнула яга.
„Ба Голуб!.. дивиться...

любесенько морга...

Що ж сталося оце йому? Ага,
Він закохався! Гм, не дивина...“
І вже зачіпливо поморгує й вона.
А той до Горлиці: „В левади голубі
Давай но полетімо — сядем на вербі.“
„Гаразд! Я — зараз!“ — хамкотить Сова.
Та наче аж не при собі, аж умліва.

І крила розпросторює халком —
Уже щоб і летіти з Голубком.
Коли тут Горобці, всесвітні штукарі,
Що причаїлися були у чагарі,
Як зарегочуться. І мов мішком
Сипнуло їх на неї. А якийсь із них

Крізь гомін-сміх:

„На світі нашому чогось воно ото
Поганим не вважає сам себе ніхто!“

1. XI. 1955 р.

ЖУК І РАВЛИК

Жук на ожині — зверху на листку,
А Равлик — під листком, у холодку.

І Равликові Жук гуде:

„Я чув — забув уже від кого й де —
Що як брехати не моргнувши, то ні-ні —
Та і повірить хтось брехні.

То як по-твоєму: можлива річ така?“

„Цить! — сикнув Равлик на Жука. —
Не до балакання тепер: он суне Вовк.“

Уздівши Вовка, Жук примовк.

А Вовк ішов, ішов і став. Та мить одну
Постоявши, як дременує у бузину.

„Ач холоду якого я йому нагнав! —

Знов Равлик. — Тіпало всього.“

„Хіба?“ — Жук опелешено. А той: „Го-го!

Мені отак от, щоб ти знав,

Не вперше.“ — „Як же ти? Подумай! Та...“

„Як? Вовк підходить — я наставив роги.

Він тільки вгледів те — у ноги.“

„От штука!“ — Жук аж вусами хита.

„Але про що пак ти раніш казав мені?“

„Про те ж, чи повірить хто брехні,
Як брешеш не моргнувши.“ — „Ще і як! —

Запирскає сміхом Равликів роток. —

Ось набрехав я, що мене злякався Вовк,

А ти й повірив — чи не так?“

4. III. 1956 р.

ВЕРБОЛІЗ

Куц Верболозу ріс у лузі гожим.
Навколо нього — коров'як, собачі рожі,
Волове вухо, деревій, щавель, полин,
Петрів батіг, козельки, молочай...
І луг той був для Верболозу наче рай;
І пишно пнув гінке галуззя він.
Але штукарочка-природа
Не знає меж у витівках своїх
(Добра того у неї завжди повен міх).
Тож там, де порпалася вся ота дрібнота,
Нараз, немов на дріжджах тісто,
Поперли вгору буйнолисто
Дуби, тополі, вільхи, клени, буки...
І Верболіз
Тоді з досади та журби-розпуки
Побляк, помиршавів, повісив ніс.

КОЗА ТА КУЦ ШИПШИНИ

Хрін-зна чого одної днини
Коза полізла в Куц Шипшини.
А той добродійці кумеднохвостій
Гачки прегострі
Впинати і почав у спину, боки, пику.
Козуня й наробила крику:
„Ти що? Сказився? Повилазило тобі?
Ходжу, мекекаю, пасуся по горбі,
Не маю злости ні на кого...
А він — як дурень із-за рогу!
Чув? Одчепись, кажу! Не смій!..“
Шипшини ж Куц у самі вуха їй:
„Роззявила отут свого рота,
Немов би то ворота,
Якої ти біди?
Хіба хтось тяг тебе сюди?“

ОЛІМПІЯДА

Пташиних співів майова олімпіяда
У гомінкому гаї відбувалася. Жюрі:
 Чиж, Одуд і Сова лупата.
 Почав, усівшись на яворі,
Крук — Яструбів полигач. „Кра-кра-кра,“ —
 Рипить, як та верба суха,
 Що дідько так її коха —
 Аж наче вуха роздира.
„Краса!“ — зацмокав Одуд. „Прима!“ — Чиж.
 Сова баньками ворухнула лиш.
 Сорока на осокорині
Співати заходилася — „чесноти“ яструбині
 Прирівнювати до троянд і зір.
 „Гир-гир, гир-гир,“ —
Скрегоче, мов застряла в горлі кістка.
„Чудово!“ — чмихнув Чиж. „Оце солістка!“ —
 Докинув Одуд. А Сова блик-блик
 То в той, то в інший бік.
 Став Соловейко
 На глоді тонко витинати.
 „Слабенько!“ —
Скривившись, Одуд. „Крукові по п'яти, —
Чиж, не моргнувши. — А також у мастаки!“
 Сова безглуздо вилупила глипаки.
 А далі — Шпак, Сорокопуд, Синиці...
„Гріш у базарний день ціна. Дурниці, —
Жюрі їм присуд винесло. — І часу шкода,
 Щоб слухати — лише морока.“
І Крукові припала перша нагорода,
А другою була відзначена Сорока.

ПІВНІ

Вночі на хутірець заскочили солтади.
І Чотовий до Старости: „Ну, брате,
Вари, печи і смаж,
Бо кишечки солдатські грають марш!“
Що ж — бідкається той — варити? —
Що ж пекти?“
„Не знаєш ти?
Ситеньких зозулясток! Півників-солістів!“
„Ге! Курятинки попоїсти
Хотіли б ми й самі! Так що ж,
Унадилася в хутір куряча холера чи чума,
І зараз, — вірите? — кат-ма...“
„Чума?! Холера?! — Чотовий, мов йорж,
Одразу настороживсь. Та до Джури: —
Розвідати, в якому стані кури!“
„Наказа слухаю!“ — одрізав Джура бравий.
І, вихопившись вихром за ворота,
Рукам ляп-ляп-ляп об поли та халяви —
Неначебто два півнячі крила;
А опісля, долонями обгородивши рота,
Як загорла:
„Ку-ку-рі-ку! Ку-ку-рі-ку!“
Так Півні, як луна, й озвалися по хутірку.

Лукавий забринить у тон душі — наївні,
Стають довірливими, наче півні.

ЗАЙЧА І ГАДЮКИ

Наказувала матінка Зайчаті:
„Під лопушком причайся, вушка догори
Не піднімай, бо очі у біди зіркаті!“
Але йому хоч і не говори.
Зайчиха тільки зникла за горбочком,
Воно і покотилося клубочком.
Кущами шаснуло. То там, то тут
Мітличку торгає. Коли погляне — збоку —
На віддалі якогось, може, скоку —
Ворушиться Гадюк жовтявий жмут.
Малюнькому Зайчаті
Аж ноження тьохнули, щоб дьору дати.
Проте — ні руш. „Ага, Гадюки, —
Подумалось йому, — не злюки:
Он як любенько обнялися — ті сестриці.
Чого ж боятись би? Дурниці!“
І скік до них. А Гаддя кляте
Як шамотнеться, засичить усім кублом —
Зайчам немов метнуло вітрове крило.
Сидить воно тоді під лопухом лапатим,
У сіру лапку пхикаючи стиха.
А тут якраз вернулася Зайчиха.
„Ну, що тобі? — пита. — Жигнула мушка?“
Зайча й оповіло. Вона його за вушка
Скуб-скуб — „Не слухаєш мене!
А ще не знаєш усього, що треба знати!“
„Що знати там?“ — пищить Зайча дурне.
„Ач копасне! — зідхнула мати. —
Та ще ж не знаєш навіть, що на світі
Лихе з лихим — як свояки ті.“

КЕЛЕХ

У Князя був Келех. Не Келех — дивота:
Химерні мережки, пружки, позолота...
Однак усередині був, як і кожний
З його побратимчиків — зовсім порожній.
Та що йому? Через отес журбою
Свій тьмарити блиск? Чи — об мур головою?
Пусте! Порожнечу бо пінні напої
Щораз наповняють по самії вінця...
І хоч на всіляких наливках та винах
Він так розумівся, як бик на картинах,
Зате як почитиво, як ловко ті вінця
Умів піднести перед Князеві губи!
І він за догідливість і за оздобу
У Князя велику мав ласку й шанобу.
„Мій Келеху милий! Мій Келеху любий! —
Мовляє, бувало, розчулений Князь. —
Навколо підлизи, пролази, проножи,
Немов би осінні докучливі мухи...
Одін тільки ти мене тішиш!..“ Аж раз, —
Не пива, не меду, що зміцнює груди, —
Налив хтось у Келех солодкої трути.
І Келех (якби ж то у нього був глузд!)
Питво те безпечно до Князових уст...
Та й випив Князь труту. І ось вам кінець:
В могилі лежить-спочиває Князь гожий,
А Келех, блискучий красунь-молодець,
Догідливо іншому служить вельможі.

ВІЛ ТА БУЙВІЛ

Віл Буйволову знав натуру.
Але що вдіяти — припав до уподоби
(На те немає способу в худоби).
Ну й подружили. От якось то хуру
Удвох і тягнуть. Шлях спочатку вів
Горою. Потім покрутився вниз,
Де серед верболозів та очеретів
Ставок, як місяць вповні, сребривсь.
„Звернути б тутечки цабе
Та підкріпити пирієм себе,“ —
Озався Віл. — „І видумаєш! Тут було б
Найкраще — взяти круто цоб, —
Волові Буйвіл, — ближче до ставка,
Бо сонце ба як припіка.“
„Е, ні! — сопе Віл, налягаючи на крок. —
Ти норови свої отут...“
А той, улучивши хвилину, круть, —
І поволік його із хурою в ставок.
„Облиш! — ревнув щодуху Віл. — Облиш!
Себе й мене занапастиш!“
А Буйвіл цоб охаменувся? То вже ні!
По вуха і застряли у багні.

22. I. 1956 р.

ЖИРАФА І ЗЕБРА

Уже ж бо світ!.. Жирафа й Зебра
Одна вам одну так зненавиділи крішко,
Що їм у печінках неначе дряпав дідько
І, ніби з ревматизму, нили кості-ребра.
Раз (випадок — прехитра штука!)
Вони й зустрілись ніс-у-ніс на луках.
„Голубко! — радісно Жирафа. — Як
Похорошіла ти — ну квітне мак!“
„Та й ти, — люб'язно Зебра, — ти бо теж,
Мов на городі соняшник, цвітеш!“
„Від тебе, — знов Жирафа, — прямо і очей
Не відірву я. Ой, а смуги!.. Нене,
Аж огортає смуток, що не в мене!
І як воно... Ось розкажи — збагну ачей?“
„Все розкажу, — їй Зебра. — Дуже радо.
Це так: береш ножаку та перед свічадом
На шкірі й вичйкрижуєш попруги.
А заросло — вже й маєш смуги.
Та що там смуги. Он у тебе шия — дивина!
І як то, що вона
Така довгенька? Розкіш, а не шия!
От щоб мені!.. була б ото подія!“
„Так це ж нетрудно! Те роби, що я роблю, —
Жирафа Зебрі: — з мотуза петлю
Гарненько прилаштуй на деревині
І, голову встромивши в неї, з дві години
Щодня і висни — шия враз подовша.
Ну, прощавай, моя подружка гожа!“
„Бувай здоровенька, посестронько моя!“
Отож бо, братця, і кажу вам я:
Ненавидник медові вимовля слова,
Та в них лукавий намір він хова.

2. XI. 1954 р.

ЛАСТІВКА І ПАВА

„Що сталося тут? Пішли недобре справи?
Чи чом це, пані, ви такі сумні?“ —
Питалась Ластівка у Пави,
Прибувши з вирію додому на весні.
„Ох-ох, сумна... з розпуки, мабуть, згину! —
Слізливо ПAVA їй. — Найкращу бо пір'їну
Утратила я із свого хвоста!..“
„Угу, це справді неабияка біда... —
Мовляє Ластівка. Та й знов пита: —
І як же сталося тее? У якій пригоді?“
„Ох-ох! Отож як і кошару, і курник, і хлів
Пожежі полумінь зненацька охопив
І піднялось таке, що й розказати годі,
Я спочивала солодко у себе в загороді.
Аж крізь дрімоту щось вчувається мені...
Я луп очима — леле, все в огні!
І гвалт навколо, лемент, крик
(Мороз одразу так і деронув по спині!):
Там овечки ячать, там скиглять свині,
Там стогне бик;
А там, немов би на сковороді,
Шкваркочуть кури та качки... Так я тоді —
У ноги. Мамо рідна,
Як бігла я! Та знесяму тернину
Хвостом як черкнула — і пір'їну
Утратила найкращу... Ох, я, бідна,
Теперечки з розпуки, певно, згину!..“
„Угу... — тихенько Ластівка, — досадна річ!..
Пір'їну втратила — з журби кона;
А що попівся бик та погоріла дробина...
Угу... Прощай!“ — і полетіла пріч.

1950

ЛЕВ І МИШ

„Зласкався, батечку!“ —

збудили царський двір
Три Миші пискнявою. „Що вам?“ — Лев пита.
„Нема нам просвітку від лютого Кота —
Уже хоч і носів не вистромляй із нір.

Воно про нас, рудих, бувалих миш,
І пів біди: дурничкою нас не перехитриш,
Ми скоштували бо, по чому лиха ківш.

А он для наших мишеняток,
Отих утішненьких маляток,
То краще і на світ би не родитись!..

Ані погратися, ані на сонечку погрітись:
Загавиться якесь — у пельку й захова.
Зласкався, батечку! Прикороти йому права!“
„Га? Кіт? — рикнув Лев. — Та за ці дурниці
Він висітиме в мене на осиці!

Ти ба, як розпаскудилася бестія мордата!“
Вхопив рішуче ручку-автомата —
Черк-черк на золотім папері. „Цей папір —
Котові особисто. Чули? В царський двір
Наказую з'явитися. Ого, я тим котам!..
Чешіть! Одна нога щоб — тут, а друга — там!“

Ну, Мишам, як почули той наказ,
Аж стало млоїти під ложечкою враз.
Вони тоді — дворовій челяді на сміх —

Чмих-чмих, чмих-чмих.
Та, замашно хвости позадиравши вгору,
Неначебто опечені, шморгнули з двору.

ВІСЛЮК ТА ТЕЛЯ

З дурного розуму одне Теля
Вважало Віслюка за Лева, звірів короля.

І виявляло перед ним пошану
Несказанну.

„Я в льолі, мабуть, уродилося! — на пасовиську
Щасливо бекало воно. —

Я з Левом близько-близько,
Пасуся навіть на одній траві...“
Віслюк же, на Теляті бачивши свій вплив,
Нищечком рішив
(Бо клешки бракувало і йому у голові),
Що він таки достоту,
Хоч довговухого, а лев'ячого роду —
І теж до божевілля був щаслив.

Щасливих мало так... Тож хай — не буду
Знімати цим щасливчикам з очей полуду.

ВІДЕРЦЕ

Терлося Відерце коло мазниці,
А тоді приперлося до криниці,
Щоб набрати срібла-водиці.

Стукнуло бідово об зруб,
Дном, боками воду хлюп-хлюп;
Упірнуло вихилясто по шию

Та як бризне,
Та як пирсне:

„Це вода така? Вода? Це — помиї!
Пхе! Олива, дьоготь, мазут...
Лиш забруднився по вуха отут!“
Як дурне, затицалось на всі боки;
Воду вихлюпало геть — і навтьоки.
„Дармо палиш на водиченьку зуб! —
Загукав услід йому Зруб. —
Тут біді причина одна:
Мордонька твоя пребрудна“.

СОБАКА ТА ЛИСИЦЯ

Собаку за живе взяло : те сало
І не лизнув же він... до бодні
Значев'я тільки зазирнув та й годі.
А, бач, йому так від Господаря попало,
Що ось і до свого кубла
Не втрапив — опинився в лозах.
А тут Лисиця з-за куца (вона проноза
Усе підгляділа). „Еге ж, діла! —
Хвостом похитуючи, мову повела.
За ширу службоньку діждався нагороди!
Та, мабуть, ще й тепер не збувсь охоти?
Пху, бовдур! Де ти й виплотився вбіса!
А щоб на мене був не гавкав, не гарчав,
Ну, і про діри в курнику звіщав —
На шиї висів би вже орден Лиса.
Не пізно ще й тепер... Га, як ти? Згода?
„Атож!“ — „Так не загавкай же — прийду!“
„Все буде, як по нотах — доладу.“
„А діри?“ — „Прикрива колода...“
От ніч зайшла. Лисиця — у курник.
І чи то курка там, чи качка, чи індик —
Все патрає підряд. Напхалася по вуха.
А опісля — вже ж і псяюха! —
Тихцем-хашцем, та рачки-рачки,
Та під кубло Собаці швирг пів качки.
А наш Собака затинає хропака,
Мов нахлистався на хрестинах первака.
„Еге, — Лисиця шкірється, — хропи собі:
Тепер то будемо вже квити!“

Собака, ледве день настав на світі,
Мав ордена на шиї: висів на вербі.

25. II. 1956 р.

БІЛА ВЕДМЕДИЦЯ І МОРЖ

Вилежується на крижині Морж.
А Ведмедиця біла,
Що нишпорила за поживою, і вздріла.
„Чи не тюлень? — промимрила. — Атож.
Того якби упорати... угу,
Було б то снідання добряче!“
Та й підсувається до нього по снігу.
А той там вивернувся — на пляжі наче.
От Ведмиця шуг — Моржа
Так і підкинуло: мов хто ножа
Під ребра вгородив. Та іклаки
Наставивши: „Ти що?! У голові трибки
Повередив мороз?!“
„Та це, — на іклаки побликуючи злобно,
Белькоче Ведмедиця прешанобно, —
Це... йшовши повз,
Хотіла, бач... віддати я тобі поклін,
Бо гідний тут поваги ти один!“
І, пирхнувши, потюпала поза крижиною.
„Ще б! — хмуρο Морж услід. —
Хай міццю знехтує моржиною
Ведмежий рід!..“
І став гострити іклаки об лід.

19. XI. 1955 р.

СУКА Й ЦУЦЕНЯ

Край стежки, де шурхоче осокир,
Вовтузиться на сонці Сука з Цуценям
(Воно ж таке потішне, чортеня!).

Коли це Перехожий човга в двір.

Ну, Сука, зуби вишкіривши: „Грр!“

„Цю-цю! Цю-цю!“ — до неї той говорить.

Вона як зірветься ж і як напоре.

„Ото, яка ти!“ — буркнув Перехожий та —

Ціпком її уздовж хребта.

І, Сука відчепилася щоб? Сука не така!

Аж надсідається від люті, аж скака.

А тут господар надійшов, Хома,

Та й чмокає прибулого, і обійма.

Так Сука і давай хвостом тоді махати,

А помахавши трохи — знов до Цуценяти.

А те їй: „Ти вдоволена, ага?“

Адже тобі ціпка — не пирога —

Дісталосся... вкусити б слід за ногу!“

„Еге, вкусити!.. Укусити — то не штука, —

Тихенько Цуценяті Сука, —

Та... ет!.. дурне ти ще, їйбогу!

Щоб жити на легкім собачім хлібі,

То хоч і дрюком б'ють — кажи спасибі...

Ось підростеш — узнаєш, що до чого.“

27. XI. 1954 р.

ПАНЬКОВА БІДА

Панько від зуба кутнього та мав пенька.
Панько його не турбував, а він — Панька.
Еге ж. Та ось, ні сіло і ні впало,
Панькові щоку узяло нагнало
Ну просто вище носа —
Аж пика стала коса.
„Пусте! — Панько міркує. — Голову недаром
Ношу на плечах! Скипидаром
Натру я щоку якнайкріпше —
Одразу мов сто баб пошепче.“
Натер. Удруге. Втретє. Глип у шибу-скло —
І отетерів: щоку, як на зло
Ще дужче рознесло.
„Чекай, чекай! — розсердився Панько. — Цим разом
Натру превражу щоку гасом!“
Вродився гас. Тре день, тре два і три.
У шибу зирк — „Атьху, лихий тебе бери!
Це що ж таке? І гас не помага?
От штука! Стій! Ага...
Ось я, — тепер то вже не буду ідіотом, —
Ось я почну мастити йодом...“
Пішов у діло йод. Та знову кепська справа:
Щока від йоду вже немов халява,
А щоб одтухла — так ні, ні.
„Ой, що ж робити в світі Божому мені! —
Завив Панько. — З дурнички чей загину...“
Паньку! Паньку!
Скажу тобі я річ таку:
Позбутись хочеш наслідків — ізнищ причину.
Отож піди до лікаря, не пошкодїй денька,
І хай він вирве к бісу отого пенька.

РИБАЛКА І КОРОП

Рибалка на гачок своєї вудки
Настромлює пручкого червяка.
А Короп, випірнувши посеред ставка:
„Ти хто? Ти що мудруєш тутки?“
„Та не рипи там, наче дерево сухе, —
Рибалка приязно. — Я свій... хе-хе!..
У місті був оце. Отам то див!
Ось і тобі гостинчика купив —
Живеньких червяків, таких, що їж і їж.
Не хочеш, може?“ — „Що?? Давай скоріш
Сюди їх цілий кіш!
Давай — поїм ураз!“ —
Гукнув, підкинувшись, Коропище.
І по воді хвиським хвостищем
Хлясь-хлясь.
„Ге-ге, у тебе аж затіпалися жижки!
А я тут маю їх до хріна й трішки.
Так одного хапай спочатку — хутко!“
І він закинув тую вудку.
От Короп червяка раденько й ухопив.
Та смик та сіп. „Ой, що я наробив! —
Заскімлив. — Ой, пустив лихий ману!..
Повіриє... потекли дурному слинки
На лагоминки..
Тепер сковороди й не обмину!“

21. IV. 1954 р.

РОГАТА СВИНЯ

На слізні молитви Свині-небоги
Бог зглянувся нарешті: дав їй роги.
І тут Свиню оту рогату враз
Напав шалений дур чи сказ:
 Неначе звір,
 Шугнула в двір
 До стаєнь, до хлівів, кошар.
„Переколю, — кричить, — весь світ!
Тремти, земний ледачий рід —
Віднині я твій володар!“
Та й ну колошкати підряд
Курей, гусей, телят, ягнят...
І раптом тиць на Сірого Вола.
„Ага, попався, голубе! Тепер моя взяла!“
А Віл, — він звук уже до чудасій, —
Як шемене під ребра їй
Рожищами. Свиня — у крик.
Крутнулася, стрибнула вбік —
І вгамувалася навік.

Не допоможуть, братця, й роги,
Як глузду в голові ні трохи!

1947

ПИЛИП І НАСТЯ

Пилип і Настя сіно при дорозі
Громадили. Гульк — розвернувшись на возі,
Мчить вороними Веремій із Вівдею (вони
Були на ярмарку, либонь). І віз
Гуц на вибоїні — так ніби біс
Швиргнув із нього у щирецю вагани.
За Веремієм же та Вівдею, що зтягли ще
І пісню, тільки піднялось курище.
Пилип тоді — до ваганів, за ним — і Настя.
„Новенькі! Аж сміються! Це придається!“ —
Гукнув, як сам не свій, Пилип.
Та пальцями цупкими так у них і влип.
„Аякже! — загугнула Настя, мов дуда. —
Чи дати їсти в них качкам, чи поросяті,
Чи замісити галушки — на все придатні!“
Та і погладить вагани, і погойда.
„Е, ні! — Пилип газардно. — Залишити — сміх.
Не ми — то інший хтось ухопить їх.“
„Або, — сокоче Настя, — кінь чи віл
Наступить і розтопче їх навпіл.“
„Або, — Пилип собі, — бурхне дощем води —
Вони і попливуть не знать куди.“
„Або, — знов Настя, — трахне грім... ачки!
(Бач, правда!)... і поб'є на скіпочки.“
„Або... — Пилип, почухавши потилицю, — або
Віддаймо Веремієві та Вівді, бо...
Сумління те... от наче шкрябас тебе...“
„Еге, — зідхнула Настя, — мов шкребе!..“

Переконати розумом сумління годі —
Отож, найкраще бути з ним у згоді.

14. I. 1956 р.

МЕТЕОР І МІСЯЦЬ

Метеорові, що птахом золотим
О полуночній порі у небі мчав,
Місяченько повновидий закричав:
„Ох, який же бо, який нещасний ти!
Спалахнеш на хвиличку одну і — жаж! —
На безвартний перетворюєшся прах!..
А ось я то яскравінь свою срібляву
Розливаю наоколо без утаву...“
Догоряючи надхненно, Метеор
Місяченькові крізь простору прозор:
„Правда, правда! Сяєво моє у небі
Спалахне, шугне загонисто — і гасне;
Та зате воно не крадене, як в тебе,
А власне“.

СОКОРИНА ТА БАГНЮКА

Кохався Вітер із тонкою Сокориною.
Багнюці ж, перемішеній скотиною,
Аж тенькало з досади у печінці
(Авжеж, тяженько завидющій жінці!).
От Вітрові улізливо, як тільки вміла,
Вона й забулькотіла:
„Добро знайшов! Куди тобі — принцеса!..
Та глянь у люстро ось мого плеса
То й розшолопаєш, який ти маєш скарб!
Крива, горбата, кострубата..
Чи ж не така, скажи, принада
І в нечупарних мавп?“
„Базікай там собі! Спотворена душа
Спотворено і світ увесь відобража“, —
Гукнув Багнюці Вітер, сребристо
Закужеливши Сокорини листом.

КУНИЦЯ І ВЕРБОЛІЗ

Куниця, дух пташиний чувши носом,
Зир-зир — ніде нічого. „Дивина!“ —
Хвостом повівши, миркнула вона.
Аж гляне ще раз — на галузці Верболозу,
Що нахилилася на річку,
Гніздечко висить ремезове — „рукавичка“.
А з нього котяшком пухнатим
Вигулькає голівка ремезяти.
„Ба он воно що! — аж підскочила Куниця. —
Від отакого підобідку то цариця
Не відвернула б ніс!“
І — черк на Верболіз.
Та по гілках шась-шась, а до галузки,
Що те на ній гніздечко — дзуськи.
Бо вже ж така вона хибка, така тоненька
І нагинається вже ж так ото низенько...
А хай тобі!.. Куниця
На всі лади вам прихитряється, вертиться,
У воду як не плисне,
А не підступиться, не може взяти.
З гніздечка ж, начебто навмисне,
Вигулькає й вигулькає голівка ремезяти.
Куниця пирха, казиться з досади.
А далі Верболозові: „У тебе, бачу, вліз
Дивацький норів! Нащо на своїм галуззі
Тих вилупків гойдаєш голопузих?
Струсив би к бісу...“ Ну, а Верболіз
Шелепотить їй: „Істина стара:
Лихому добдість — поперек нутра.“

27. IX. 1954 р.

ЖАЙВОРОНОК І НЕБО

Угледів Жайворонок, що земля
На обрії аж геть до неба притуля
Діброву темнотінну,
Та китицею ключиків і задзвенів —
Дзелень-дзелень: „Там диво з див! —
Ото туди полину!“

І, враз налігши на крилечка молоді,
Мов той листок на бистрині-воді,
Майнув у просторінь. Ось і діброва.
Дубів, та вілх, та яворів розмова.
А небо ж де? Од неба — ні знаку!
Аж гляне — в далині під неба крила
Та горнеться уже могила.
„Ой-ой! Зробив же похибу таку! —
На кобзі Жайворонок срібляну
Торкнув легесенько струну. —
Ото туди гайну!..“

Та, враз налігши на крилечка гострі,
У простір лине знов, у простір.
Ось і могили думнолагідне чоло.
А небо ж де? Неначе й не було!
Аж гляне — ген уже черідка хат
Купається в приобрійній блакиті;
Оглянувся назад —
Діброва знов до неба тулить віти.
„Який же бо із мене недотепа!.. —
Тоді затінькав Жайворон-дзвіночок. —
Та на землі ж кожнісінький куточок
Однаково віддалений від неба!“

КУРИ, КАЧКИ ТА ІНДИК

За хвіст Чубату Зозуляста мик:
„Батькує Цапа ондечки Індик —
Ба, ба присікався! А Цап уже й назад.“
„Ще б! — Чубата їй. — Він лад
Усім нам дасть!“ А Рудокрила,
Що осторонь була, засокоріла:
„Цап що? Он Лошака взяв був у стоси —
Жахається з переполоху й досі!“
Качки й собі устрили: „Так-так-так...
На все подвір'я наганяє ляк!“
Ну, і пішло з кутка в куток:
Індик дав чосу лисові, тхора натовк;
Індик — ряпкові кум, із бугаєм на „ти“,
Перед Інди́ком ходором усі чорти...
От виліз раз — було це влітку —
Індик наш на повітку
Та й дметься — весь би то лякає світ.
Качки з Курми — шарах під пліт.
А тут Орел як вихопиться з-за осик —
Та й запопав Індика. Леле!
Той крилами ви́ха, хвостом, ногами меле,
А у дворі: „Диви — Індик
Орла вхопив! Диви, диви — попер!
Е, знатиме Індика й він тепер!“

13. П. 1956 р.

ПЕЛКАН І РИБИНКА

Ото якось на мілині озерця
Рибалить Пелікан. Чудна його торбинка
Усе повнішає. Коли Рибинка
Сама у торбу пуць — аж вилиснули перця.
Наш Пелікан так ізрадів пригоді,
Що і рибалити по тому годі:
Крильми мах-мах — і на узбіччя скельне.
Вмостився там та рибку в пельку
І став спроваджувати помаленьку.
Очима лоб як-як не стрельне,
А він собі натужується та ковта.
Ось і Рибинка та.
„А ти ж чого сама ускочила в торбинку? —
Пита її. — Знать, глузду несповна?“
„Якби не те, — озвалася Рибинка, —
То паща навісна
Уже поглинула б мене...“ — „Ти хитра! Ну,
А я тебе хіба не проковтну?“
„Але... ой, леле!.. — сумовито
Рибинка. — Довше хочеться пожити
Хоч хвиличку одну!..“
„Угу, — кивнув жерун, — життя — то диво.“
І проковтнув її, гикнувши хтиво.

7. IX. 1955 р.

СУСІДИ

Гаврило на свого сусіду, на Хому,
За дрібку соли пеклом дихав. От йому

І стукнуло у лоб:

Загнати гаспидського сина в гроб...

Як ніч настала, лома взяв, лопату,

Нечутно, по-котячому, загату

Перемахнув та й ну

Під хату Хомину

Підкопуватись (хай, мовляв, з подвір'я

Він із усім своїм лахміттям-пір'ям

У яму западе).

Лопата ходить у руках,

Немав у плесі щука-риба;

От-от Хому ухопить враг,

От-от... Аж раптом глини скиба

Гугуп на спину... Очі стали диба...

„Рятуйте!.. — заквилив Гаврило. —

Рятуйте!.. придавило!..“

Прокинувся Хома. Хтось інший маху

Не дав би тут!.. А він бідаху

Турботно витяг з-під обвалу,

У хату вніс, покликав лікаря й помалу

Од лиха зовсім одходив.

І диво з див

На нашім світі:

Сусіда другом-братом став сусіді.

ТИГР І ШАКАЛ

„Нікчемности своєї свідків язикатих
Ми боїмося дужче, як чортів рогатих,“ —
Підмітила якась то бита голова.
Гм.... так воно, здається, і бува!
От слухайте. Погладжуючи вусів мітли
Та золоті на грудях ордени-медалі,
Тигр просто ніби місяць світлий,
Бо іменинник же. Гостей-гостей у залі!
Ось Вовк — ягня в дарунок він приніс.
Ось фазанів приперла Рись.
Он суне з вуликом Ведмідь. А чмутовита
Лисиця й Леопард гукають „многі літа“.
А хто б ото? Шакал? Тигрюці раптом аж
Канудити під ложечкою стало.
„Ат!.. — засопів, скривившись. — Звела ж
Біда мене з оцим Шакалом...
Колись — ще був щеням я — заєць клятий
Насів на мене і давай товкти...
Так він оборонив — йому щеняти
Зробилось жалко, бач... тепер оце сюди
Приніс нечистий... Ой, коли б, нівроку,
Не осоромив! Пху, придбав мороку!“
А той прешанобливо цмок його у щоку.
„Ага, це, брате, ти? Еге, давненько бачив.“
„Я, пане, я! Час — як вода.
А от учора б наче
Була спобігла вас ота біда...“
„Так, так. Було! — привітно Тигр. — Ну-ну,
Ходімо та на самоті
Часи згадаємо оті.“
Пішли вони. Шакала в торбу кам'яну
Тигр і запхав, коліном давши ззаду.
„Пригадуй там, — зареготав, — пригадуй!“
А сам — до залі,
Грудьми погойдуючи ордени-медалі.

3. XII. 1955 р.

РИБАЛКА І ЖАБА

У ставі Жабу мордувало: Рака
Терпіти не могла. „Пху, розкаряка!.. —
Все бубонить, бувало, квака. —
Пху, повзає тут погань отака!“
Коли човпе Рибалка до ставка.
Зелена підскоком до нього — так і так:
„Під осокою, за рогозом — Рак.
Та там такий відпасений — із кілограм.
Зловіть: ото смачна вечеря буде вам!“
І плюсь у став. І — під рогіз,
Щоб подивитися, як Рака вхопить біс.
А той услід: „Гов, молодичко,
Ти ще на хвильку виглянь із водички!“
„Що?“ — Жаба випурнувши. І глип-глип. —
Мов дулі тиче. Він її тут хіп
Підсакою. „Та не жартуйте! — зарипіла. —
Та годі!.. та що ж це?!“
А їй Рибалка: „Те, чого схотіла —
Рак ловиться на жаб'яче м'ясце.“
18. VIII 1954 р.

ШЕВЧИК ТА КОПИЛ

Ну й притичина! Копил-мордас
Шевчикові отакої заспівав нараз:
„Так ти що? Знущатись наді мною?
Чоботярища юхтові задля гною
На мені ліпити раз-у-раз?
Ні, вже досить кпин!
Край хром, вражий син,
І на балі, на театри, на таночки
Виляльковуй на мені та чобіточки!“
Шевчикові мов звихнуло пантелик:
Цупить хром, рихтує чобіт - шик.
Зшив. Збив. Подивився — Боже мій!
Чобіток аж проситься у гній...

ЖАБА ТА МИША

На травничку, що коло плоту,
Позиркує й позиркує на Жабу Миша.

І журно так голівкою колише,
І гомонить собі: „Он ба яку гидоту
Тримає світ! Одутлобока,
Вирячкувата, розкарячена, слизька —
Аж моторошно, як дивитися зблизька.

Тьху, хай тобі морока!“
Жабуля блик зеленими своїми, блик —
І нічичирк.

А Миша гомонить — неначе найнялась.
Та гаву і вловила: тишком-нишком
Підкравшися, Кіт із-за плоту шасть —
І запопав превражу Мишку.

Вона пищить, вона кавчить у лапах,
А той лише помуркує. Коли тут Жаба

Плиг-пирсь на нього. Кіт
І Мишу кинув — та за пліт.
Взяла тоді на оберемок Жаба Мишу
(Бідашна шкряботушка ледве дише!) —
І до безпечного свого теремка.

Турботливо приклала їй до животка
Якогось там листка,
Дала нюхнути полину —

Вона й очуняла. Та знов на Жабу ну
Дивитись. „Гм, — хамаркає, — ні-ні!
То, мабуть... показалося було мені.

Бо ось би то і не гидка,
І взагалі якась мов не така.“

Дивенна річ сердечна доброта:
Вона потвору в красня оберта.

1956 р.

ОРЕЛ І ПЛИСКА

Понад переліском Орел несе ягня.
Дрібненька Плиסקа навмання
Шурх у кущі, щоб ненароком
Чимсь не вразити гордовите царське око.
А той летить, летить — аж темінь налягла.
Коли це вихор як ізірветься — і на Орла.
Крутнув його сюди, вертнув туди,
А потім і давай куйовдити на всі лади.
Орел б'є крилами, клекоче грізно,
Та все даремно, звісно.
Бо вихор, закружлявши, наче пелехатий біс,
Так швиргонув його, що і ягня повісом
На дубчаку повисло
Та й сам він стовбула пішов униз.
От знову тихо. Небо сонцем пирска.
Мушва снує примхливі викрутаси.
Не видно і Орла — звернув, напевно, в'язи.
Ну, то дрібненька Плиסקа
І випурхнула із кущів і — до ягняти —
Знать, бачила, як падало — та розглядати
І стала. „Бідне! — писнула. — От бач яка
Спіткала доля!“ А з-за дубчака
Як вилетить Орел. „Ах ти ж сяка-така! —
Гукнув. — Роззявила вона роток
На здобич царську!.. боки ось потовк...
Ні, треба лад установити!..“ І як стій
Геть відчесав голівку їй.

Великі за невдачі, що спіткали їх,
Досаду залюбки зганяють на малих.

5. II. 1956 р.

ГІСНА І ДРІЗД

Ні, бути пристрастей лихих

Рабом — то просто сміх.

Але що вдієш? От сидить раз Дрізд
На клені в лісі: випробовує свій свист
На всякі тони — аж лящить гущину зелена.

Та й бачить, що у чагарі Гісна

Допалася до падла — їсть і їсть.

Так він їй: „Чи тобі, голубонько, біди
Не скоїться від отакої апетитної їди?“

„Свисти, — гарикнула Гісна, — як свистиш,

І носа не товкмай у мій кйшмиш!“

Він і свистить. Коли це з чагара:

„Ой, Дріздоньку!.. ой, розпира!..“

„Га?“ — обізвався той. І знов як свисне.

„Ой, черево!.. напевно, трісне —

Ти б лікаря!..“ Дрізд хвіть

У інший лісу кут —

І лікарка, бідова Мавпа, тут.

„Де, — загула в ніс, — де тобі болять?“

„Отут ось... ой!..“ Та лікарку нюх-нюх.

„Отам? Ага.“ — „Ой, вибирає дух!..“

„Ага. Ану ж бо трохи набік лапу!

Роззяв пащеку! Ширше, ширше роззявляй!!

Теперки висолопи...“ А Гісна Мавпу

Зубами за горлянку — і давай

У пельку пхати. „Навіжена!..

Облиш!“ — заверещав Дрізд. Умина Гісна.

Аж знову: „Дріздоньку, дишу ледь-ледь!..

Ти б лікаря!..“ А Дрізд: „Коли ж

Від лікарів тобі ще гірш!“

Та знявся і майнув ізвідти геть.

10. III. 1956 р.

РЯБЕНЬКА КУРОЧКА

Рябенька Курочка знесла яйце
Та на всю вулицю про це
Розкудкудакалася так вам, що біда!
„Куд-ку-да! Куд-ку-да!
Яєчко не простесеньке
Зродила я: круглесеньке;
Мов зіронька, яснесеньке...
Така то я, рябесенька,
Молода!“
„Та чи ти часом, паніматко рябокрила,
Не здуріла,
Що біси-батька-зна чого зчинила крик? —
Забелькотав з-за тину їй Індик. —
Он у хліву корова привела
Теля, завбільшки з піє вола,
А мов би проковтнула свій язик.“

ЛОШАК І ВЕРБЛЮД

„Е тебе, брате, якби
Не оті чудернацькі горби, —
Теревенив Верблюдові пройда-Лошак, —
Та щоб хвіст був у тебе не так,
Та ще шию щоб мав не таку, як гусак,
А по шиї щоб, начебто хмара,
Грива слалася кара;
Та ще вмів щоб іржати й брикати,
Та не жер будяків, лободи —
Отоді то вже, брате,
З тебе був би верблюд хоч куди!“
„Ге-ге-ге! Ти великий, як бачу я, чмут! —
Рубонув Лошакові Верблюд. —
Якби вдався я та на твій смак,
Не Верблюд би я був, а Лошак.“

ЖУРАВЕЛЬ У ГОРОСІ

В горосі — десь так після Петра —
Та Журавель піймався у тенета.
От піймався й, ніс похнюпивши, стоїть:
Немилим став бо білий світ
І на горох утратив апетит.
А тут — Ховрах
На всіх порах.
„Здоров був! — загукав. — Ти що? Гай-гай!
Вшелепався!.. заліз у шкоду!“
„Ат!.. — пирхнув Журавель. — Не заважай,
Будь ласка! Я досліджую природу.“
Не встиг позбутись Ховраха — сопе їжак.
„Як справи? Журишся? Отак!
По вуха вскочив, значиться. Ох-ох!
То як воно — чи до смаку горох?“
„Тобі що? Замакітрилося зовсім? —
Сторч позирнув цибатий. — Маю у горосі
Побачення: з хвилини на хвилину
Очікую... Чув? Забирайся к хріну!“
Ну, спекався їжака —
Приперло Хом'яка.
„Горох чухраєш?“ — „Не бреши!“ — „Брешу?“
„Авжеж, бо я... горох цей стережу —
Нанявся.“ — „У тенетах? Служба гонорова!“
„Це наше діло: в нас така умова.“
„Ага. То он тобі й платню несуть.“
„Ти... ти мене, анахтеме, не сердь! —
Підскачив Журавель. — Бо я тебе отут...“

Ганьба страшніша і за смерть.

1956 р.

СОКИРА І ВОВНА

Сокира, гостролеза, обухата,
Натрапила на м'якобокий Вовни тюк.
„Це ти?? Здоров!! Тебе зустріть я рада...
Вилежуєшся, мов пацюк?
Полеж, полеж... а я вже все довкола:
Тини, колоди і дрючки, —
На трісочки
Посікла, порубала, поколола“.
„Спочинь же, — лагідно мовляє Вовна, —
І ти тепер, прилігши на травичку“.
„Що?? — скрикнула Сокира, гніву повна.—
Та я... та я зроблю ще й з тебе січку,
Пухнатенький добряго-неотесо!“
І враз заблискало зловісно лезо,
У Вовну упинаючись.
Хек-хак, хек-хак...
А Вовні теє дошкуляє, звісно, так,
Як молодим ногам гопак.
„А щоб тебе узяв був грець! —
Сокира, вхоркавшись, гукнула накінець. —
Та я за іграшки он дуба
Посікла тверделезного якого...
М'якуню ж цюю, — дідьків би їй купа! —
Рубай, рубай — аж очі лізуть рогом,
А їй немов би прихорошує хто чуба!“
Як часто злости гострота
Безсила там, де лагідність і доброта!

САРНА, КОЗА ТА ГОЛУБ

Козі, що бігла повз, гукає Сарна:
„Чекай, сестрице — розкажу щось гарне!“
„Що там?“ — спинившись, питає та.
„А те, що нам уже не докучатиме біда.“
„Хіба? Е, ні! І тигри ж, і вовки...“
„Отим то й ба,
Тепер їм буде всім труба!“
„Тю, як це? Звіку ж бо такий
На світі лад...“ — „А так, що Крокодили —
А їм то не бракує сили —
Та ухвалили,
Щоб на гілляку всіх отих неситих
І райське завести життя у світі.“
„Еге? Оце то так! Оце новинка!
Оце добро настане!“ — „Ще б! І волосинка
Нікому не спаде тепер із голови.
Живи собі й живи —
Пасися, чи лежи, а чи стрибай.“
„Пошле ж Господь нехай
Тим Крокодилчикам здоров'ячка чимало,
Щоб харцизяк упорали хутчій!“
„Дурні ви, як без хліба сало! —
Затуркотів із дуба Голуб лісовий. —
Щоб Крокодили світ зробили кращим?
Ой-ой! занадто в них забуті пащі!“

27. III. 1954 р.

У ПЕЧЕРІ

Вечерю влаштував Лев у печері.
Були на тій вечері
Три Тигри, Леопард, Гісна й Ведмедисько —
Дрібноти всякої не підпустили й близько.
А вже вечеря то! Ослятина, слонина,
Наливки, запіканки, вина...
Ет, котиться у роті слина!
„Ой, ти наш батечко, а ми твої та дітки!“ —
Белькоче Левові Гісна напідпитку.
„Лев — красне сонечко!“ — бухтить Ведмідь.
„Якби не Лев, милий був би світ!“ —
Тигрюки гримотять. Лев аж не дише.
Приплющив очі, гривою колише.
Пили ж вони собі та їли скільки, звісно,
У пельку кожному з них лізло.
А як було вже пізно,
Ну, і почули втому,
То стали дякувати й ряхатись додому.
Низенько, як велять шляхетнії манери,
Вклонились Левові і повиходили з печери.
От Лев, оставшись насамоті,
Потягся, позіхнув та на хвості,
Всміхаючися, і присів — напевне,
Щось пригадалося йому приємне.
Коли — гур-гур... Ой, лишенько! Упала брила
І вихід із печери завалила.
„Гов, діточки!.. — покликнув Лев (звірота
Іще ж не вийшла за ворота). —
Рятуйте батечка!..“ Але від них
Почувся тільки зловорожий сміх.

18. XII. 1955 р.

ВІХОТЬ

Упхався Віхоть, вишкрібок рогожі,
На кухню до вельможі.
„Ой, розкіш же! — зацмокавши губами,
Він вигукнув. — Отут
Без клопотів і скрут
Я заживу — мов у ріднесенької мами.
Ого, я не якесь там чухайло-роззява!..
Хто-хто, а я то вже зумію шануватись,
Примилюватись та лизатись
Губа у мене, будьте певні, не дірява!“
Так він, — щоб у добрі тім і довіку жити, —
І заходивсь вірнесенько служити.
Метнувсь, крутнувсь прудкіше дзиги:
Миски, полумиски, ложки,
Виделки, глеки, баняки,
Горшкам лоби, макітрам пики
Хаючить, мис, тре, шарує —
Неначе в пеклі дідько той, гарує.
„Ну й Віхоть же! — у кухні кожний кут
Лукаво підхихикує. — Ну й чмут!
Ну ж і митець!“
Але як Віхоть заяложився по самі вуха,
То оберкухар, люта розпсяюха,
В помийницю його— й кінець.

1949

КРІТ, ОСЕЛ І ЖАБИ

Осел, приплентавшись до броду
(Він мандрував задля розваги),
Наміривсь пити воду,
Бо аж чманів уже від спраги.
Коли це Жаби: „Гей, не пий! Життя обридло?!“
„А що хіба? — питає він. — Вода, як срібло.“
„Як срібло... в тебе тьма теж!
Вона отруйна: ось напийся — ноги задереш!“
Ну, то Осел — бо притомився неборак —
Геп на будяччя, начебто чурбак,
Та й стогне: „Питоньки! води!..“
„Якої ти біди? —
Ослові, мимо дріботівши, кинув Кріт. —
Не вистачить ріки наповнити живіт?“
„Так Жаби кажуть, що отруйна — от і пий!..“
„А Жаби ж як ото живуть у ній?
Хоч і не бачу я тебе як слід,
Не помилюся: ти — Осел вухатий.“
„Диви, який! Не можна вже й пожартувати? —
Скипів Осел. — Мудрак!.. я пив отут роки!“
Та підхопивсь — і до ріки.
„Тьху! — сплюнув Кріт. — Уже ж бо прикрий!“
„Ге, — повилуплювавши очі,
Жабня кумкоче, —
Він хоч дурний, так хитрий.“

25. III. 1955 р.

ГАРМАТА І КВІТИ

Гармата ржавіє. Гармату забули.

А поряд веселкою міняться Квіти.

Гармата Джмелеві, що сів їй на дуло,

Отак почала бубоніти:

„Ох, Джмелику любий! На серці журба...

То ж я з-за горба

Гукала - гриміла... То ж я ненастанно

За щастя у світі, за долю рахманну

Боролася. Айстри ж оті, нагідки,

Гвоздики, нарцизи, левині ротки

Відзначились чим, скажи? Вічно в садочку

Тремтять собі, туляться в тихім куточку...

І їм, бач, і шана, і почестей шум!..

А я... іржавію! Немов би на глу́м!..

Ох, Джмелику любий! За що ж то така

Неправда гірка?!“

„Гай-гай! — баритоном озвався пухнатий, —

Добро те, що смерть ради нього несла ти,

Настане, як щезнуть у світі гармати

І будуть усюди цвісти - променіти

Погідливі Квіти“.

ВОВЧЕ ЩАСТЯ

От морозяка! Наче силле жаром
На вуха Вовкові, що суне яром.
І в череві нудьга — забув, коли і їв.
Вовк — бо було це місячної ночі —
До місяця й завив:
„Гуу!.. ой, нещасний я!.. Оце б охоче
На все махнув — і здох...
І холод, і підстерігають, щоб убити...
І гаву тільки но влови, людці неситі
І злуплять шкуру... ох-ох-ох!
А в шлунку ось чортовина яка:
Немов сопілку проковтнув та їжака...“
Повив отак, повив і, опустивши з туги
Хвоста, посунув далі навіпрямець.
Аж тут залізні капканові дуги
Передню ногу чах... „Тепер кінець!“ —
Ще жалібніше Вовк. Рвонув — не помага.
Неначе в дідькових зубах нога.
І чути хтось іде: лускоче хмиз.
Шарп знову, смик — трима, як і тримало.
Так він — зубами лапу. Перегриз
Та й ну на трюх давати драла.
Трюх-трюх, трюх-трюх...
А потім став та, перевівши дух,
І мовить сам до себе він:
„Ні, я велике щастя маю... от їйбогу!..
Бо щоб не перегриз був ногу —
Отамечки б уже мені й амінь!“

11. III. 1956 р.

ХОКА И МОКА

Жило два брати — Хока й Мока.
Було на двох у них два ока:
На праве — Хока був незрячий,
На ліве — Мока дідька бачив.
От якось вранці, із собою
Рушниці взявши і набої,
Вони пішли обидва з хати,
Щоб на Ведмедя полювати.
Чвалали довго темним лісом,
Аж гульк — Ведмідь лежить під хмизом.
За кущ ураз вони присіли
Та й почали у нього цілять.
„Чекай но, Моко! — шепче Хока. —
Я перший стрельну — ти без ока“.
„Та ні ж бо, Хоко! — сика Мока. —
Я перший — бо он ти без ока!“
„Ой, Моко! Ти як та морока!“
„Ой, Хоко! Ти як та сорока!“
„Ану, облиш дурниці, Моко!“
А Мока лусь по пиці Хоку.
Ну, й почалася тут рахуба:
У ніс, в потилицю, за чуба...
Не знати, хто б у перші трапив,
Бо згріб Ведмідь обох у лапи.

БОРСУК І ЗАЙЧИЦЯ

І так, і сяк до Борсука Зайчиця
(Він ухопив Зайча):

„Пусти! Воно ж мале!..

Воно — немов пушиночка!..“ Але

Для Борсука все те — дрібниця:

В чагар заніс його та й намина.

Зайчиця сіла на горбку, ковтає сльози —

Дивитися на світ не хочуть очі косі.

„Реви собі там, начебто дурна! —

Сопе насуплено Борсук у ніс. —

Мені плювати на патьоки сліз.“

І вайлуватю — від Зайчати бо не стало

Вже й потрухів — у нору і поліз.

Та й вилігся, щоб зав'язалося те сало.

Попухкує. Дрімає. А Зайчиця на горбку

Картає доленьку свою гірку.

„Чому ж то, — проквіляє жалібно вона, —

Лихих звірюк і кара обмина?!

Ой, лелечко!..“ Коли це гук:

Жене вервечка Псів... Зайчиця — дьору.

Та знестяму — в борсучу нору.

І лізе. Як, пролупавшись, уздрів Борсук,

То похолов. „Ой, що воно?! Шалені очі...

І вишкірене — нібито регоче...

Це щось... це, мабуть... це — нечистий!!“

Борсук тоді назад, назад.

І виходом бічним так із норн учистив

Що аж зашкваркотіли шкаралупи п'ят.

І чимскоріш до чагара. А там

Потрапив просто в зуби Псам.

29. I. 1956 р.

ВОДА ТА КАЗАН

Узимку один дзвінколюбий Казан,
По вінця Водою наллятий,
Надворі лишивсь ночувати.
І він, як з-за верб вплив місяць-лисан,
Воді, позіхнувши, казав:
„Те-те, чепурушко моя!..
Яка ж твоя форма? Яке ж твоє „я“?
Віллють в сулію тебе — ти сулія;
У діжку — ти діжка...
Лакуза ти, кваша, лемішка!“
„Ох, правда! — зідхнуло свічадко Води. —
Та добре, що твердонатурий хоч ти...“
Мороз же, безжурний рубака-козак,
Тим часом розгулював так,
Що стала під ранок Вода, як маслак.
„Чого це ти тиснешся, люба?!“ —
Казан тоді в неї спросоння пита.
А та
Напнула рамена — немов шкаралупа,
Молодчик і репнув (аж місяць - лисан
Над клунею зареготавсь на весь рот).
А потім Казан
Із бруктом попав на завод;
А там, ясна річ —
У піч.
В печі ж, — отака то натура тверда! —
І сам він розплився, неначе вода.

ДЯТЕЛ І ГАВИ

Хто б то про Дятла був сказав,
Що він заміривсь викурити з гаю Гав?
Він же ж такий, що хоч до рани
Візьми та приклади. Чи лине через гай
Котрась із Гав десь на баштани,
То він гукне: „Кавунчики смакують хай!“
Чи вранці, як на яворі верхівка
Аж чорна від Гавні — він, мимо летючи:
„Як спалося? Що снилось, чорнобривки?
Не докучали сови та сичі?“
А Гави й раді, і роззяплюють дзьоби:
„От птах так птах цей Дятел! От якби
На світі всі були такі!“
„Сестриці, — раз їм Дятел каже, —
Біда! У явір, що на ньому гніздя ваше,
Уклюнулись превражі шашлюки.“
„Ой, що ти? Виручай! Ти ж — мов рідня!“
Переполошено закрикала Гавня.
„Ну-ну, вгамуйтеся! Заради вас та щоб
Я не покишав їх? Була б то дивина!“
І заходився: довб і довб —
Аж гаєм розлягається луна.
„Перепочив би ти, соколику!“ — „Ні-ні,
Тут шашлюків ось, що насіння в кавуні!“
Коли ж завечоріло — „Ху, кінець!
Тепер не візьме явора ніякий грець.“
„Оце спасибі! — кричуть Гави. Од біди
Урятував отак! Самим нам де б...“
А вітер явора як погойдне сюди-туди,
Так він лулусь та навзнак геп.

Лукавії, щоб осягти мету злочинну,
Ховаються за добродійности личину.

ЮНАК І ЛАВР

До Лавра, що в глибу діброви
Ріс побіч Терника, Юнак промовив:

„О Лавре! То ж світ
З твоїх віт

Вінки в'є тим, хто — сяєво, окраса...

А він, цей виродок, тобі сусід?!

Яка ганьба! Яка образа!

Е ні, це... це вже через міру!..“

Та хап сокиру

Обіруч — і до Терника.

„Спинися! Ти! —

Немов цебром холодної води

Обдав Лавр Юнака. —

Не смій і пальцем ткнуть!

Щоб уквітчав чоло смарагд мого вінця,

Пройти потрібно від початку до кінця

Тернисту путь“.

РІКА ТА КАЛЮЖА

У Мудреця спитався Простячина:

„Яка тому причина,

Що от одна людина,

Хоч ти їй що кажи, всміхнеться злюба-тиха —

І ніякісінького лиха;

А інша ж, — пророни лише слівце

Не до смаку, — скипить, аж багрянцем,

Запирскає лице?“

Мудрець узяв неквапно три цеглини

І, жбуронувши дві в ріку - глибінь,

Промовив: „Глянь: прозор, яскрінь —

Збагни по цім суть першої людини.“

Цеглину ж третю, мов би то у вагани,

В калюжу кинув премілку. „Дивись, —

Промовив знову, — каламуть і слизь —

По цьому суть людини другої збагни.“

ІНДИК І ШПАК

Того проклятого Шпака
Мов припіка біда яка.
„Ба, — з ясенка Індикові диркоче, —
Всяк хоче
Здаватись бозна-чим. Що, може — ні?“
„Галу-балу! — забулькотів Індик. —
Верзи там — без кісток язык.“
„Га? Віри б то не ймеш мені?
Чекай — ось ти побачиш по свині...
Гей, дядино! — гукнув кирпатій Шпак
(Та до городу пхалася прямцем). —
А як то сталося так,
Що в писка вам заправили кільце?“
Свиня споважніла. Прижмурила очиці.
І з гідністю на пиці —
Немов по писаному: „Це,
Племінничку, за чемність, і за цноту,
Ну, і за вроду,
Дали мені найвищу нагороду.“
„А що? Упевнився? — Шпак аж плига. —
Отож бо всяк...“ — „Ага! —
Індик булькоче. — Так ти теж,
Якби не те, плескав би менш?“

6. XI. 1955 р.

ЗАЄЦЬ І КРІТ

Кротові в лісовій гущавині
Хвалився Заєць: „Що той вовк мені?
Тремтіти перед ним? Мінятись на виду?
Та я його й за вухом не веду!
Та я... отам, де корінь осокара,
У лапи вчора
Як згріб його та як притис!..
Ще трохи — й горло б перегриз!
(Го-го! У мене, брате, так!)
Та став проситись неборак:
„Пустіть но! Змилуйтесь, дядьку Зай!“
„Ну, йди собі, — кажу йому, — та знай!
А позавчора... Що за інцидент
У мене з левом трапився! Один момент —
І я б його...“ Аж тут — шелесь-шелесь
В куцах чи шур, а чи ховрах.
В очах у Зайця блиснув жах,
І, напружинившись увесь,
Він стрибонув убік — і щез.
А Кріт
Услід:
„Отак воно бо завжди, і усюди:
Пиндючаться геройством страхопуди“.

ОЛЕНИЦЯ І ГАДЮКА

Коли бринять вуста ворожі
Привітністю, будь насторожі.

„Як гарно, тіточко, що ви
Заскочили в мій кут!
Пасіться на здоров'ячко собі отут, —
Говорить, виповзаючи з трави,
Гадюка Олениці. —
Пасіться, напасайтесь. Травиці
Такої славної не заживали чей давно.“
„Чи дідько десь не здох, бува?
То все сичала, а це як співа, —
Про себе Олениця. — Щось не те воно —
Якась тут, мабуть, штука!“
Гульк — чагаром скрадається Тигрюка.
„Ба он яка причина,
Що скоїлася з нею переміна!“ —
Гіркотно Олениця. І щозмоги
Із гадячого закутка — у ноги.

БЕТОН І ПСОК

„Єднання, кажуть, — сила, криця...
Дурниця!
Перестарілий забобон! —
Піщини скімлять. — Ось же нас більйон,
Цілісінька гора,
А й ракувата, мокроноса дівора
Диктує нам свій тон...“
„Овва! А я то що убіса за одиз? —
Басисто обіззавсь Бетон. —
Адже я також був плохих Піщин
Більйон.
Теперечки ж по твердості і міці
Хто проти мене конкурент?
Го-го! Як поєднає вас усіх цемент,
То в'язи звернете і криці!“

ДОГАДЛИВИЙ КАПІТАН

„Га? Сто скринь олива і сто скринь пуху??

На пароплаві — через океан??

Та це мені мов роздавити муху!! —

Категорично мовив Капітан. —

Ану, вантажити! На лівий бік — весь пух,

На правий — оливо. Ану — раз, раз!“

Команда — дружно, молодो у рух —

І виконано вмиль наказ.

І пароплав гу-гу, гу-гу — і залишає порт,

Та тільки що це? Як щербата шкаралупа,

Він крениться, — аж хлюпа

Водичка через борт,

„Ах, чорт! —

Сказився Капітан. — Ах, бісова рахуба!

Перевантажити! На правий бік — весь пух,

На лівий — оливо. Ану — раз, раз!“

Команда — знову дружно, молодо у рух —

І виконано вмиль наказ.

Та ба!

Голівці Капітановій стара журба:

Розпроклятуцій пароплав усеодно

Пірнути норовить на дно.

„Перевантажити!! — мов на ножі кабан,

Заверещав осатанілий Капітан. —

Весь пух — на ніс! Ні, стійте, стійте... оливо...“

І раптом наче стратив голову:

У лоб уткнувши пальця, на момент

Застиг, мов на майдані монумент.

А потім: „Гей, отак лиш буде вірно:

По всьому пароплаві рівномірно

Розподіліть і оливо і пух!

Ану — раз, раз!“

Команда ще раз — дружно, молодо у рух —

І виконано вмиль наказ.

І отоді то пароплав, немов по залізниці,

Помчався по зрадливій океановій водичі.

ГОЛУБИ І КІТ

Котові світ немилий — остогиділи шури.
От голуб'ятина якби! А по дворі
І Голуби он. Голубок усе бур-бур
Навкіл Голубки. Ат, нехай вам цур!
Кіт сак і так — аж пахнуть... а влови!
Тьху, чортівня! А голуб'ятина із голови
Ну, не виходить. Він тоді — інакше.
„Чого ж удасте, — здаля їм, — що неначе
Не бачите мене? Не думав я, що ви
Такі невдячні...“ — „Що ти там верзеш?“ —
Питають Голуби його. „Авжеж,
Верзу!.. ще скажете — очемерів.
Чи вже забули, як я ваших ворогів-щурів
Давив? Та інші цілували б же мій слід,
Щодня запрошували б на обід,
На покуті б саджали і годили якомога...
А ви? Що за негречний рід! —
Не підпускаєте і до порога.“
„Овва! Ти з мудріїв, ти битий на слова, —
Забуркотіли Голуби, — умієш обморочить!
Жаль тільки, що така от голова
Попалася дурному... не на тих наскочив!
Тим, що колошкав наших ворогів не раз,
Не перестав ти бути ворогом для нас.“

ГЛИНЯНИЙ ХМАРОДЕР

Заходивсь Новатор-Інженер
Будувати з глини хмародер.
Перший поверх вдався так, що ну!
Другий — мав ледь-ледь помітну кривину.
Третій (що, мовляв, мені проєкт?!) —
Став кандзюбитися, мов штиблет.
А четвертий — вниз із гуркотом гунув,
Перебивши Інженерові хребет.
Щоб будову вивести до неба,
Криці та бетону уживати треба.

СОВА ТА ВУЖ

Ба жабу Вуж ковтнув! Сова з верби:

„Гов, що то за кумедія така,
Що в рот жабня тобі скака?“

„Е, — Вуж їй, — ти дурна! Якби
Я очі мав такі, як ти ото, баньката,
То в рот мені скакали б і телята...
Бо штука вся в очах. Ось так я жаб:

Вдивлюсь

В якусь —

Вона в рот, мов галушка, ляп.“

„Ага-а! —

Залупала Сова. — Ти он бо як!

Чекай, почну і я робити так.“

І — в поле. Сіла на бугрі. Чига.

Шиширх — Пацюк. Немов би з переляку,

На нього й витріщилась. „Не бере! —

Зачмихала. — Ат, на дрібноту всяку

І квапитися... О! Зайчище. Бре,

Цей буде мій!“ А Засць шуг у просо.

Сова насупилася. „Що за біс?

Дивлюся — аж вилазять очі просто...“

Коли це Тхір — за хвіст її (підліз

До неї ззаду той харциз).

Смик-шарп — ледь вирвалася. На вербі

Знов сіла і полупує собі.

„Ну, як воно? Скакає?“ — Вуж її пита.

„Скакає, — забурчала, — та

Не в рот, а ... на хвоста.“

ВЕРБЛЮД, ВІСЛЮК ТА ЦАП

Раз Верблюд, Віслук та Цап
До озерця покупатися чалап-чалап.
Першим плиг у воду Цап грайливоногий.
„Братці! Тута глибочінь — по самі роги!“
Та пирсь-пирсь — і вихопився із води,
Тріпаючи шолудив'ям бороди.
Ну побрів горбатий вергила-Верблюд.
„Тьху! Вода ледь черева сягає тут!“
Та й — на берег. Та й гайда на всі боки
Чикромажити зубами будяки.
Вліз Віслук тоді. „Ге-ге! І йми їм віри!
Ув озеречку води якраз до міри!“
І на всю пашчеку, мов полохаючи гав,
Цапа і Верблюда дурнями взивати став.

ГОРБОК ТА КАЛЮЖА

„Ну, що це справді бо? Ну, чим я прогнівила
Сусідоньок своїх? — сама з собою гомоніла
Калюжа, що розвезькалася в хуторці
Посеред вулиці. —
Я ж і лежу собі тихесенько отут,
Я ж нікогісінько і не чіпаю й не морочу,
А всі чомусь то обминають... мов би хочу
Когось я проковтнуть!
А он з Горбком отим, що чубчиком отава
Красується на нім, інакша справа:
До нього кожний горнеться, аж припада...
Ну, чому ж бо це так? Ну, що це за біда?“
„Бо ти, — озвався з плоту білий Котик
(Він чепурих там лапкою свій ротик
І мову ту підслухав), —
Бо ти, гнилява шепотухо-булькотухо,
Обхляпуєш багнюкою по самі вуха.
А той Горбок —
Погожий, наче голубок.“

ОСЛИЦЯ, КІНЬ І ШКАПА

Кінь, мимо йшовши, не вклонивсь Ослиці
(Напала куряча, бач, сліпота).
Так ту мов ляпнув хто по пиці:
„Нахаба! Дурень довгов'язий! Та
Чи знаєш ти, що я такого роду,
Який не п'є відвіку каламутну воду?!

Чи чув ти, лобуряко, що коли
Про коней пес іще не гавкнув, ми, осли,
По всіх усядах знані вже були?!

Осли бо з лірою зображені — не коні! —
Були окрасою життя у Вавилоні.
Хи, вище носа закопилив губу!..

Бодай ти від корости став, як бубон!“

„Ласкава пані! — повела тут Шкапа річ,
Наблизившись до неї. — І цариці
Було б те саме, а не тільки що ослиці:
Підсліпуватий він, без віч.
Глянь, як іде напوماчки. Ой, мамо,
Коли б отам не grimнувся у яму!
Упав! Сердешний, отака пригода!“

(Кінь справді бевх у яму, мов колода).
„Чи бач! — Ослиця не вгава. —
Гада собі пустопорожня голова,
Що він — то щось, а інші — пішаки.
Та мною не такі цікавилися — рисаки!..
А він, опудало з баштану... хи! Авжеж!“

„Е, ти з урази себелюбства теж
Сліпенька! — Шкапа їй. — Біда з тобою!“

І геть пішла, похитуючи головою.

26. XI. 1955 р.

СОСНА І ДУБОЧКИ

Столітнього рубають Дуба. А Дубочки
Від радости аж плещуть у листочки.
„А що, собако престарий,
Попавсь? Овва! А ти не піддавайся — стій:
У тебе ж ого-го яке силище! Ти ж
На весь окіл, бувало, гомониш!“
„Чого ви так радієте, дурні? —
Неподалечку обізвалася Сосна. —
Ще бозна, як там буде.“ — „Ти сама дурна! —
Шумнули самовпевнено вони Сосні.
І знов до Дуба: — Га? А хто ж то в тінь
Нас пхав? А затуляв нам хто бо далечінь?
Не ти хіба? Отож за те на тебе й кара!
Отож тобі тепер амінь,
А нам...“ Дуб застогнав, як громом хмара,
І на Дубочки шарарах —
Поторошив їх, перетовк у пух і прах.
„Атож, — Сосна тоді, — збулись пені!..
Недурно кажуть: щастя — в незнанні.“
1956 р.

САДІВНИК ТА АКАЦІЯ

Акація:
Здається, пане, я цвіту
Не гірше, ніж твої мазунчики в саду.
Але чому ж
Ти в'єшся біля них, як вуж:
Обкурюєш, обмацуєш, малюєш,
На гусинь та на комашню полюєш;
Мене ж
Із саду зовсім ти женеш?
Садівник:
Ціню я в дереві, красунечко, не цвіт,
А плід.
А ти
Які даєш плоди?

БАРАН І РИБА

Відомо, братці, на весь світ,
Що баранам бараняча природа
Велить витріщуватись на нові ворота.
Але один Баран, зневаживши свій рід,
Впер бульки,
Подібні до дорідної цибульки,
Не в дивину нових воріт —
В акваріум. І враз, як жалібниця-скрипка:
„Отак от хиріти у карцері оцім?!
Ані розпростати ляпливі ті плавці,
Ані сплеснутися... сердешна Рибка!
Та я, — от їйжебогу! —
Добро тобі зробити маю змогу...“
І в Барана неначебто ускочив біс:
Одбиг убік
Та, розігнавшись, по акваріуму як упік
Лобакою, так скрізь
Лиш скляночки сюр-сюр, блись-блись.
І він вдоволений. Він сяє, мов зізда.

Води ні крапельки — і Рибка пропада.

ТЕРНИК І ХМЕЛИНА

Зіп'ялася Хмелина в'юнка
На вершок Терника
Та й дере догори там свій ніс:
„І чого біля мене Терник оцей зріс?
Він, почвара,
І не рівня мені, і не пара!
Він, мов рак той, повзе по землі;
Я ж висока, струнка й взагалі...“
А Терник на ту річ:
„Ану, злазь з моїх пліч!“

ВЕЧІРНЯ ЗІРКА І ВОДА

У ставі в ополонці промениста
Вечірна Зірка плюскалася. Ну,
Вода їй: „Поможи, яснасьня, розгризти
Горішка одного — сама не втну.“
„Якого ж маєш там горішка?“ —
Майнула Зірці золота усмішка.
„А ось такого: плавали мої Краплинки
По ставі, ніби янголятонька-перлинки —
Були і добрі, і привітні всі.
А потім наче грець на них отут насів!
Оці, що зверху, стали просто кам'яні —
Перетворились, бач, на лід.
Та — чуєш бо? — отим он, що внизу, на дні,
І затулили білий світ.
От розумом я повертаю так і сяк,
А є чому річ — не доберу ніяк.“
„Мені притраплювались не такі горішки,
А цей то не твердий і трішки, —
Заграла Зірка блискотом по ополонці. —
Вся штука, щоб ти знала, в сонці:
Як сонця мало між Краплин, тоді
Оті з них, що вгорі, і робляться тверді.
А як вони по вінця ним налиті,
То добрі всі тоді й привітні.“

8. VIII. 1954 р.

ПЛУГАТАР ТА КОБИЛА

Запріг Плугатар на зорі-зірниці

У плуга Кобильчину сиву

Та й заходивсь орати поле-ниву

Під ярую пшеницю.

„Но! Но! Вперед, моя зозулько мила!“ —

Вряди-годи погукує на неї. То Кобила

І пріє, плуга тягнучи, і хекає, й сопе —

Перерива себе

Заради та Плугатаревого добра.

Ще не пізня й пора,

А нива вже, мов галка, зачорніла.

Плугатар гляне — радість буйна розбира

І прибуває в грудях сила.

„Тпру! Стій, моя сивенька! Відсапнись,

І прохолонь, і попасись.“

Аж тут Кобила

Неоковирно повернулася і наступила

Плугатареві на мізинець на нозі.

„А щоб тобі в живіт хвороби всі!

А щоб тебе вовки, прокляту, з'їли!“

Плугатар загорлав, огнівлений украй,

Та істика у руки — і давай

По ребрах, по хребті репіжити щосили.

На світі дивна всюди гра:

Хоч якнайбільш роби добра,

А тільки раз учиниш зло —

Добра немов би й не було.

ПАПУГА І ЦАП

Про людське око лицарів чеснот —
Хоч гать гати. Але що з того? От
Зеленая Папуга Цапові добра
Не зичила. Бо як вона оті свої завчені,
На ганку сидячи, точила теревені,
То він, пошвендюючи вздовж двора,
Мов і не чув. Ну, їй так вдарило амбіцію,
Що завзялась віддячити сторицею.
Придумала і як, та... зачіпка ж якби то.
„Ага,чекай!.. Ось я отак
Зроблю, то рацію за мною всяк
І визнає — і буде шито-крито.“
І на паркан шамкенько шасть
Та й причаїлася між листям винограду.
Коли Цап чимчикує. На паркан зіп'явсь
І суне в листя голову рогату.
Скуб-мик — приплюмкує та їсть.
І сіп її — зелена ж гаспидка! — за хвіст.
Отут то крик вона і підняла:
„Рятуйте! Цей рогатий чортула
Напав на мене! Де Бровко? Ой, нене рідна—“
„Добродійко високогідна! —
Цап ошелешено белькоче. —
Та я ж...“ Але Папуга й слухати не хоче.
„Бровко!! Бровко!! — на весь окіл гука. —
Провчи його!!“ А для Бровка
За іграшку це діло:
Із Цапа клоччя так і полетіло.

3. X. 1955 р.

КОМАРІ ТА БАРВІНОК

„Чого ви кричите? — питає Комарів

Барвінок, що ярів

На сонці серед квітника. —

Деньок, як щире золото — такий погожий,

А вас мов душить хтось отам на рожі.“

„Чи ти сліпий? Ми в сіті Павука, —

Пищить якийсь. — Він юшку нам спуска!“

„Ага, ото того ви кричите.“

„Та тут, — ізнов Комар, — не тільки те.“

„А що ще?“ — „Не зміркуєш? Тьху на тебе!

Таж кажуть: всіх любити треба...“

„Ти он про віщо гомониш!“ —

Тоді Барвінок. І ні слова більш.

Важких проблем багато в світі,

Найважча — ворога свого любити.

18. IX. 1955 р.

ГОРІХ

Од Вевірки довідався Грак,

Що горіхи предобрі на смак.

„Чи не пху на голівку носату мою?! —

Закракравав Грачисько. — Світ повен

Смаковито-принадних диговин —

Я ж усякую погань клюю!“

І, притьмом на горішині всівшись у лісі,

Ну дзьобилом своїм на горісі

Карбувать шкаралупу терпку.

„Кра-кра-кра! — знов Грачисько. — Кру-кру!

Щось не тєє... аж крутить у носі...

От і вір тій хвостатій прогнозі!“

А з-за вітки Вевірка вертка,

Сміючись, до Грака

Гука:

„Розкусити горіх треба вміти,

Щоб його смакоти ухопити.“

СОНЯШНИК ТА ГАВКУН

За возом так набігався отої
Гавкун рябий, що ой-ой-ой —
З утоми аж не чує ніг.
І він перепочить під Соняшником ліг.
Хвоста відкинув гідно, очі прискаля;
На Соняшник поглипує і промовля:
„Тепер то, братіку, тебе я зрозумів!
Ти з хитромудрої породи лизунів...
Так, так! Мигнуло сонце над кряжем —
Ти й витріщивсь на нього вже.
Посунулось воно угору, стало на обід —
І ти за ним баньки свої услід;
Покотиться донизу —
І ти в той бік руду свою мармизу...“
А Соняшник, задивлений у диво золоте,
Рябому відповів на те:
„Ой, краще сонцю, батечкові ясноти,
Вклонятися, — усіх бо радує воно, —
Аніж отак, як ти,
За кістку, викинуту крізь вікно,
Ганяти, виваливши язика, за возом,
Кривити-нівечити серце й розум!“

Ганьбу свою сховати нищий хоче,
Як вибиває іншому ганьбою очі.

ВЕСЕЛКА, КАЧКА ТА БОБЕР

Веселка, підіперши баню небозводу,
Коромислом барвистим, брала воду
З ріки відерком срібним. Та край чагара,
Неподалечку берега, і вгляділа Бобра.
„Гов, як ти тут?“ — покликнула Веселка,
Водою плюснувши з відерка. —
Живеш та хліб жуєш? Тю, що тобі, небоже?
Чогось ти нагогопився — чи хворий, може?“
„Умгу, — заблимавши з-під лоба,
Промимрив той, — умгу, хвороба!“
І одвернувся. „Е, з тобою кепська справа! —
Веселка подумки. Аж бачить Качка плава.
Вона до неї: — Слухай, що з Бобром?
Чого ото він мов би не перед добром?“
А Качка, позирнувши в той і в інший бік: —
Ув осоку і в рогізник —
Зашпавкотіла їй: „Але — нікому нічичирк!..
Йому — оце вже діб із дві —
Перекапустилося в голові.
Побудував, бач, греблю він отам, де брід,
Та й дивиться тепер прижмурено на світ:
Мовляв, крім греблі, все — дурниця.“
„Ой, лишко! Ось він що за птиця! —
Веселці заскакали усміху скалки
Зелено-жовто-голубі. —
Ну, а на небі сонце? Ну, а місяць і зірки?
І то дурниця? Золоті дірки?
А хай би був сказився він тобі!“
Та на дузі барвистого коромисла
Відерко срібне гоїть — і понесла.

18. П. 1956 р.

ВЕДМЕЖІ ЛОВИ

От викопав посеред лісу
Ведмідь глибезну та довжезну яму,
Ломаччям переклав її і косо й прямо,
А на ломаччя — хмизу.
І як всьому тому вже був кінець
(У животі якраз кишки пішли в танець),
Хутенько він за купц заліз
Та й загорлав на весь широкий ліс:
„Кізки, Цапочки, Зайчики — сюди, сюди!
Вже досить з вас тих злиднів, та біди,
Та сліз, та горювання!
Вже час і вам зазнати раювання!
Сюди, сюди, всіма на світі гнані!
Ви тут розкоші знайдете незнані!
На вас чекають страви тут медові
І трунки, заморські, чудові!
Сюди, сюди! Тут висохнуть вам сльози...“
Біжать, аж падають, Цапи, Зайці і Кози
З усіх долин, яруг.
Біжать, щоб долю скуштувати кращу!
Та в яму — шуг!
Та в яму — шуг!
А з-за купця Ведмідь роззявив пащу...

1948 р.

ТХІР, ЗАЙЧУК І ПЕРЕПІЛКА

Під кущиком, що шелевіє стиха,
Зайчук похропує та чмиха —
Пресолодко, бач, задрімав собі, А Тхір,
Пронозуватий, хижий звір,
Уже й нанюхав.

„Ех, — зацмакав, — оцього то
На підобідок!.. діло недурне!“
І до сплюха шасть-шасть поміж осотом.
А той вам спить — і вусом не моргне.
„Спи, спи, там!..“ — шкіриться харциз.
І зиркне: чи хапати не пора.
Аж Зайчука оса у губу дзизь.
Ну, він як плигонув — і прямо на Тхора.
Тхір хода. Зайчука рвонуло теж.
Отут пригоді б і кінець. Алеж
Як опинився на Тхорі Зайчук, із проса
Та вистромила Перепілка носа.
„Ой, матінко! — плеснувши крильцями, вона
Заверещала, мов дурна. —
А я і не туди то... ге, зайці ті сірі —
І за тхорів страшніші звірі!..
Ой, треба ж бо всім розказати,
Щоб стереглися їх, проклятих!“

11-17. ІХ. 1955 р.

ЛИСИЦЯ ТА ВОВК

(За Езопом)

Лисиця (їй не йшли, бач, кури з тями),
Мандруючи ліском, шелепнула до ями.
І-і ти халепа! Що робити тут?!
Обнюхала всі стіни, кожний кут;
Стрибнула вгору раз, удруге —
Ні, не стає в ногах напруги.

Хоч сядь на дні
Та й плач! Ой, ні!

Лисичка почала не сльози лляти,
А весело співати.

І на той спів

Умить, звичайно, Вовк наспів.

„Ти що тут? Чом дереш горлянку?“ —

Згори він їй. А очі — зизом.

„Не бачиш сам? — Лисиця знизу. —

Їм кури, гуси, п'ю слив'янку —

Я тут гулятиму до ранку...

А ти йди геть собі, бурлако —

Без тебе їм і п'ю зі смаком!“

„Йти геть?! — обуївсь Вовк. —

З якої речі?!

Ге-ге! Дурних нема — перевелись!“ —

Та плиг до неї вниз.

Лисиця ж скік йому на плечі,

А з пліч — наверх. „Бувай, козаче!“ —

І тільки хвіст їй замаячив.

СОНЯШНИК ТА КОМЕТА

Комета, що рудим, як у лисиці,
Хвостом крутила круг зірниць,
До Соняшника на город: „А ти чого бо
На схід ото наставивсь лобом?
Га? Сонця визиравш так зарані?“
(Бо це було, бач, на світанні).
„Авжеж! — їй Соняшник. — Я завжди так.“
„Хіба? Ха-ха! Оце дивак!
І що ти в нім знайшов? Ой, простячина!
У плоті, мабуть, розумніший кіл.
Та проти інших же світил
Воно, мов проти гарбуза мачина.
Он хоч би Сіріус, що у сузір'ї Пса —
То велетень, краса.
Того пошанувати — то не гріх.
А Сонце що? — Тьху, просто сміх!“
„Е, ні! — Кометі Соняшник. — Хай і мале
Те наше Сонечко, але
З ним радісно як: світить любо, гріє,
Ним квітне все і зеленіє,
І всі від нього барви на землі.
А інші світила, ті, що не малі,
Чи дбають же про нас отак ласкаво?
Отож бреди собі, прояво,
Туди, відкіль припленталася. Та
Гляди, щоб не збулася де хвоста!“

30. X. 1955 р.

КАЛЕНИК І КОНДУКТОР

Каленикові телеграма:

„Жениться хрищеник...

Ласкаво просимо прибути.“ Наш Каленик
Взув чоботи на рипах, надягнув чумарку;

Під бік, як паву ту — свою Одарку;

Вхопив дарунками набитого коша

Та на вокзал, до потяга, й човпе.

А там, квитки купивши, у вагоні, у купе,
І розкапустивсь, мов турецький би паша.

Та ба! не всидить — ніби мулять камінці:

Все зирка й зирка на годинник на руці.

Бо треба вспіти! Ось доходить стрілка.

Гугукнув паротяг. „Ну, жінко,

Рушасмо! Ще будем, значиться, і до вінця

Супроводжати молодця.“

Коли подивиться — ой, батечки мої! —

То рушив потяг на сусідній колії.

„А трасця б узяла була тебе! —

Каленик вигукнув на все купе. —

Це чортибатьказна і що! Та як це можна?!
Та тут на золота вагу хвилина кожна!

Та там же й запіканки всякі, і цимбали,

А ми отут, мов порося в тину, застряли!

Та що ж бо думають собі, морока їх бери,
Оті начальники, кондуктори?!“

„А от що думаємо, пане-брате, —

Кондуктор, мимо йшовши, злагідна рече: —

Щоб опісля не позичати у сірка очей,

Не треба з висновками поспішати.

Бо часом глянеш — ось отак неначе,

А краще придививсь — ба ні, інакше.“

Каленик спантеличено глип у вікно —

І справді потяг пре. „Пху, як оце воно?

Чи очманів був? Жінко, все гаразд:

Успієм — не обкрутять молодят без нас!“

23. V. 1954 р.

ЕЗОП І КРЕЗ

„Який ти бідний!“ — Крезові Езоп
Сказав раз. „Бідний? —
здивувався той. — Було б
Цікаво, друже мій, узнать ім'я
Хоч одного багатія,
На статки та мастки більшого, ніж я!“
„Назви, — Езоп йому на те, — мене —
І ти вже знатимеш ім'я одне“.
„Ха-ха!“ — Крез реготом грімким
Заготів... Проїшли віки.
І де ж багатство Крезове?
Нема. Пропав і слід.
Езопове ж — як весен рясноквіт.

1951

ГАРБУЗИННЯ І ПЛІТ

Зміісте Гарбузиння Плотові на зло
З городу в сад злодійкувато проповзло.
Та з Яблуньки, що в першому плоду
Щасливо майоріла у саду,
І захихикало: „Матусю мила,
Літ з десять силкувалась — і вродила!
Якихось шпиндиків!
З буруб'яшок завбільшки!
Ні про собаку, як то кажуть, ні про кішку!
Ну, на яку б ото мороку
Плодити казна - що? Та я от за пів року
Таких синків на світ пускаю, що, нівроку,
Мов кабанці в сажу!“
„А я тобі, шелихвосте, скажу, —
Шепнув зловтішно Гарбузинню Пліт, —
На твій швидкопоявлений пудовий плід
Лише бики та свині мають апетит.
А яблучка оті малі
Бувають і на королівському столі.“

КАЖАН І ОСА

Кажан, ізвиспи головою вниз,
Куняє на жердині на горищі.
Та крізь дрімоту й бачить, що Котище,
Вусатий, рудопикий біс,
Ним пополуднувати дуже захотів:
І відси зайде, й відти... „Хи! Авжеж! —
Кажан, пробуркавшись. — Ні, не втнеш —
Я чхаю тут на всіх котів!“
Коли Оса де не взялася. І дзизь-дзизь
Побіля нього. „Ось не лізь!
Відпочиваю — бачиш? Не гуди!“
Оса видзизкує на всі лади.
„Га? Ти, — скипів Кажан, — якої це біди?
Ось відчепись, кажу!“
А та йому під самим носом жу-жу-жу.
„А щоб ти луснула! — несамовито
Кажан запискав. — Та якби ж то
Вже хоч не спав я... та коли б же...“
Та від обурення жердину аж колише.
Ну, і не втримався: додолу ляп —
І просто до Котових лап.

Нам гнів наш, вчасно не припнутий,
Зла чинить більш, як ворог лютий.

26. П. 1956 р.

ПІВЕНЬ З ХИТРОЦАМИ

Ну й Півень же! Ну й хлюст! За вітром

Пустив ясу прехитру:

Горлате кукурікання його — причина,

Що після ночі настає на світі днина.

Індики-простаки, дурепи-Гусочки

Та пришелепуваті Курочки

За правду і взяли ту небилицю.

І, звісно, Півень вищим за дзвіницю

Здаватися їм став.

„Цих кращеньких зернят

Не їжте, дітки! — Гуска до гусят

Загелгає, було. — Хай Півник їх подзьоба,

Бо він же не абияка особа!“

„Дорогу! Розступіться! Станьте вбік!“ —

Уздівши Півня поблизу, Індик

На все подвір'я піднімає галас-крик.

І, мов би олімпієць-бог,

Півнюга походжав. Аж однієї нічки,

Як світ був наче вкинутий у льох,

Тхір в курнику кривавої напорав січки.

Та й Півникові гемонський харциз

Горлянку перегриз.

І несподіванка була тоді велика

Вцілілим Гусям, Курям та Індікам.

Бо де ж таки: на світі день предивен

Настав, хоч не співав і Півень.

ПАВИЧ І ЛЕБІДЬ

Як Лебідь Павичеві славославив —
Павич про нього солоденько мовив.
Зірвалось Лебедеві з язика: „Еге, павич...
Таких на гріш десяток — ясна річ!“
То й почалася чудасія. Ну, а для Шпака
Потіха: підпускати і давай жука.
„Чув? — строчить Павичеві. — Чув?
Вітати, може, Лебеда? На став оце лечу.“
„Бодай би він, — кипить Павич, — пропав,
Біляк той пирожистий — то краса!
А шия — тьху!.. покручена, що ковбаса.“
Шпак пирснув сміхом — і на став.
„Агов! — до Лебеда. — Летітиму в діброву,
То, може, перекажеш Павичеві слово?“
„Ось не мороч мені ним голови ти!
Цікавитися чортзна чим? Ніколи в світі!
Сяке-таке, рябеньке тричі, хвіст — мітла...
І нащо та природа отаке втяла?!“
„Ких-ких!“ — рве Шпак собі боки
Від сміху — мов смішне він щось із'їв.
Пурх — і в діброву замерехкотів.
А відти знов на став чухрає навіпрямки.
І все регоче, все базіка...
Та не в Шпакові, братця, заковика!

Подумаєш — то сумно: раз-у-раз
Ми цінимо того, хто цінить нас.

21. I. 1956 р.

МАВПА І КРІТ

„Чекай! — гукнула Мавпа Паві. —
Адже в цій справі
Самим нам бути суддями і негаразд!
Ось Кріт біжить якраз —
Хай він розсудить нас.“
„Що тут? — придріботівши, Кріт пита.
„Та це, — запокотіла Мавпа до Крота, —
Ми з Павою зайшли в сперечку:
Чи я на вроду краща, чи вона.
Що я вродлива — то не новина.
Так може б ти своє словечко
Сказав нам? Претонкий бо маєш смак!“
„Я — радо! Я... так, так! —
Кріт, сліпаючи, мовив. —
По-моєму... атож!.. обидві ви чудові,“
„Ну, чула? Це тобі наука! —
До Пави Мавпа. — Ге, краса — то штука!“
„Іще б! — їй Пава. — Саме це...“
„Отож! — перепинила Мавпа. Та Кротові:—
Спасибі за розумнеє слівце!
Еге, обидві ми чудові.
Заходь же, голубе, до мене при нагоді —
Жаданим гостем будеш у господі!“

Тим, що не бачать наших вад,
З нас кожний дуже-дуже рад.

7. II. 1956 р.

ОСЕЛ-НАЧАЛЬНИК

Наставив Лев (о, леви спритно часом
Служ'яним послуговуються дуроплясом!)
Осла начальником. Герой вухатий
Свої таланти й заходився виявляти.
На шию теку начепив, на лоба —

Три пари окулярів... Ну, діла!
Осел — великий пан! Осел — архіособа!
Не приступ до Осла!

Всіх ошелешує ослячий дикий рев
І дзвінко дзвизкають копита навісні...

„Го-го! Ми — я і Лев —
Не будем панькатися з вами! Ні, ні, ні!“
Навкруг Осла навшпиньки ходять,

Ослові, мов болячці, годять...
Дарма! Дере хвостюру вище й вище
Розстособачений Ослище.

Але яке ж бо все непевне в світі!
Як довговухий пан якраз був у зеніті
Могутности, пишноти й слави,
Нараз переінакшилися справи.

Тримати за начальника Осла і довше
Чомусь то Левові не вигідно було вже.

Так він його, чортяку,
Огрів люшнею вздовж хребта
(Ослові ж снилася медаля золота!)
І на старе спровадив місце — у гнояку.
Тоді то з радости напав на всіх крутіж!
За всі оті начальницькі заскоки
Як почали товкти ослячі боки!..

Ну, що ж — зароблене хоч з'їж.

ГАНДЛЯР І ОСЕЛ

Бог — мовить мудрість прастара —
Як має покарати, розум відбира.

І правда це! Наклавши вантажу
Ослові на хребта з десяточок пудів,
Гандляр і сам ще зверху, як болячка сів,
„Не гнівайтесь, пане — щось оце скажу! —

Осел залебедів. —

Еге, скажу... оті гірські доріжки
Такі, що цур їм — очі дме на лоб.
То чи не краще нам обом було б,
Вантаж ізменшити хоч трішки?

І щоб тривнішого чогось — вівса чи дерти —
І попоїсти, бо от стільки перти...”

„Рушай! — ревнув Гандляр. — Оддзяпив губу:
На в'язах має й він, мовляв, не ступу.”

Та — нагаєм. Осел — бо що робити? —
І почвалав. І хоч пекло з обиди,

Тягар сумлінно ніс.

Натужувався, напинався так, що аж-аж-аж.

Та ба! Гірські доріжки і вантаж
Взяли своє: ось горло наче зашморг стис,
Коліна затрусились, кинуло у піт,
В очах млинками завертівся світ.

Він поточився. „А це що? — Гандляр гука. —

Це що мені за новина така?”

І нагаєм тим луп його, присякуючи, луп.

Осел, ізнову поточившись — гугуп...

Ну, а Гандляр? У прірву — сторчка.

11. VIII. 1954 р.

ВАРЕНИЦЯ

Чи не втнути, браття, нам билицю
Про гречану безталанну Вареницю?
Між сестричками в полив'яній макітрі
Плавала вона — розкошувала в маслі.
І було їй добре. Ні ж, диявол хитрий
Підкусив... „Ой-ой! Якої трясці
Кисну я в тісній оцій ковбані?! —
Почали верзтися їй думки. —
Чи немає вже морів та океанів,
Берегами для яких — материки?
А чи, може, плавала б я морем
Гірше, ніж високочолі кораблі?
Ох, якби й мені на ті простори!
Ох, яка ж неправда на землі!“
І таки ж нечистая правиця
Знов накоїла: всьому наперекір
Опинилася гречана Варениця
Серед моря грізнопінних гір.
„Го-го-го! — ревнули хвилі-леви. —
Варениченька — в широкий світ!“
Крутонули, вдарили... Ой, леле!
Щез-пропав од неї й слід!..

А бувало ж у полив'яній макітрі
Плавала вона, мов ластівка в повітрі!

ЗОЗУЛЯ І ЗОЗУЛЕНЯ

Зозуленя, хлюпнувши саявом ранку,
Пурх із гніздечка волосянки —
Вже, бач, у силу вбилося — та на Ясенку
Шумкому сівши: „Кук... ку-ку!“
„Тю, що тобі? Галушка поперек горлянки? —
З схидним хихотом йому гука
Зозуля з Ясенкового вершка. —
Ти отаким куваннячком наш славний рід
На всенький світ
Навіки оганьбиш!
Пхе! а який ото від тебе чути дух?
Та на табі й ненаський пух!..
Киш відси, препаскудне! Киш!“
Зозуленя у сльози — хоч світзаочі лети.
А Ясенок гілками гойда-гойда —
Не плач, мовляв. Та до старої: „Пройда!..
Тепер у носі крутить!.. Чом же ти
Сама не дбала про гніздечко —
Підклала іншому своє яєчко?“

1. VIII. 1954 р.

ДИТИНА І ГРЕБІНЧИК

(За Криловим).

Дитина, блакитний промінчик,
Страх, як любила Гребінчик,
Поки білява чупринка була
Чиста, що тая вода з джерела.
А закуделився, збивсь у клубок
На голівці чубок —
Вона, лиш Гребінчик діткнеться,
Кричить, як не лусне пупок:
„Не треба! Не хочу! Скубеться!..
І з правдою так: у пошані вона,
Поки сумління та чисте до дна.

ДІРЯВЕ КОРИТО

До предірявого корита
Пригнав худобоньку Микита,
Щоб напоїти. І в руках
Пішов гуляти цебер-птах.
То він шугне в колодязь, дном
Водицю бовтнувши, як сом;
То підлетить несамовито
І бурх водиці у корито.
Дзюрить Микиті піт по лобі,
А пити нічого худобі:
Бездонна паща діромах
Усе проковтує умах.
Корови мукають з досади;
Бики гудуть, немов гармати.
Микита ж, знай, ганяє цебер,
Аж тісно в грудях дугам ребер.
„Гей ти! — хтось погукав Микиті. —
Позатикай дірки в кориті,
То не тектиме піт із лоба
Й напита буде вся худоба.“

ШПАК І ЇЖАК

Ну, не напасть? Не встиг Їжак
Узяти грушу шпичаками — Шпак
Уже на нім, на груші тій.
Та дзьоб і дзьоб. „Ось не дурій! —
Сопе Їжак. — Ось геть лети!“
„Для мене, — Шпак диркоче, — груші ти
Шкодїш?“ — „Відчепись! не руш!
На деревину злинь — там безліч груш.“
Гаразд. Отутки за хвилину
Управлюсь — і на деревину.“
І грушу ласовито дзьоб ізнову, дзьоб.
Їжак аж міниться. „А щоб
Тебе було вдавило, шибенику вражий! —
А потім, роззирнувшись, каже: —
„Щось наче... так і є — Шуляк!“
„Де?“ — вереснув, у куц югнувши, Шпак.
„Ген там,“ — хоркоче той. І до загати
Чимдуж береться. „А, так ти брехати?
Ти нехтуєш оце чесноти?“
„Еге, — Їжак йому з нори, —
Повчати інших ти старий,
Та сам себе не вчиш чого ти?“

7. I. 1956 р.

ДЗЕРКАЛО

Щиряга-Дзеркало з Розумачем дружило.
І Боже борони,
Щоб то коли не ладили вони.
„Уже ж і ніс тобі вчепило!
Не ніс — носило,
Подоба замашного товкача! —
Бувало ошелешить Дзеркало Розумача
Гіркою правдою. — А чуб! Їйбогу, що деркач!“
А Розумач:
„Ну, друже, дякую за правду-злото!
Тепер свого я носа добре буду знати —
Куди не слід, не важитимусь пхати...
Та й чуб, щоб не своячитись із скотом,
І підстрижу,
І причешу,
А вже тоді й на люди покажу.“
Отак то в них було. Та от
Став Дзеркалу за приятеля Ідіот.
Воно й цьому тієї: „В тебе ж, брате, й рот!
Шелепогубий, слинявий... рідня кльоаці!
А вуха! Ой-ой-ой! Куди тому осяляці!“
„Я слинявий?? — скипів Ідіотюк. — Вухатий?
Мене ти хочеш оббрехати??
Я здавсь тобі на сміх?“
І він, — бо тільки ж те і міг! —
Щирягу-Дзеркало — в три вирви за поріг.

З розумним хочеш бути в дружбі-згоді —
Ріж правду. З дурнем — потурай дурноті.

ГОРОБЕЦЬ І МАВПА

Обдзьобує в садку черешні горобець.

А тут як завалує собачня.

І гомін, гамір. „Що за чортівня?

Якусь біду привіяло на хутірець? —

Цвірінькнув капосник. —

Ану ж узнаю, що і як.“

Пурх — і похуркотів. Тю-тю! Оце так так!

Добродій вулицею Мавпу цупить

На ретязі. Вона вертиться, скалить зуби,

Гигоче, вистромляє язика,

Тупцюється, гопцює гоцака.

А навкруги людей-людей — як на причасті,

Немає де зернині впасти.

„Це штучка, що й казати! —

Хихикнув Горобець, осівшиися на плоті.

Та Мавпі: — Курс наук, видать, пройшла ти:

Всі блазні проти тебе — пішаки нудотні.“

„На ретязі ти також блазнем став би!“ —

Загук гутнявий голос Мавпин.

„Цікаво! — не вгаває Горобець. —

І як же то воно на ретязець

Та отаку от замашну піймали молодицю?“

„З цікавих ти... шелепнула в криницю.

А видряпатись відти зась!

Коли Добродія несе якраз.

Так він мене і витяг ретязем нагору.

Та... водить ось на ньому й по цю пору.“

„Ха-ха! — розлігся регіт Горобця. —

Хай Бог боронить нас від ласки-ретязця!

Ну, то танцюй!“ І — в черешник.

Добродій Мавпу далі поволік.

1956 р.

ВІЛ І КАБАН

Пиха — це знати всім уже пора —
Нікчемности людської машкара.

Під дубом — на доріжці, що вела
У яр — стоїть Віл. Прямо на Вола
Кабан простує. Рило — вгору. Очі
Прижмутив: ніби Віл із мишу вбільшки.
„Це — важний пан... зйду з доріжки, —
Про себе Віл, — бо ще в халепу вскочу.“

І, взявши кілька кроків цоб,
Давай чухмарити об дуба плечі й лоб.

А жолуді додолу льоп-льоп-льоп.

На Кабана тут наче верхи сіла

Нечиста сила:

Як закувікав, мотонувсь! Та мов у кіш —
У пельку жолуді. „Поїв! Немає більш!

Ану ж іще, сіренький, ще

Плечима дуба гойдони!“

Віл видивився з дивини.

Проте напнувся — і жолуддя знов дощем.

„І ці, — лящить Кабан, — і ці вже втер!“

„Ну, — буркнув, ремигнувши, Віл — тепер

Я бачу, що воно оце за пан!

Це — звичайнісінький кабан.“

1956 р.

КОНВАЛІЯ ТА БУЗИНА

Пихатим квітом Бузина

Пів неба запина,

Та кожний обмина.

Конвалії квіт-перлямутр

Ледь-ледь помітний — ліліпут,

А, — чи ж не сміх? —

Приваблює усіх.

РУДЬКО І ГОСПОДИНЯ

Хоч зашморгни петлю на шиї —
Така біда Рудькові. Він і виє,
Він і хвостом вертить, і лащиться — дарма.
Як тільки кури не догодять Господині —
Знесуть яєць тих обмаль — так по спині
Киюра і походить. Просвітку нема!
І все через абищицю... Якось то у хліву
Він прихропнув собі. Коли неначе
Над самим вухом Курка кудкудаче.
„Чи сон такий, чи наяву?“ —
Промурмотів спросоння. Далі глип очима —
І справді Курка, мов би навісна,
Горлає в яслах. „Що ж оце вона
Надумала, анахтемська личина?! —
Розсердився Рудько. — Чи бач, не дасть
Як слід і покуняти. От нападсть!
Чекай но, я ось вижену з голівки дур...“
Та плиг у ясла. Курка хур —
І подалася кублитись під ліскою.
Ну, а Рудько, аж покотившись, мов клубок,
Оте яйце там щойно знесене й розтовк.
Покуштував його — „Гм, добре! — злизькаю.“
І порається вже. А тут, як грім із неба —
Превража Господиня. Ой, халепа!
Як почала киюрою мастити раз-по-разу...
То ось і рік минув із того часу,
А тільки кури не догодять Господині —
Киюра й ну ходити по Рудьковій спині.
І все дарма — чи лащиться, чи виє.
Хоч зашморгни петлю собі на шиї!

Довіру втратити — немов би чхнути,
Та потім спробуй ти її вернути!

1956 р.

ВИБАГЛИВИЙ КІТ

За вікнами хурделиця крутила світ;
А муркотило-Кіт
Лежав на припічку, скрутившись у калач,
І нарікав на долю. „Бач,
Вже припічок холодний, наче лід,
А напалить нема кому...

Чи довго груди та живіт
Тут простудити і знайти для себе згубу?

Ні, дякую! Залізу краще в грубу...“
Один скочок — і він уже у грубі, у кутку,
Дрімотно муркає в тепленькім попільку.
Увечорі ж чорнявий, мов арап,

Рогач, пролаза-горшкохап,
Напхав соломи в грубу. Ну, а сірничок
Злодійкувато шелестуху чмок —
І, річ відома,
Солома

Спахнула полум'ям. „Це що таке? — Котюга,
Спросоння потягаючись, рече. —

Щось мов би гоготить... чи, може, завірюха?

І начебто зробилось гаряче...

Але нехай... лежатиму... дурниці!..“

Та тільки но свої очиці

Стулив солодкодрімно знову він,
Пекельні вихори, громи і блискавиці
На нього вдарили з усіх сторін
„Няв-няв!..“ — та, мов чортяка, крізь вогонь
Як хуркне — тільки й бачили його.
Гай-гай! На смітничище, за городи,
Де заметіль, мов навіжена, колобродить —
Аж отуди то занесло Котюгу.
„Ой, припічку!.. Ой, де ж бо ти, чудесний!..“
Ячить він там, попечений, обмерзлий.

В одну потрапиш крайність — не минеш і другу.

МУДРИЙ І ШТУРПАК

Ніч сипле зорями. А край ставка
Мудрій кив-морг на Штурпака,
Що красувався серед парубків, як дуб:
„Глянь — у ставку червінці!! Навпрошки
Чухрай додому по підсаку та мішки!“

Штурпак на став очима луп —
„Тю, справді!“ І — гайнув через городи.
„Такої то, — загиготів якийсь, — дивоти
Ще не бувало!“ Інші ж зирк та зирк

Один на одного — і нічичирк.

„Ось зарегочешся й не так!“ —
Підморгує Мудрій. А тут уже й Штурпак

Причмихав із снастями. І — у став.

Та помежи лататтям, коло осоки,

Підсакою водити й став.

От витяг. Батечки! Мов місяці-молодики —

Лини та карасі в матні підсаки.

„Го-го! Це краще й за червінці всякі!“ —

Варнякає Штурпак. І рибу — в міх, у міх.

Найоржився Мудрій — вірвався сміх.

А той ізнов підсакою сюди-туди —

Та знову й горне карасів-линів.

„Стій! — гуконув Мудрій, що аж позеленів. —

Стій! Чуєш ти? Не каламуть води!“

І, вихопивши з рук щасливця

Підсаку, шур-шур... витяг — ні сопливця.

Шур-шур — та де! А парубота як не пада

Від реготу. „Та ви якого ката?“ —

Сичить Мудрій, неначе на вогні горщок.

„Ото ж бо, — кинув хтось, — і кажуть, що

Не кпи з простішого за себе:

Супроти того і земля і небо.“

17. X. 1954 р.

СОНЦЕ ТА МІСЯЦЬ

Каруселячи в етеровій імлі,
Місяць таємниче жебонів Землі:
„От якби навіки Сонце згасло!
Як було б тоді на світі красно!
Я б один тобі лив сяйва дивні чари,
Я б тебе повив у казку марив.
Ти б усе, що знала тільки в мріях,
В срібляних моїх знайшла обіймах.
І була б ти космосу царівна,
Бо красою не була б нікому рівна.
І про мене б одного ти без угаву
Гомоніла славу!“
А Земля, — ще й Місяць не затих, —
Посміхнулася на зливу слів отих,
Потім повернула вбік вітрила
Та взяла і заступила
Місяцеві Сонце, І тоді
(Опинився не один в такій біді!)
Місяць згас, мов без оливи гніт,
Сонце ж осявало й далі світ.

ЦВІРКУН І ТАРГАН

„Ти як це так? Це що за новина?“ —
Накинувся Цвіркун на Таргана,
Що зопалу попав не в шпарку тарганячу,
А в запічок, на Цвіркунову дачу.
(Він у коморі біля смаковитих страв
Ледь головою не наклав).
„Та я... та, знаєш, непереливки коли...“
„Еге ж, еге ж — облиш крутійські речі!
Чув? Ноги забирай на плечі
І геть під три вітри гили!“
„Е, ні! Щоб у халепу знов не вскочить,
Я тут сидітиму до ночі.“
„А я кажу — йди геть!“ — „Ні, буду тут.“
„Ти підеш?“ — Цвіркуна шарпнула лютъ.
„Ійбогу, ні!“ — „Як ухоплю та надушу!..“
„Не раджу: мало ще поїв ти кулешу.“
Цвіркун аж тіпається, аж плига,
А Таргана щоб викурити — зась:
Той, проклятуций, тільки вусами морга.
Ну, то Цвіркун тоді як заповзявсь
Цвірчатл. „Ой, Цвіркуне, дієш негаразд! —
Тарган йому. — Обох же нас
Накриють мокрим тут рядном.“
„Нехай хоч що — мені тепер усеодно...“
І цвір ще голосніше, цвір. Коли Деркач:
„Це що за витівки там? Ач
Завів якої, щоб ти здох!“
Шур — і в потилицю відтіль обох.

23. X. 1954 р.

ЧОРНОГУЗ ТА ОДУД

„О-ду-ду, о-ду-ду, о-ду-ду...“ —
Видударював Одуд, немов на дуду,
Умостившись на клуні. „Та годі! Ну, хоч
Таки трохи помовч! —
Став благодіти співаку сусід Чорногуз. —
Бо від співу твого на мене чомусь
Вже така налягає зівота,
Що, повіриш, боюсь,
Щоб вона не роздерла, бува, мені рота“.
„Що?! — підскачівши, вигукнув Одуд
(Мов у п'яти йому припекло тут). —
Що?! Зівота?! Нещасний простак ти!
В тони вслухайся, телепню, в такти...
Ще якої жадаєш для вух насолоди?
Спів мій... Витріщив очі чого ти?
Спів мій — чудо природи!
Та чи ж той, хто кохається в кваканні жаб,
Зрозуміє цей скарб?!“
Позіхнув Чорногуз і сказав: „Може й так.
Може й справді воно з мастаків ти мастак.
Тільки, знаєш, як слухаю я
Солов'я,
То зівота від мене геть-геть утіка!“
Але Одуд не слухав уже „простака“ —
Він ізнов задударив, немов на дуду:
„О-ду-ду, о-ду-ду, о-ду-ду...“

ЗЕМЛЯКИ

„Гов, парубче! Чи ти не з Вербичок?“ —
Гукнув Міняйло до Молодика,
Що, продаючи витрішки, по ярмарку никав.
„А відки ж!“ — гуркнув той. „Ба землячок!“
„А ви хто, дядьку? Може ви — Демид,
Що двору як пустився, щез по нім і слід?“
„Еге. Вгадав. Як Вербички? Розкажуй. Говори.“
„Та як же — хати димарями догори.“
„То, звісно, так. А от Ярина, Ганна —
Оті співучі чорнобривки — як вони?
І досі від паруботні тріщать тини?“
„Ви, дядьку, що? Жартуйте чи сп'яна?
Тепер таким пригодам взятися б ізвідки?
Обох уже давно обсіли дітки.“
„Та ну? Ото! А дід... як пак його? Ага — Лука.
Садив колись найзамапніше гопака.
І все ходив у чудернацькій світі,
А жив аж за ставком, у вербах — як він? Га?
Музика вріже — і тепер не встоє на ногах?“
„Атож, не встоє! Вже на тому світі.
Чому ви так ото наставили баньки?
Там, дядечку, вже і від верб — самі пеньки.“
„Хіба?? От штука! А його унук,
Петрусь-мазун, що з дідових не злавив рук —
Як він, крихіточка мала?“
„Го, він тепер такий, що вгулає й вола!
Ось ну помацайте, який у нього м'яз...
Га-га! Бо я ж отой Петрусь і є якраз!“
„Ти глянь! Стій-стій... дванадцять літ,
Як я із Вербичок помандрував у світ!“

1956 р.

ОСЕЛ І КОМЕТА

Комета появилася на небі. От,
В завулку скупчившись, народ
І дивиться. Коли несе Осла.
„Що тут? — гукнув. — Чого це треба
Лоби всім наставляти проти неба?“
Та глип угору — „Тьху, мітла!
Он у куті хліва
Мітла — неначе лялечка, нова,
А й не зирне ніхто. Дурниці!“
„Ось не патякай, бо мазну по пиці! —
Озався хтось. — Гили у хлів —
Предметів суть не для ослів.“

30. V. 1954 р.

КОЛОДА І КЛИНИ

В одну Колоду мрійносонну
Угруз Дубовий Клин з розгону.
Колода круть, Колода верть...
„Ой, лихо! Коле! Тне! На смерть!..“
І — до Грабового Клина
(Той носа виткнув із-за тину):
„Обороніть же, дядьку!.. Гину!..“
„Дубовий?! Коле?! Розтина?! —
Підскочив Грабоклин. — Проклятий!
Ось я ж йому прочухана
Такого дам, що буде знати!“
...Клина Клин вибив у момент
І розсадив Колоду вщент.

Який не був би клин — колоді
Добра від нього ждати годі.

ЖИТТЯ І СМЕРТЬ

„Іди, страшна потворо, геть!
Іди, бо всім ти ненависна!..“ —
Життя сказало Смерті згрізна.
„Ну, що ж, — на те єхидно Смерть, —
Піду — не стану на заваді
Тому, кому на світі раді.“
Та косу об землю. Сама ж
(Перейняла, бач, звичай наш) —
З шинка в шинок. Гуляє, п'є —
Байдики б'є.
І ні журби їй, ні мороки.
Минають дні отак і роки...
Аж тут Життя де не взялось:
„Ось де ти, ось!
А я шукаю стільки літ!..
Рятуй, рятуй мене і світ!
Без тебе стало я нестерпним...
Все лементує: „Смерти! Смерти!“
„Отож, — всміхнувшись ледь-ледь,
Тоді Життю сказала Смерть, —
Як не крути, як не верти,
А нам з тобою в парі йти“.

ЩУР, ПЕРЕПІЛКА Й ІНШІ

Щур, Перепілка, Ласочка та Миша —
Всі, наче змовившись, до Бабака.
„Ну, що вам?“ — бликнув той (він хропака
Збирався врізати). „У мене річ така, —
Поштиво Щур, — Тхір, пройда хижка,
Вже прямо не дає на світі жити!
Так я й прибіг оце просити,
Щоб ви мені на нього накатали в суд.“
„Ага, — сопе Бабак. — А ти чого бо тут?“ —
Кивнув на Мишу. „От і я в цій справі.“
„Угу. А ти??“ — на Перепілку ніс наставив.
„Оця біда і в мене теж:
У житі заховайсь, у просі,
Чи в мишії, а чи в горосі —
Нанюха всюди той харциз — і не спічнеш!“
„Тобі чого?“ — до Ласочки. „Оте й мене ж
Сюди пригнало!“ — „Гм, те-те! —
Бабак, начіплюючи окуляри. — Ось ми те...
Ушкварим позов гуртовий — і квит.
Еге, йому там прикоротять апетит!“
І тільки но прехвацько на папері
Устиг черкнути „року... дня...“,
Коли писк, вереск, вовтузня.
Він із-під окулярів глип — і отетерів:
Щур патра Перепілку — та вже ледве дише —
А Ласочка угородила зуби в Мишу.
„Ге, братця! Так ото ви так? —
Перо відклавши геть, прорік Бабак. —
Вам Тхір — завада до життя-добра,
А ви самі... чим кращі за Тхора?“

22. I. 1956 р.

ЛЕВ, ТИГР І ЛИСИЦЯ

Лев з Тигром глек розбили. Тут Лисиця,
На капості всілякі майстериця,
В палац до Лева шусть — і солоденько в вуха:
„Ох, батечку! Ох!.. Тигр, отой дурбан,
Шляхетну шкіроньку твою на барабан
Напнути хоче...”

„Що?? Ах він бузувірюга!!” —
Лев покотив по нетрях рик-грім.
„А певно!” — влесливо підтакнула кумася
Та хвостиком виль-виль — і подалася...
Куди б же то? У терем тигрів.

„Ох, братіку! — до Тигра шельма хитра
Залебеділа. — Ох, новинка прикра!..
З голівоньки розумної твоєї Лев, чи пак

Отой дурний чурбак,
Зробити нахваляється черпак...”
„Ух, ірод він!” — Тигрюка гаркнув грізно,
Що аж хитнулися дуби — зелені скелі.
Кумасенька ж масненько так: „А звісно!” —

Та хвостиком мель-мель — і
Подріботіла через ліс-діброву.
Куди б же то? В палац до Лева знову.
Але, — така бо вже звіряча, бач, природа, —
Невдовзі знов зайшла у Лева з Тигром згода;
Ну, і канальські підшепти оті
Лисиці боком вилізли тоді.

1950

ЧЕРВЯК І МУХА

Червяк, надумавши провітритися трішки
Шам-шам із нірки — і повзе край лободи.

Коли назустріч Муха. „Отуди

К лихій годині! Ходиш пішки? —

Говорить їй. — Але тоді ж і крила нащо?

Чи, може, це ти клеїш чудака?“

„Ось не варнякай, голопузе ти ледащо! —

Плаксиво Муха. — Тут біда така...“

„Що сталося?“ — „Зробила ближньому добро,

А він переломив мені ребро

І вщент поторощив крило...“

„Ай-ай!“ — „Ти не аяйкай — слухай, як було.

Бичок — оте задрипане мурло —

У царину заліз, до вівсечка,

І ну чухрати. А при нім же, шолудивцеві,

І я була: ні-ні — та й поласую кривцею,

Хоч і виха хвостом. Аж бачу — до Бичка

Госпадар крадеться з дрючком.

Я й думаю: врятую від халепи — ти

Не будеш і мене хвостом телепати.

„Тікай!“ — дзижчу у самі вуха. За Бичком

Лиш курява знялася по долині.

Сідаю ж я тоді йому на спині —

Тепер то вже, мовляв, живитимусь без ляку.

А він — ти слухасш мене? —

Хвостом своїм як теліпне,

Так трохи не вколошкав... от і маю дяку!“

„Те-те, голубонько! — Червяк запамкотів. —

Підступне добродіяння подяки почуттів

Не збуджує.“ — „Пху! — спалахнула Муха. —

Ти теж, як бачу я, псяюха!“

„Еге ж бо, — посміхнувся Червяк. — Атож.

Ну, то бувай здорова!“ І поповз.

5. XI. 1955 р.

МИСЛИВЕЦЬ І КРУК

Оті всім прикрі перешкоди
Не раз рятують від пригоди.

„Ось я ж тобі, рудій пронозі!.. —
У думці хвалиться Мисливець, на пороші
Лисичим слідом ідучи. — Мій шріт
Як чесоне!..“ Ну, а лисичий слід,
Немов мережечка на срібній скатертині,
То белебнем веде, то в'ється по долині.
А далі через лози, та чагарники,
Та через яр — і до ріки.
„Крути, анахтемко, верти,
А чхатимеш від пороху могого ти! —
Сичить Мисливець. — Го, я поганяю бліх!“
Коли тут мов прорвавсь на небі міх:
Як повалив лапатий сніг,
То слід
Умах і зарівняло — наче не було.
Мисливця спершу кинуло в холодний піт,
А потім ніби жаром обдало.
„Тьху, бий тебе морока та біда! —
Сердито вигукнув. — Оце робота!
Ось-ось би у руках була руда,
Так маєш: начебто навмисне перешкода.
Чи тая доля — мачуха мені?“
„І сам дурний ти, і слова твої дурні, —
Закрякав Крук йому з верби. —
На долю задаремно не рипи:
Рікою слід провадив у біду —
Ти б увалився на тонкім льоду.“

4. IV. 1954 р.

МІРОШНИК І ВІТЕР

Мірошник лагодивсь пускати вітряка.
І, митикуючи, звідкіль то Вітер дмуха,
Потилицю, за звичаєм прадавнім чухав.
Аж тут губатенький, що гопака
Круг нього вибивав, защебетав у вуха:
„Отак сушити голову! Сердешний чоловік!
Але послухай но: понищ ік трящі
Оті всі снасті,
Що ними повертаєш млин, так я повік
І дутиму з догідного для тебе боку“.
„Який! — примруживши насмішкувато око,
Мірошник Вітрові прорік. —
Словечка ти сокочеш милі-любі
(Твій язичок на те охочий — знаю!),
Але ж тебе не влучиш бо і в ступі:
Сьогодні з балки вієш, завтра — з-поза гаю,
А там ураз, —
Немов би на догоду сатані, —
Так завертиш, заколобродиш, що... ні, ні!
Як не підлазь —
Не покатаєшся, шибайголого, на мені!“

ДУБ, ЛІЩИНА ТА ВЕВІРКА

Чого Вевірці ще? Ось має хижку
У Дубі у дуплі. Та й неабияку!
Тепленьку, затишну. І сонечко ку-ку
Крізь шпарку. А он там горішки
Рясніють на Ліщині. Жити б, поживати.
Так ні — від лиха не сховаєшся ніде!
Ліщині стало, бач, надокучати,
Що Дуб на неї тінь свою кладе.
Ну, то вона шу-шу до Вільх і Яворів:
„Чи чули? Дуб — це скаже і Вевірка —
Всередині струхлявів — дірка.
Тьху! Та чи ми тут без голів?
Геть скиньмо одоробало спорохнявіле —
Із нього президент, що з пальця шило!“
А як дійшло оте до Дуба,
То він і заgrimів, нахмурюючи брови:
„Гей, Граби, Явори і вся Діброва люба,
Послухайте моєї мови!
Ліщині тут і далі бути — просто гріх:
Вона негожий рідить бо горіх.
Про це Вевірка може дати звіт:
Йй клопіт — раз-у-раз хапає за живіт.“
Так Буки, Вільхи, Граби, Явори —
Всі до Вевірки: „Як там? Говори!“
Оце халепа! Аж затіпалися ніжки.
Не догодити Дубові — позбутись хижки,
Перечити Ліщині — втратити горішки.
А йде к Покрові, скоро і зима...
„Чому ж мовчиш?“ — гудуть затято Буки.
Вевірка і пішла тоді на штуки.
Хитає головою та: „Му-му, ма-ма!“
Мовляв, йй мову відняло, мовляв — німа.
Та так і виплуталася зі скрути.
Ні, краще вже залежному не бути!

25. IX. 1955 р.

СТРУНИ

Чудернація! Струни Бандури-тітасі
Завзялися робити нараз викрутаси.
„Ти на „ре“, ти на „ре“ підладнай усіх нас! —
Мов у бочку, бухтить Бандуристові Бас. —
Отоді то й бриніти ми будем гаразд.“
„Що там „ре“! — підцвірінькує Прима. — На „сі“
Підкрути нас, то ми і задзвонимо всі,
Як оті перепілоньки в просі-вівсі.“
„Унісон щоб?! Нудота? Абищиці всякі?
Ні, ні, ні! Різнотонности хочемо, волі —
Інтервали давай нам, дієзи, бемолі!“ —
Ворохобляться Підбаски-заводіяки.
„Добре, добре! Вгамуйтеся! Приймаю всі точки!“ —
Бандурист їм на теє розмашисто кинув
Та, відгрібши з чола п'ятірнею чуприну,
На Бандурі і взявсь муштрувати кілочки.
„Ось вам „сі“, ось вам „ре“
Хай вас дідько бере!
Ось вам, капосні, й волі на повнії груди!“
Ой-ой-ой! Затриндикали струни оті
Так прегарно тоді,
Що аж гавкіт собачий піднявся усюди!
„Доплигались? Догрались, вертихвістки сучі? —
Бандурист підсипає словечка колючі. —
Тож не кидайтеся на дурисвітські моди,
А тримайтеся у гармонійнім співзвуччі —
Кожна тільки своєї октави і ноти“.

ЛЕВ, ГАДИНА І ВУЖІ

На Лева, на царя б то, Гади́на но́жа
Гостри́ла. І, про́нюхавши, що до душі
Йому́ Вужі,
Взяла та й перели́цюва́лась на вужа.
Що вже Вужі́ були у службі́ щирі́ —
І че́пурили́ гриву́ Левові́, й ганя́ли блі́х —
Та Гади́на заламлю́вала́ всіх:
Аж лі́зла раз-у-раз із шкі́ри
Та дого́джала. Так її́ все бі́льш і бі́льш
Царе́ва ла́ска окрива́ла. „За дука́тів кі́ш
Доро́жчий Вуж о́цей, — ри́кає Лев. — Ні-ні!..
По́кі́ль мо́го й жи́ття, він бу́де при ме́ні!“
Котри́йсь там із Вужі́в по́чув бу́в носом,
Що щось не так во́но, та ко́со
І по́зирнув на не́ї, то не всти́г і чхну́ти —
Повис на бе́ресті́ як воро́г ца́рства лю́тий.
От раз по за́морочли́вій держа́вній пра́ці
Лев почи́вав собі́ в пала́ці.
А Гади́на та геро́їчну оду́
Про вели́ч лев'я́чого ро́ду
Брині́ла, чу́хавши й́ому́ велеша́нобно п'я́ти.
От він ку́няє́ вже. От став хро́пти-ха́рчати.
Ну, Гади́на верть-кру́ть
Та ку́сь й́ого — і в ку́т.
Лев кину́вся, ре́внув. А Гади́на вже́ й тут.
„Що, ба́течку?“ — „Ох-ох, бі́да...
Га́рячка мов... і нуди́ть... си́ла поки́да...“
„Ой, що ж це бу́де! — Гади́на крі́зь сльози́.
І як гукне́: — Вужі́! Вужі́! Де ви, про́нози?!
Всі́х лі́карів — сюди́! Апте́карі́в, шепту́х...“
Та на до́лі́вку бух —
І голо́сити: „Ба́течку на́ш рідни́й!
Не зали́шай на́с! Ой, не сироти́ на́с бі́дних!“
„Ох!.. — сто́гне Лев. — Не зали́шу...
То́бі я, ох!.. пі́в ца́рства відпи́шу.“

12. П. 1956 р.

ПИЛИПКО

„Це рибка, тату? Рибка? Рибка?“ —
Цвірінькотів писклюк-Пилипко,
Як батько розкладав уранці у дворі
Сріблисто-золотисто блискаючі ятері.
„Та рибка ж“, — відповів синкові татко.
І враз надумалось дитятко:
Кружнувши вибриком, як на лужку лоша,
Прожогом руку в ятірець — і хап йоржа.
„Ай-ай! Ай-ай!“ —
Пилипко вереском посипав по городах
Та руку вихопив — і хода.
„Чекай но, дурнику, чекай!
Колючая не всенька рибка!“ —
Стривожено гукнув услід йому татусь.
„Ой, ні бо, таточку! Ой, ні — боюсь!“ —
Белькоче, плачучи, писклюк-Пилипко.
„А ти не бійся — татків же ж синочок!
Візьми оцю ось рибку — це линочок,
Гладесенький, мов шкельце у вікні“.
„Ой, ні, татунечку! Ой, ні!..“
„Ну, то візьми оцю ось — це карасик —
Кругласик, золотасик.
Хоч приторкнися, хоч тіль-тіль!“
„Боюсь!..“ — гуде Пилипко, наче джміль.
„Боюсь, боюсь“... мазниця ти, макуха!“ —
Тоді пресердитюще крикнув татко.
Та, упіймавши, й поволік за вуха
До риби наполохане дитятко.
„На! Мацай! Лизькай! Нюхай!
Колюча? Га? Кажі!“ — „Ба ні!“ —
Кигикнув голосок Пилипка.
„Отож бо! Знай: буває всяка рибка —
І вже дурниць не городи мені!“
Отак, як із Пилипком-малолітком,
Трапляється з дорослими нерідко.

ЗАЄЦЬ ТА ОСЕЛ

Примовкли в лісі співи, жарти:
Лев дуба дав і з ним прощався ліс.
Осел же на почесній варті
Стояв, як зачарований. Укусить муха —
Ані здригнеться, ні хвостом поруха.
Вже попрощався Тхір і Лис.
І Сарна теж. Аж Заєць скік-скік-скік.
Осла мов хто кийком по спині впік.
(Себе він Левовим, бач, родичем вважав,
А з того вражий Заєць глузував).
„Куди?! — рвонув горлянку. — Стій!“
„Тю! — писнув Заєць. — Наче гицель.“
„Вернись! — реве Осел, як сам не свій. —
Бо вмах перетворю тебе на пніцель!“
„Страшнючий, хи!“ — кепкує бестія мала,
Не боячись його і трішки.
Та шусть помежи ніг Осла
До Лева. Лелечко! Як глянув — ніжки
Так і затіпались. Ох, паща ж! Ох, лапище!
У животі холоне. Ні, він — ближче:
Чого, мовляв, боятись мертвого Левиська.
А вітер Левовою гривовою шурх-шурх.
Ну, Заєць — зляку бо забило й дух —
Як приснув — хвіст лише залискав.

4. X. 1954 р.

ХЛОПЧИНА І СВИНЯ

(За Глібовим)

Побачив, двором бігавши, Хлопчина,
Що біля голуб'ятника стоїть драбина,
Та й задзвенів у флейту-голосок:
„Гурра! Полізу вгору й подивлюся
На світ отой широкий, що бабуса
Про нього стільки он казок
Розказують!“ — І по щаблях,
Мов по вишневих вітах птах,
Скік-скок, скік-скок...
Та аж захекався. Та аж роток
Роззявився йому. І все він — вище й вище.
Аж тут Свиня брудна бредє
(Без неї не обійдеться ніде!).
„Хрю-хрю, хрю-хрю“... та так рилищем
Драбину штурхонула капосна проноза,
Що світом зачудований Хлопчина
Додолу гуп, немов цеглина —
Аж юшка потекла із носа.

Хто вгору йде по життєвій драбині,
Не забуває хай, що є на світі свині.

ОСИКА, ГЕДЗЬ І ГАВА

Осика потихесеньку питає Гедзя,
Що на її листку осівся ночувати:
„Де ж цілий день ти пропадав у греця?“
„У полі, — буркнув Гедзь. — Макулуватий
Там Віл орав. Що то за скотинище!
Дивуюся, що назаріз його не відвели ще.
Крутнися коло нього, загуди —
Не обберешся лишенька-біді.
Хвостякою, що нібито дрючина,
Як візьметься вихати гаспидська личина!
А довбня круторога, а баньки... гай-гай,
Такого бузувіра в світі пошукай!“
„А ти? — запитує тоді Осика Гави
(Та на її вершечку бадьорявім
Улаштувалась ночувати). — А де ти була?“
„Я? — цідить Гава рип гугнявий. —
У полі біля круторогого Вола.“
„Ага. Так як же Віл тобі отой?“ — „Мені?
Та Віл той — скарб, та... Боже милий!
Дивуюсь, чом йому медалі ще не почепили.
Ото тягає плуга він — я в борозні
Ласую, значиться: ковтаю хробаки...
А ввічливий, шляхетний, гречний він який!
В очах незглибна лагідь, рухи оксамитні —
Ану знайди такого іншого у світі!“
„Ну, ти скажи! — шеберхнула Осика. —
Мов два воли... оце то заковика!“

7. XI. 1954 р.

МАКАР І МАРТИН

Голівонька округлого Мартина
Маніжиться в пуховиках-перинах;
Голівонька кутастого Макара
Аж торохтить на голих нарах.
„Спішить нема куди: і їсти й пити маю, —
Ледачо мурмотить Мартин. —
Біді не перескочити мій тин!
Полежу, пораюю, подрімаю“.

Але Макар

Думками в'ється вище хмар —
Вигадує, мудрує, марить, мріє;

Як-як не одуріє.

„А що як я оце?.. А що як я оте?..
Та що, кінець-кінцем, „телятко золоте“?
Хіба знайшов у нім хтонебудь щастя?
А бач... трясє всіх через нього тряся!“
Розкошувавши у пуховиках щодень,
Мартин тупоголовим став, як пень;

Посопує лиш носом.

Макар же об уїдливу, тверду

Біду,

Мов скіска, вигострив свій розум.

Біда, якій усі ми вороги,
Дарує мудрости нам перли дорогі.

ПРИГОДА З ГУСАКОМ

Тьху, хай тобі! Які то завелись
На світі чудернаці!.. Дізнавсь Гусак,
Що до його прапрабаби колись
Та підсилався Лебідь, ну, і так
Почав пиндючитися... просто вам біда!
„Оці Гуски ще, сірі, предурні —
Навіщо бо здались вони мені?
Мене десь яснопера лебедівна вигляда!“
Та, нагогошившись, і походжає по току —
Немов міністра сват чи президента кум.
Гуски, звичайно, і похнюпили носи.
А господиню тут лихий візьми і підкуси
Обскубти з Гусака пух-пір'я.
„Га-га! Га-га! Невже це — ти? —
Від сміху аж поприсідавши на хвості,
Загелгали тоді Гуски на все подвір'я. —
Аякже — хорошун. Так, так!
Тепер ти справжній лебідь — не Гусак.“
Що мав удіяти дерихвіст наш?
Тик-мик — і заховавсь під саж.

9. V. 1954 р.

ЛИС І РИБА

Дрібоче льодом через річку Лис
Та думкою — яка ж іще йому жура? —
Навкільні курники перебира.
Коли це лемент, писк якийсь:
„Продуквину б!.. ой, хоч одну!..
Бо гигнемо!.. ані за понюх тютюну!..
„Що за чортovina? Ба — мов під льодом.
Чи, може, то причулося мені? —
Мізкує Лис. Та: — Квисне хто там?“
„Це ми — Линки, Карасики і Окуні, —
З-під льоду чутно. — Всяк би квиснув:
Кат-ма чим дихати, бракує кисню.
Рятуй нас, братіку!“ — „Сердешні,
Отак біді попали в клешні! —
Залебедів Лис. — Ну, то загамуйте писк,
Бо аж сльоза ось: я м'який, що віск.
Аякже, виручу... от щоб я здох!“
І, як опарений, подався до гайка,
Припер відтіль чималого дрючка
Та по льоду торох!
Так лід і луснув, наче шибка у вікні.
„Карасики! — гукнув. — Линки і Окуні —
Продуквина! Минулася халепа!“
От Рибонька і кинулась туди.
Радіє, голови вистромлює з води.
А Лисові канальському того і треба:
Хап-хап її по три по п'ять —
Лиш хвостики ті хляпотять.

ВОЛОШКА І СОНЦЕ

В степу Волошка зацвіла. Минула нічка —
Вона, рососою вмивши ясне личко,
Уранішнього Сонця й вигляда.

Та от біда,

Встає он хмара претемнює з-поза гаю.

„Мине. Авжеж. Перечекаю,“ —

Бринить Волошка. Хмара хмуру проплива.

Яріє радістю Волошка степова:

„Ще трішечки — й засяє Сонечко... атож!“

Аж гульк — на Сонце з-за горба

Та ще хмурніша хмара наступа.

„Ну, що ж! — Волошка бадьориться. — Що ж,

І ця пролине, щезне в далині —

Ще Сонечко засвітить і мені!“

От хмара все пливе-пливе. От проплива.

Знов тішиться Волошка степова:

„Таки засяє Сонечко!“ Коли це — леле! —

Вже інша хмара тьмаву стеле.

„Нехай! — Волошка сумовито. — Хай, мине —

Ще привітає Сонечко мене!..“

А вже й повечоріло. Сонце те кить-кіть

За гору — спочивайте, спіть.

Схиля Волошка личко сонне,

А пелюсточки рвійно дзвонять:

„Уранці, вранці Сонечко зазолотіє...“

Тримаєш ти на світі нас, надіє!

ПЛІТОЧКА І ЩУКА

Раз Пліточка, понишпоривши в осоці,
Гуляти стала по ріці.
А Щука зажирущими очима
І вгляділа (вона, анахтемська личина,
Сиділа в куширі). „Ах ти ж!.. —
Засикала. — Гуляєш, хвостиком вертиш?
Ось зараз тільки запумиш
У пелечку...“ Та шість попід корінням верб,
Уз берег, та як вирветься із-за корча...
Так Пліточці бідашній хвостик аж отерп
Із ляку. Пліточка — навікача.
Югнула прямо, вбік, навкіс,
Повз оситняг, рогіз,
Крізь жабуриння торокاته...
Дарма, неси́та от-от-от насяде.
„Ой, матінко! Хіба ж отак оце нізащо
Мені й попасти в хижу пащу?“ —
Пискоче Пліточка. „Ага, гукаєш матір!.. —
Скрегоче Щука. — Клич хоч і весь рід!“
Аж Пліточка, — їй замакітрився бо світ, —
І трапила прями́сінько у ятір,
Ну, а неси́та — зопалу услід.
Та Пліточка бочком-бочком
Та й вислизнула крізь вічко.
А Щуці зась: хоч як там билась цупко —
Осталася у ятері голубка.
Лютує, казиться, на долю наріка...

Малих оберіга невидима рука.

ВЕРБА І ВИДРА

Верба, схиливши віти кучеряві,
Дивилась, як на ставі,
Розкошувала Качечка: хапає ряску —
Вже воло начебто кулак —
І все показкує: „Смачненьке! А так-так!“
Та й хлюпоснеться, крилами заляска.
Коли це куширами — от же хитра! —
Шасть-шасть кумася Видра.
Верба аж затремтіла. „Качечко! Дурна!..
Кинь ряску!.. Видра!..“ — шурхнула вона.
Ех, Качечка відразу в крила
І понад берегами забриніла.
А Видра до Верби тоді: „Ага,
Ти он яка, стара яга!
З тобою добрий будь — ти знишка кусь...
Бодай би грім геть на гамуз
Побив тебе!“ А їй Верба отакечки:
„Ну, а якби від Качечки
Осталось пір'ячко саме,
То похвалити варт було б мене?“

10. X. 1954 р.

СЛОН І КУРИ

Лажва бо Курям коло проса —
Дзьоб-дзьоб його, дзьоб-дзьоб.

А Слон, подоба паровоза,

Побачив та: „Диви! Ну, щоб
То быть могло?“ — і хоботюру-носа
Токмачить також до просин дрібних.
Сопа, немов ковальський міх,

Кумедно тицяється, пнеться,
А в хобот ухопити ледве удається.
Тут Кури й підняли його на сміх:
„Ких-ких! Завбільшки мов би хата,

А сили має що блоха та!

Ких-ких! Носище — ніби комин,
Та не придатний ні на що він!“
Довгенько Слон, лопухолисті вуха

Похитуючи, слухав
Нахабне кихкотіння курячого хору.
А потім: „Стій! Я отаким ось побитом!..“

Та хап курник тим хоботом —
І поцурпелив геть із двору.

ЧЕРВЯК І ЙОРЖ

Хал Червяка у ставі Йорж
„Пусти!..“ — „Атож,
Робив би перекір свій природі! —
Відрізав Йорж. — Із'їм та й годі.“
„Що ж, так то й так... —
Зідхнувши, хамкотить Червяк. —
Обуха батоґом не перебити.
Та от, якби хоч попрощатися мені
З ріднею — он отам на дні!“
(В муляці Сом він помітив:
Той, щоб піддурювати риб-роззяв,
Прехитро вусами моргав).
„Це можна. Це прийма моя природа.“ —
Пом'якшав Йорж — мовляв,
Напхати пелечку наґода.
Та вже й до вусів Сомових мерщій.
„Ага! — Червяк утішено, коли обом
Вкорочував їм віку Сом. —
Тепер то гине й ворог мій...“
14. XI. 1954 р.

ВІТЕР ТА ПОЖЕЖА

У сосняку Пожежа заґотіла. Жак!
Тут губатій-Вітрюґа, що з нею на ножах
Був здавна, бугаєм і забухтів із-за гори:
„Іч, враг його бери,
Як пишно розцвілася! Мов маки польові...
Та я тобі ось роґи вкручу на голові!“
І, навернувши губи на гураґанний гін,
Зі всіх сторін
Подув на неї гнівно. Шматус, розбива.
А їй від того, клятій, лиш сила прибува.
Вона, зажахкотівши ненажирущо-хижо,
Сосняк отой патрошить іще бо замашніше.
Вітрюґа ж репетус: „Я втру, я втру їй ніс!“
„Аякже!“ — кпить Пожежа і вже кінчас ліс.

БЛОХИ

Це, братця, так було: Потап
Щодня й щоночі хап та хап
Брикливих Бліх —
І в міх.

А нахапавши з добрий пудик їх,
Давай над міхом гомоніти:

„Гай-гай, чорнявочки мої!
Не вмісте ви жить на білім світі!
Одна — в смітюці, друга — у гної,
А третя... Пху!.. Ну, нащо ці замашки?
Ну, чом би так не жити, як мурашки
Чи бджоли?

Не гризти нікогісінько ніколи,
Трудитись дружно, мати свій куток...“
Отак він їм із тиждень товк.

А потім, бувши впевненим, що Блохи
Науку ту вхопили вже за роги,
Благословив їх
І розв'язав міх.

Так як сипнули, розмахавши ніжки,
Превражі Блішки!

Та як пішли у брики-скоки
На всі чотири боки!

Та як взялися гаспидські тварюки
Потапа перчити, пекти, колоти!..
„Ні! — вигукнув Потап тоді з розпуки,
Викачуючи, мов лошак, городи. —
Не переперти спроста матінки-природи!“

ШКАПИНА І ВЕРБЛЮД

Шкапині та Верблюдові товар
Припало разом перти на базар.
Верблюд на півдорозі: „Ой-ой, спина!..“
„Колего, що тобі?“ — стривожено Шкапина.
„Ой-ой, біда!.. пропаща справа!..“
„Та що таке?“ — „Дивись — горби...
Хребет, як дуля, покарлючивсь... от якби
Ти та була така ласкава,
Щоб узяла й мої міхи!“ — „Візьму, атож!
Якщо не я, то й допоможе хто ж“
От, мавши вже подвійний на собі вантаж,
Сурганиться Шкапина через кряж.
Сопе, харчить — аж випирає з неї дух.
Верблюд же — ну, не зух? —
Знай, попасається, хвостом ганяє мух.
Отак і йдуть. А тільки поминули яточки,
Шкапина геп. „Глянь, глянь! Сивухи
Надудлилася,“ — захихикали Сидухи.
„Та ні, — Шкапина їм, — ні, любі тіточки!
Вантаж я, ох... і свій і Верблюдів:
Він так ото благав, так лебедів...
Хребта, бач, покарлючило йому... в біді
Я й допомгла, бо так же треба.“
„Тю-тю! Ха-ха! Вже ж і дурепа! —
Заляскотіли навкруги слова. —
А той Верблюд — го-го, то мудра голова!
У того то на в'язах — не баняк.
Ба обкрутив її круг пальця як!“

Лукавство для збуденілих натур —
Висока мудрість; щиросердя — дур.

1956 р.

БОРОДАНЬ І МОЛОДИК

„Ге, люди... на ріку ось глянь, —
Молодикові каже Бородань
(Вони ото уранці по ріці
Човенцем плавали). — Ач промінці
Як виграють на ній — неначе перстенці.
А чиста, а прозорчаста яка! Он камінець
Прикинувсь равликом. Он табунець
Карасиків і окунець.
А верби як відбилися! Еге ж,
В раю воно, либонь, так само теж.
Та бачиш? З-за могили хмара насува.“
„От не второпаю, до чого ці слова,“ —
Озався Молодик. „Чекай!
Кажу ж: он хмара криє небокрай.
На сонце налягає вже. Глян-глянь, яка
Теперечки ріка:
Насурмлена, понура, темна — просто ніч.
Ну, зрозумів, у чому річ?“
„Та де... ні на пів зуба!“
„Ото! А вгору ж вигнало тебе, як дуба.“
„Але я ще не маю бороди.“
„Ага. Так слухай но сюди:
І людська душа погожа та ясна,
Як сяє добрістю вона.
А як у ній загніздиться рябенький біс —
То темінь лиш: пиха та злість.“

14. III. 1954 р.

КОВАЛЬ І МУХА

Коваль морочиться з залізом.
А синя Муха-Дзизкотуха,
Ну, так тобі і лізе:
То за потилицю, за вуха
Гризне псяюха,
То шарудню під носом зчинить...
„Пху, ідолюська личина!“ —
Скипів Коваль. Та молот-брилу,
Мов тріску, хап — і на всю силу
Давай, щоб спекатись причепи,
По стінах, по варстату гепать.
Сичить, ганяється, вціля;
Все трощить, нівечить, валя...
А Дзизкотуха, знай, кружля.
„Агов! — Сусід почав гукати. —
Це що вам сталося, пане-брате,
Що все молотите щодуху?“
„Та це я... вбити хочу Муху...“
„А щоб вас! Через Муху-дрібку
Розгамселити кузню к дідьку!“

ЯЩІРКА, КІБЕЦЬ І ЛАСОЧКА

„То Ящірка — інако хвіст у миші,“ —
Міркує Кібець, над стернею звисши.
„Е, пахне Ящіркою!“ — побіч лопуха
Поблискує очима Ласочка лиха.
„Еге, вона, — знов Кібець. — Лапки. Ротик.
Ач, як на сонці вигріва животик!“
„А, онде! — аж тече у роті слинка
У Ласочки. — Ба зеленава спинка!“
„Це, — плямкнув Кібець, — що не говори —
Ласенька річ!“ І — грудкою згори.
„І, — облизнулась Ласочка, — то смакота!“
І — прись, немов пружина. Та
За Ящірчиного хвоста
Обоє і вчепились. Ящірка ж, умить
Хвоста вірвавши — в нірку хвіть.
А ті тоді і завелись.
„Така то правда!.. отаке то в світі!.. —
Скрегоче Ласочка. — Я мала на приміті
Цю Ящірку... Гай-гай, не те було колись!“
„Та ти, — перцює Кібець, — навісна хіба?
Моя тут правда — не крути!
Укмітив я її раніш — не ти.“
А Ящірка у нірці: „Чи ти ба,
Обом як тіпає за правду печінки...
А справжня правда їм і невтямки!“

8. X. 1955 р.

КРИЛАТА СВИНЯ

Свині Бог напочатку дав був крила.
Так бісова Свиня,
Чи не того ж самісінького дня,
Як ізнялася та як полетіла...
Та на льоту
Як розчинила хрюкало, пішовши бокаса:
„Трясіться небеса —
Тепер я тут свої порядки заведу!
Я всі зірки, мов буряки ті,
Повиколупую з блакиті;
Я місяць рилом пихорну
І з неба геть його турну;
Я витру ворсу всім планетам,
Хвости повкручую кометам;
Я, — то дурниця, що безрога, —
Ще доберуся і до Бога...”
Та знову як завикрутасила паскуда,
Так гуркіт розкотивсь по всіх усюдах —
Аж загукав луною степ,
Дививсь, дививсь на тее Бог та: „Годі!
Не мати крил свиноті! —
(І в тую ж мить Свинюка геп
Із неба у багно). — Віднині
В багнюці киснутимуть свині,
Бо вже не тільки що літати, а довіку
Не зможуть підвести угору й пику,
Щоб небеса уздріти сині“.

ТИГР І ПОЛОЗ

До Тигра Полоз усіляк підлазив —
Хотів спровадити його к чортам.
Тигр норувив, щоб опинився Полоз там.
Та от біда! Скрутити в'язи
Ні цей тому, ні той цьому не міг ніяк.
Вони тоді взялися діяти інак.
„І чом оце ми так? — підсолодивши голос,
Загомонів до Тигра Полоз. —
Ось ну давай дружити — ми ж бо не дурні!
Я посміхатимусь тобі, а ти мені.“
І заяснів усмішкою по самі вуха.
„Ба справді! — вишкіривши ікла,
Тигр і собі всміхнувся. — Тільки слухай:
Щоб наша дружба квітла й квітла,
Щоб не розлив ніхто й водою нас,
Один ще одного нум гладить раз-у-раз.“
„Це — діло! — вискнув Полоз. — Ці
Слова вертілися й мені на язиці.“
Та Тигрові хвостом уже погладжує хребта,
А Тигр йому своєю лапою — хвоста.
„Так може, — згодом Полоз лагідненько, —
Почнем і обніматися любенько?“
„Авжеж!“ Тут Полоз під усмішки
(У нього з радости аж задрижали жижки)
І став обповивати Тигра. Вже цупкенько
Обліг його. Той ні словечка —
Смирніший, ніж плоха овечка.
А далі: „Ну, то й почоломкаймося усмак —
Без того путніх не бува друзяк.“
„Еге, — в тон Полоз, — бож і губи нащо.“
Та й навертає голову до Тигрової панці.
А Тигр зубами черк — мов огірок
І покотилась Полозова голова в ярк.

28. I. 1956 р.

СТАВ

„Горе, сестронько, мені! Ой, горе!.. —
Хлюпотів тихенько Рогозині Став. —
Міг би бути я таким, як море,
Світ увесь про мене б знав.
Тільки що ж... закляті вороги
 Обступили навкруги!
Спереду он — гребля, мов гора та,
А з боків — круті, дебелолобі береги...”
Найщиріше горю друга-брата
Співчувала Рогозина жаліслива.
А тут небо облягають хмари;
А тут — блискавиці, громовдари,
 Злива.
Загули, заворохобились потоки
Дощоводні. І, роздувшись на всі боки
 Пробундючно, Став
(О, тепер відчув себе він гідно!)
Міць-потугу всю свою нап'яв,
 Греблю перервав
Та й... розтікся по балках безслідно.

ЧАБАН І БОЛОТО

Сидів у тихому Болоті дідько,
Ув очеретяную виграючи дудку.
Одну зламає — іншу витне хутко.
І хоч його, паскудника, було не видко,
Однак Чабан, що раз-у-раз
Отару поблизу Болота пас,
Знав за болотяного дідька прегаразд.
„Гуди собі отам, гуди! —
Все бубонить, бувало. — Ой, до чогось ти
Вже догудешся, іроде... авжеж!“
Та й плюне. Та, наопаш начепивши свиту,
І стане враз то весело, то сумовито
На дудку вигравати теж.
А тут пригода скоїлась: Баран
Втаскався у Болото. Так Чабан —
Свитину геть, збив на потилицю бриля —
І ну його цуприкувати відтіля.
Аж крекче, аж почервонів неначе рак,
А витягти не витягне ніяк.
„Гег, кляте! — ухоркавшись доостанку,
Гукнув на всю горлянку
Чабан Болотові. — Га, що це за робота?
Я й виріс тут, я мов свояк,
І в дудку граю не будь-як —
Яка ж би то від мене недогода?
Ге-ге!.. тобі миліша та нечиста сила,
Той дідько...“ А Болото враже
Буль-буль та Чабанові й каже:
„Хоч і нечиста сила хай, аби до діла
Вона у дудочку мою гуділа.“

СКАРБ

Брати, Карпо і Полікарп,
Знайшли великоцінний скарб
Та, як то личило братам,
І поділились пополам.
А що по різних боках річки
Стояли їхні невеличкі
Хатини, то свою частину
Одразу прямо у хатину
Карпо поніс. А Полікарп,
Убгавши в пазуху півскарб, —
Заковзькотів через ріку
По тонкокорому льодку.
І як уже до середини
Доходив, узяла досада...
„Обидві мав би я частини,
Якби... якби вколошкав брата...”
Отъмила розум каламуть.
Спинивсь. Постояв. Потім круть —
І помахав... Неначе змій,
Заповз у хату. „Брате мій!..“
Та, — мов не в голову, а в глек, —
З-за спини шворенем хехек;
І брат скрутивсь. А Полікарп,
Уже ціленький мавши скарб,
Ковзь-ковзь ізнов через ріку
По тонкокорому льодку.
Та ба! Тримати небораки
Із цілим скарбом лід не зміг...
І Полікарп (чи не за гріх?)
Пішов на дно ловити раки.

КІТ І ЦУЦИК

Чому б усім нам та не жити
У згоді? Ні, не так на світі!
Пекельне себелюбство, завидючість клята
За кожним невідпекно йдуть по п'ятах...
Он Кіт у Пані був. Йому велось,
Мов князеві: і їжа, і пиття таке, що ну!
Не будь на чім і спав, як вдавнину
Котам ото було, а на шовках. І ось
Тій Пані, Господи прости,
Та заманулось Цуцика ще завести.
Ну й завела. Отут то, братця, нашого Кота
Взяло за печінки й за живота.
„Яке! Не знать відкіль воно, і що, і хто —
А й руку Пані лизькає, вертить хвостом ...
Е, я цього не стерплю анізащо:
Хай що — я викурю оте ледащо! —
Мурчить він знишка. А до Цуцика: — Цю-цю!
Ой, так люблю патлатеньку голівоньку оцю!“
От раз, як Пані мала десь багато справ,
А Цуцик хропака цупкого затинав,
Кіт і шатнувся... На миснику з горняти
Сметану виїв — залишив на стінках.
А опісля, поставивши горня посеред хати,
До Цуцика навшипиньках.
І цмок його у вушко. „Спиш іще? Гай-гай!
Нерано вже. Вставай, патланчику, вставай!“
А сам — на стіл, до люстра:
Підчепурити брови й вуса.
І в люстрі видно все йому, як на долоні:
Ач, Цуцик, ледь продерши очки сонні,
В горнятко голову і всунув. І лизь-лизь.
А перегодом дурнуватю мордочкою блись.
Кіт трохи зо сміху не покотивсь:
І ніс, і лоб, і вуха — все в сметані.
А тут вам двері рип — і на порозі Пані.

Як глянула — то й остовпіла. „Ой, напасть!

Ой, залишилася я без вечері!..“

І по мордяці Цуцика лясь-лясь.

Та, за хвоста вхопивши — швирг за двері.

А Кіт мур-мур — він цяця. Чом же в згоді

Не жити б їм? Біда та й годі!

2. X. 1955 р.

НА ЛІТАКУ

Чи бачили ви чудасію отаку?

Свого дядечка, Луку,

Запер під самі хмари Гнат на літаку.

„Диви! Диви! Чи не мана?

Та що ж бо то внизу отам за сторона? —

Уткнувши носа у віконце літака,

Перегукать пропелера силкується Лука. —

Ото так села, то міста! Ото так так!

Ані калюжки вам, ні кізячка, смітинки,

Рівненькі вулиці... ну, просто мов картинки!

Чи не перемахнули ми кордону пак?“

Та ось літак

Обнизився і пуць на ячменище.

Лука наш знов од подиву аж свище:

„Ну, ти скажи! Неначебто здурів...

Не упізнати наських сіл і хуторів!..“

„Тут, дядечку, — озвався Гнат-пілот,

Усмішкою на три вершки розтягши рот, —

Тут ось бо що, як розкумекать:

Усе здається кращим іздалека.“

1953

ВЕРБА, ДРОВОРУБ І СОНЦЕ

Шелепотить Верба до Дроворуба
(Той, біля дров нагрівши чуба,
Відпочивав у затінку її привітних віт):
„Добродію, а будьте ласкавенькі, рубоніть
Оцю гілляку!“ — „Вербо, не роби дурниць!
Суть цілости — в гармонії ріжниць,“ —
Над нею Сонце променисто гомонить.
„Ат, не люблю таких розмов! —
Верба сердито. І до Дроворуба знов: —
Зробіть но ласку!“ — „Що ж то за гілляка?“ —
Питає Дроворуб. „Найгірша з-між гілляк:
Он виперлася як убік, а шелевіє як.
Тож відрубайте — буде вам красенька дяка.“
Ну, він — бо вдавсь м'який на просьби всякі —
Махнув сокирою — й нема гілляки.
І — в холодок собі. Аж тут Верба:
„Та рубоніть, добродію, й оцю ще,
Бо через неї вже ж така журба!
Бо хоч ти що їй — дужче й дужче
То пнеться клята догори, то хилиться униз
І все шепоче щось. Рубніть — нехай їй біс!“
„Оту?“ Сокирою удруге хак —
І на Вербі від гілки тільки знак.
„Добродію, заждіть одну-дві хвилики! —
Похопливо Верба (той знов — до холодочку). —
Ще сіконіть оцю превражу дочку
Та ще й отій перечикрижте жилки!
І ось оцим, і он отим цупкого дайте чосу,
Щоб не кортіло їм вихитуватись криво-косо.
Повідтинайте їх — от буду вдячна!“
Так Дроворуб чухрачити гілляччя
І заходивсь... А Сонце потихесеньку Вербі:
„От маєш те, чого схотілося тобі.
Гай-гай! Була ясна, шумлива, гожа —
Теперечки ж на що ти стала схожа!“
1956 р.

КІТ-МУЗИКА

От вістка сколихнула світ:

Рудявопикий Кіт

Удатно голоси для співу підправля.
Так Журавель у студію Котову хур...
А тут летить Сорока, Галка і Снігур.
„Ти вже?? — накинулись на Журавля. —
То як воно? Га? Чхаєш і на солов'я?“
„Аякже, — процідив. — У оперу б тепер!“

„Але... тобі немов бракує пер?“

„Пір'їн тих кілька — не біда:

Бува, що голова з науки — мов п'ята.“

А Кіт, із скрипочкою і смичком

Просунувшись у дверях бочком,

Уже й запрошує. І тон бере: „Няв-няв!“

„Цей, — зарипіла Галка, — не з прояв —

По вусах бачу. Ну, піду ж.“ — „Чекай! —

Сорока тут. — А старший хто? Ай-ай!“

І в студію хутенько, до Кота.

А той як учепірівся... Вона кирк-кирк

(Застряв із несподіванки у горлі крик),

Вона пряде ногами і крильми мета...

І, накінець, позбувшись хвоста

І трохи чи не половини пір'я,

Мов навіжена вишморгнула на подвір'я.

„Ну? — Журавель тоді. — Підправив, чей?“

„Ще б, — гиркнула, — як соловей! —

Та лагіднесенько до Галки й Снігура: —

Чого ж ви? Йдіть — не рання вже пора.“

„Те-те! — Снігур, похитуючи головою. —

Ускочили в халепу ви обоє!

Та ба! признатися — то справа нелегка:

Природа наша, бачиться, така.“

І, знявшись — в діброву, далі від біди.

Гайнула Галка і собі туди.

13. XI. 1955 р.

ЛИС І ПЕРЕКОТИПОЛЕ

„Ба дροхви на бугрі! Та цілий табунець! —
Мурмоче, визираючи з ярка,
Голодний Лис. — Ге, річ то неабияка!
Але підлізти як...“ А тут вітрець
Спроквола котить Перекотиполе. Лис
(Що то за хитрий біс!)
Враз і надумався: „Гов, здоровенькії були!
Підскакуєте ще? Ой-ой, не бачились відколи!“
„Та ще Бог милує, — шурхоче Перекотиполе. —
А ви ж то як? Сюди прибились коли?“
„Отак, як бачите... блукаю, мов би сирота.
А що найгірше — докучає самота...“
„Ох, правда! Ось і я одне, як палець... ох!“ —
Зідхає Перекотиполе. „Так даваймо вдвох
На світі жити, — каже Лис. — Нехай їй грець,
Тій самоті!“ — „І так би, тільки заковика:
Кочуся я, куди вітрець
Подме.“ — „Біда це невелика.
Чіпляйтеся за мене — і кінець біді:
Куди самі захочемо, й махнем тоді.“
Вчепилось Перекотиполе. Вражий Лис
Усе з ним поповзки та рачки — та й підліз
До дрохов. Далі шурх через мітличку —
І запопав у зуби молоду дрохвичку.

Химерна доля простосердним прирекла
Служити для негідників знаряддям зла.

1954 р.

ЧУЖА БІДА

Худючий та забрюханий увесь,
Блукав по вулицях бездомний Пес.
„Пхе!“ — пирхали тендітні панночки,
Побачивши його, і в хусточки
Носи стромляли. Інші ж Пса-бродяги
Не брали зовсім до уваги.
А хлопчаки-отряхи Псові у біді
Товкли грудками, цеглою боки худі.

Аж якось бідачину
Митець завважив із свого горища
Та пензлем вдатливим на полотнище
І переніс його. А ту картину
Він виставив узяв. І от тоді
На пса-картину хто не гляне —
З жалю та співчуття аж в'яне...
„Сердешний!.. І подовбані й худі
У нього ребра ті!“ —
Шепочуть м'якосердні панночки
І до вологих очок тулять хусточки.

Як співчуття не зобов'язує, тоді
Ми радо співчуваємо чужій біді.

1949

СОРОКА І ТИГР

Ото Сорока Тигра і пита:
„А чи не родич ти kota?“
„Який там кіт іще... вигадуєш, небого!“ —
Крізь зуби Тигр. „А той, що через нього
Така халепа для мишви,
Що хоч на світі не живи,
Отой, що ласий на сметану, сало, холодець
І раз-у-раз куняти в запічку митець.
Та що йому за витівки усякі
Дають такої часом реміняки...“
„Ти що? Чи не вхопила дурману, нівроку?“ —
Перепинив сердито Тигр Сороку.
„А ти й не гнівайся, не слід, —
Сорока не вгава. — Що вдієш із природою?
Схотілось їй, щоб ти хвостом і мордою
Та був неначе викапаний кіт —
І квит.“
„Ось прикуси паскудного свого язика! —
Скипів Тигрюка. — Чи ти ба яка!
Верзе тут небилиці!
Я — родич Левові й Левиці,
А ти... якогось там kota
До мене тягнеш за хвоста.
Пора б уже й порозумнішати хоч трішки!“
„Те-те! — Сорока знов. — Те-те!
Щоб кіт був із бика завбільшки,
То ти співав би, голубе, не те!“

1956 р.

МЛИН

„За хутором, — поскубуючи сивий вус,
Оповідав унукові Дідусь, —
Стовбичив Млин-Вітряк, мов чорногуз.
І в нім, у тому б то таки Млині,
Що Божий день людей було, як мурашні.
Тому на дерть змели, тому на борошенце...
І Млин махав крилищами безперестанно.
Зате ж мав од людей і дяку й шану.
Та ба! Млинові все це
Надокучати стало. „Ох, мели й мели...
Ох, чом би то не повертітися коли
Порожняком хоч трохи...“

Отак

Млинок-Вітряк

Почав на долю ремствувати. І ті „охи“
Чей доленька почула... Шуря-буря
У глупу ніч схопилася. Так Млин, —
В коші якраз не мав нічого він, —
Зірвався з гальм, що з ретязя песюра,
Та й завертівся, наче б хуркало.
Одначе снастями його недовго гуркало,
Бо закурів нараз із нього дим,
А вслід за тим
Вогненний змій угородив у нього зуби —
Дідусь примовкнув. Потім знов до внука: —
А з басчки цієї ось така тобі наука:
Пусте заняття — шлях до згуби“.

ЛАПКО ПІД ТРОЯНДАМИ

В садочку хоч молися Богу:
Цвітіння, сяйво, аромат.
Лапко, простягшись під кущем троянд,
Гризе завзято кінську ногу.
„Тю-тю на тебе! — з-за дубка
Гукає Сонце до Лапка. —
Ось яблунями аж мені запахло,
А ти ушніпився у падло!“
„Агей! —
Дзвенить йому з-між листу Соловей. —
Навколо святощі краси —
Покинь ту погань, не гризи!“
„Ти що ж?! — сердито загула
Бджола. —
Не бачиш, що садок у райським квіті,
Що чаром пойняте усе?!“
Плює Лапко на все на світі
Та кінську ногу, знай, гризе.
10. I. 1954 р.

ЧЕРІНЬ І СКОВОРОДА

Не вдались Черені пироги як слід:
Викачала в попіл, припалила спід.
Ябеди-Кочерги й різні Рогачі
Враз її попили в горе-партачі.
І-і! Черінь з досади аж папить вогнем:
„Так ви так мене?!
Ну, чекайте ж, кляті злюки-вороги!..
Як не мала щастя я на пироги,
То усім на подив іспечу млинці!“
А з кутка шепоче їй Сковорода:
„Слухай но, що мудрість каже золота:
Хто звести в малому не зумів кінці,
Той нехай на більше і не погляда“.

ЖАБА І РАК

„Еге, гарненька! Мабуть, неборак
Таку красу уздрів уперше — не інак!“ —

Гугнявить Жаба, вп'явши зеленаві
Баньки на власне відображення у ставі.

„Що гомониш отам?“ — питає Рак.

„Те гомоню, що вилізла була я із води

І бережком плиг-плиг на спориші.

Аж гяну — Лев назустіч. Леле, на душі

Відразу так і похололо. „Отепер біди

Не обмину! Цей полоскоче ребра!“ —

Подумала. Та ні жива, ні мертва

У спориші й принишкла. А Левище

Все, знаєш, підступає ближче й ближче.

І як між нами та було з два крочки,

Він... що б гадав ти, Раче?

Лихе щось учинив? Ой, ні — іначе!

Він якось чудно зазирнув мені ув очки,

А потім, ізідхнувши, мовчки

Убік собі й пішов. То про оту пригоду

Я всяко думала. А це поглянула у воду —

І стало ясно все: уздрів такую вроду

Він вперше.“ — „Хві!.. — Рак засвистав

(А не свистав же зроду!) —

Потрапила клешнею в небо.

Ат луснула б ти, вража зателепо!“

Та взяв геть і впірнув у став.

Ми все — під себелюбности диктат —

Тлумачимо на вигідний нам лад.

18. IV. 1954 р.

ДЕНИС, ОМЕЛЬКО Й ТИТ

Тит із Омельком та Денисом
Дивилися на хмарку, що плила над лісом.

„Ви гляньте! Ну, не дивина? —

Заговорив Денис. — Вона
На шльонського похожа барана“.

„Іди ти! — обізвався Тит. —

Вона — теля і квіт“.

„Аякже! — встряв Омелько. — Говоріть!
Он лапи, морда — вилитий ведмідь“.

„А зараз, бачите? — гукнув Денис. —

Вона мов із снопами віз“.

Тит іздвигнув плечима та:

„На вас, їйбогу, куряча напала сліпота:

Адже тепер вона мов слон“.

„І що ви, — Титові Омелько в тон, —

І що ви за народ?!

По небі, — придивіться, — суне бегемот“.

Та й знов: той так, а той отак,

А той іще інак.

Химерний, братця, людський рід:

Що ні людина — інший світ.

ЛИСИЦЯ ТА БАБАК

В гаю Лисиця стріла Бабака.
„Ну, чули про мойого Лисюка?“
„Та чути чув, — гугнить Бабак, —
А тільки не второпав, що і як.“
„То йде яса по газві з кінця в кінець,
Що на всі штуки він удатний молодець, —
Руда пиндючно. — Знасте (лиш вам скажу,
Бо вас я маю за особу не чужу),
Про нього так уже ж я дбала!
Ночей, було, не спала
Та піклувалась, розуму навчала.
Як і крутить хвостом, і плутати сліди
І як, рятуючися, у гаю чи серед степу
На інших зводити халепу.
Тепер хай що, сухенький вилізе з води.“
„Ага, — сопнув Бабак. — Еге, якийся гук!“
А з чагара, зашарудівши, шур Лисюк,
А потім круть убік —
Та в лопухах і зник.
„Оце ж і він...“ — знов почала казати
Лисиця. Та не докінчила: зграя псів —
Неначе вихру клапті пелехаті —
Зненацька висипала з-за кущів.
Руду лиха пригода і спіткала. А Бабак,
Хоч вайлуватий неборак,
Устигнув шуснути в рівчак.
Так він там, покрутивши головою, стиха:
„Ото тобі, голубко, з Лисюка й потіха!..“

17. XII. 1955 р.

БАЙДАК І ХВИЛІ

Байдак на морі зарипів стерном:
„Та тут раз плюнути піти на дно!
Причалити б кудись, опертися б на щось.“
А хвилі наоколо звивинами змії
Одна поперед однієї: „Друже мій!
Ось обіпрись на мене! Чув? На мене ось —
Забудеш і поневіряння, і тривогу.“
„А й справді бо! — зрадив Байдак. —
Чому б не так?
От на котрусь і обіпруся, от їйбогу!
Он, хоч і на оцю, аж сизу.
Ця то з міцних, либонь: висока ба яка!“
А хвиля хлюп — і щезла к бісу.
Байдак шугнув у яму сторчака.
„А хай тобі!.. — то сьак, то так
Із ями випхавшись, бідкується Байдак. —
Така хибка, короткочасна... Стій! Мені
Ген та не підкладе свині.“
Підплив. А та плись-плись —
Байдак у ямі знову й опинивсь.
„Е, — рипає він, — дайся цим пронозам,
То моря дно ще швидше кльонеш носом.“
А здалеку та хтось гукає наче:
„Агов, до мене навертай, Байдаче!
На мене обіпрись!
Я — Скеля Вічна. Те, чого шукаєш скрізь,
Ти найдеш тільки у моїй оселі.“
Байдак гойднувся — і до Скелі.

17. III. 1956 р.

ВІСЛЮК, БАРАН І ГАДЮКА

Прибіг захеканий Віслюк до Барана:

„Ось ну ходи зі мною — дивина!“

„Йди геть! — одрізав той, надавши пиці
Поважності. — Не маю часу на дурниці.“

„Які дурниці? Там Гадюка шкіру
Міняє...“ — „Ти не брешеш?? Ну, пішли.
Якже збрехнув — не буду я Баран, коли

Не пропушу тебе, псявіру!“

І подалися. По дорозі Віслючок

Все квіти рве і тицяє в пучок.

„А це для чого б то — здивовано пита

Баран. — У цім яка мета?“

„Ти наче з Марса! Привітаємо і квіти

Піднесемо: ведеться так у світі.“

„Ага,“ — гуде Баран. У балці, біля будяка,
Спинились. „Онде. Бачиш? Як із кашпука

Вилазить. Е, тепер то в неї зла

Ніскілечки — не та вже, що була!“ —

Базікає Віслюк. „Сичить же он чогось.“

„Нехай — біди нема:

Сичить, бо не німа.“

„Так ти вітай, ти... квіти їй піднось.“

Віслюк хить вухами, кхе-кхе статечно —

І до Гадюки підступив безпечно.

„Добродійко! Від баранів та від ослів

Прийміть оці квіти й пару щирих слів!

Ми дуже раді, що ви той...“

Гадюка ж кусь його. „Ой-ой!..“ —

Ревнув, скрутившись, Віслюк. Ну, а Баран?

Будяччям пошумів, неначе гураган.

ЦАП У КВІТНИКУ

„Овва! Так це ті квіти знамениті,
Що вихваляють їх у світі?! —
Несамовитий видав крик
Цап, устрибнувши у квітник. —
Ну-ну! Тепер узнаємо на власний смак,
Чи варто славити їх так“.
Та хап зубами за чуприну
Жоржину,
А потім — айстру і гвоздику...
Та й став. Та й ну, скрививши пику,
Усе виплювувати з рота:
„Пху! Ги... гидота!..
Пху! Аніщо проти капусти!..
Погній під буряки!..
Пху! Таж то славлять лиш безглузді
Цю погань!.. квіти й квітники!..
І, як вже випорожнив рот,
Мах через пліт — і на город.

АТАКА

Взявся раз, — буває, звісно, всяк, —
Риб вести в атаку Рак.
От він вишикував їх упоперек ріки
І скомандував: „За мною! Уперед!“
Риби круть — і всі до осоки,
Рак поповз ув очерет.
„Стій! Назад! Не так!“ —
Горлонув тут, похопившись, Рак.
Вишикував їх ізнов упоперек ріки
І скомандував: „За мною! Уперед!“
Риби верть — і всі ув очерет,
Рак поповз до осоки.

„Стій! Назад! Не так!“ —
Загорлав ще голосніше Рак
Та й рихтує знову Риб у ряд...

Ні, не піде діло в них на лад,
Бо що Рибі „уперед“, те Ракові „назад“.

КУРІПКА І ДОЛЯ

Біда отій Куріпці! І степи, й луги,
І геть все навкруги
Глибокі облягли сніги.
Та ще й мороз так цупко припіка,
Що хоч скакай безперестанку дропака.
А хай тобі! А що ж ото? Стій, стій!
Пожива, може, знайдеться — адже сінце.
Куріпка до сінця і шаснула мерщій.
Та й упіймалася бідашна у сільце.
Вона тоді смик-смик — „Ой, ніжку ріже!
Ой, пропаду — і степу не побачу більше!“
І знову смик — „Ой, Доленько, допоможи,
Не будь же бо жорстока!“
А Доля ні телень. Упершись у кряжі,
Мовчить і рівнина степів широка.
„Така ти, Доленько!“ А щось мов свище.
Гульк — Яструбище.
Куріпка як рвонеться з усієї сили,
Так те сільце немов перегоріло.
І — хур у терен, що кацюбнув край рова.
А там, оговтавшись: „Ху, отак бува!
Я пхинькала та дорікала Долі,
А сили і в самої малося доволі.“

8. IX. 1955 р.

ПОДОРОЖНИЙ

Зайшов Подорожній спочити у дім.

Аж гляне — а в домі бо тім
Праворуч, ліворуч, і прямо, і вряд
Гостинно розчинені двері кімнат.
А в кожній кімнаті — віконця квадрат,
І стіл, що угнувсь під вагою
Добірної їжі, принадних напоїв;
І плавними звивами, начебто змії,
З віконця до столу — ланцюг золотий...
Застиг Подорожній, уп'явши у костур
Свою п'ятірню сухокосту.

Віконечко ж кожне щебече надхненно:
„До мене, мандрівнику милий, до мене!
Мої тільки, друже, показують шиби
І небо, і землю без жадної хиби!
Окуй же навіки бентежний свій дух

В оцей золотий мій ланцюг
І світ, що крізь, мене видніється, слав...
І знайдеш ти спокій і вдосталь потрав“.
Сяйнув Подорожній сонцями з-під брів

І вікнам сказав-одповів:
„За спокій, і їжу, й напої мені
Дорожчий той світ, що не тільки в вікні!“
І він, пересиливши голод і втому,
Залишив принади гостинного дому.

КОЗИ І СТРУСЬ

Мекекає якась Коза до інших Кіз:
„Чи не поставити на варті нам котрусь?
Бо ми тут пасемось, а там і там он ліс“
„Та що тобі? Адже на луці Струсь, —
На те їй подруги. — Пасеться він — і ти
Пасись: не скоїться ніякої біди.
Навтьоки він — услід щодуху теж,
То знов халепі в пазурі й не попадеш.
Бо в нього очі ті, голівка та...“
Аж Струсь (йому, бач, показалося, що Лев
Прошаснув на узліссі між дерев)
Крильцята вгору тріп — і латата.
Ех! Козам наче хто хвости припік:
Так шваркнули, що випередили і Струся.
А проклятуций Струсь біг-біг та блик —
Пантера напереді. Він тоді крутнувся
Та дьору й дав ув інший бік.
А Кози — пху, дурепа! — далі пруть.
Коли як пугоне... оце то скрута!
Кізки — шарах, Кізки — стриб-круть...
Тій обшморгало бока, інша стала шута...
І вже геть надвечір зібралися в ярку
Та мову й повели таку:
„Такий то Струсь! Ото на нього звірсь.“
„Підвів під монастир, бодай він скис!“
„Тож закарбуймо на лобах собі:
На іншого дивись, по-своєму роби.“

28. XI. — 3.XII

1954 р.

КІНЬ І ЖАБИ

Ускочив Кінь у жаб'ячу Аркадію — болото
(У темну ніч, либонь, було то)
Та й ні сюди і ні туди.
А Жаби, сотворіннячка пукаті,
Такий пригоді, звісно, раді.
„Так це ти Кінь отой — гривун-прудкас?
Оце ти той, що наче б кращий за всіх нас?—
Пороззявлявши аж до вух роти,
Заквакали вони на всі лади. —
Ану ж бо покажи себе! Побігай по болоті —
Втри носа жаб'ячій породі...
Ге-ге! Та ти стирчиш, немов пеньок!
Так отакий то ти Коньок!
А ще й хвала тобі, нездарі...
Ось ми: кожнісінький деньок
Розгулюємо тут, як по бульварі!“
Ані слівця Кінь. Думав лиш: „Напружу
Потугу всю свою — і виберусь на сушу.
Але Жабня оця... дурна вона, чи п'яна,
Чи дідько тягне за язик,
Що підняла безглуздий квакіт-крик?
Ах, ось бо що: звеличлива самоомана —
Нікчемним на нікчемство лік!“

ХОМА І ЧЕТВЕРНЯ ГНІДИХ

Хома шах-мах — і четверня Гнідих
Запряжена. „Я молоду свою та щоб орді
Віддав? Ге-ге! Нема дурних —
Не був би я й Хома тоді!“
Хапнув у руки віжки, хвіть —
І в натачанці вже. „Гей, Коники, несіть
В оселю ту вишневою мене
Та так, що й вітер хай не дожене!“
Присвиснув, ляснув батоном. Гніді шарах —
І вихопилися на шлях.
Мить — і майнули мимо гострої могили.
А тут де не взялася хмара. Боже милий!
Як уперіщив дощ, немов із шаплика,
То хоч лізь рачки — слизотня така.
(Гніді ж не ковані!). „Гех, небораки! —
Гримить Хома. — Гех, бабрастеса, що раки!“
Та батожищем як уріже, як уріже —
Але Гніді не рухаються веселіше.
А далі й зовсім вуха опустили.
(Ненагодовані ж!). „Бодай ви поколіли! —
Горла Хома — мов хто панаха
На ньому шкуру. — Підступа орда,
У небезпеці молода,
А я повзу отутечки, як черепаха!“
Аж гляне — а повз натачанку гонять лиса.
„Тюгу! Ловіть його, рудого біса!“ —
Галасонув щодуху, нібито здурів.
А коні круть — і натачанка в рів.
„Це через вас мені біда! —
Шмагаючи Гнідих, реве Хома неначе звір. —
Це через вас моя красуня-молода
У бусурменський трапила ясир!..“

24. VIII. 1954 р.

РОЗУМНИЙ БИЧОК

(За Ля Фонтеном)

Як під липневим сонцепалом
Усе чманіло й умлівало,
Бичкові-одноліткові тоді
Схотілося прохолодитись у воді.
Грайливо й потічок дзюркоче збоку;
Але Бичок (розумний був, нівроку!)
Розміркував собі: „До нього не піду
 Бо я лише біду
В його шумкій воді знайду.
Мене ота, — ген-ген, — ріка
 І манить, і гука.
Вона привітна, плавна, тиха —
Не буде в ній напевно лиха“.
І він по луговій травиці
Так дременує, що цівки ніг
Замерехтіли, мов ті спиці
 У колесі. Прибіг.
Та в тиху воду з кручі стриб...
І Що ж? Пішов Бичок углиб.

ЧЕРЕВИК І ПОСТІЛ

Збиткувався під столом
Черевик над Постолом:
„Пхе! Бридотний! Ніс — кирпуля!
Пхе! Скандзюбився, мов дуля!
Ще й роздзяпився бідака,
Як захеканий собака!“
„І чого б я задавався?! —
Незлобиво обізвався
На те „пхекання“ Постіл. —
Нас однаково під стіл

У гнилий запхали кут
Та й до бруду чи болота
Всі, кому лише охота,
Теж однаково нас пхнуть!“

ОЛЕНЬ І ЧИЖИК

Раз Чижи́к шаснув у гу́щину́ у лісі.
Гульк — Олень там: стоїть і вуха звів.
„Здоров! Ти що? Згадав кислоти?
Чи чом така нудьга на пиці?! —
Питається він, сівши на осиці.
„Тобі б, як ось мені, то й не така нудьга
Взяла б тебе!“ — „Що скоїлось? Ага,
Заплутався рогами. Справді не до жартів!
Та що ж це? Нікому й порятувати?“
„Ти з глузду з'їхав? — сумно Олень. — Ти
Таких не знайдеш, хоч і присвіти!
Вевірка нагодилась. По рогах верть-блись,
По кульшах шурх — і показала хвіст.
І Шпак заглянув. Шерсти на мені наскуб і
Май́нув моститися у дубі.
Ба навернулася була й Лисиця.
Еге, та порятує, тій не первина:
Напевно скоро з вовком вернеться вона...
Усяк, бач, хоче тільки поживиться.“
„І! — свиснув Чижи́к. — От щоб я та зміг!
Ану бо перехняб оцей свій ріг!
Отак. Ні-ні! Інакше, отуди!
Чекай — не те... Ну, як би ж то допомогти?“
„Спасибі і за це! — збадьора Олень мовив. —
Мені аж сила прибула...“ Та знову
Рогами повертати й ну на всі лади:
І так, і сьак, і трохи більш, і менш.
Пів рога витяг. Весь! І другий — теж!

15. І. 1956 р.

МАКАКА ТА КУДЛАЙ

Кудлай, що волі мав од курника по хлів,
Щодня й щоночі тужно скавулів.
Макаці, панові його, спочатку й не свербіло:
Мовляв, нехай вищить — собаче діло.
А потім дійняло таки — осточортіло.
Так він його у вільну хвилю від роботи
І заходився пробирати: „Ну, чого ти?
Перепрацьований? Голодний?

Хтось на тебе грима?

Соромився б! Живеш, як в Бога за дверима:
Новий ланцюг, добренна буда...

Чи спека люта,

Чи сніг мете, чи дощ осінній хляпа —
Тобі не віє, не пече й за шию теж не капа.

Чи ж отаке життя — не рай?“

„Мені бракує волі...“ — скавульнув Кудлай.

„Собачі видумки! Макака визвірився.— Знай:

Твоєю долею я й сам би вдовольнився,

Та... горенько! Не псом — людиною вродився...”

І тільки но він вимовив оті слова,

Як чує, — леле! — хвіст росте собачий,

І шерсть, і вуха, й голова —

Макакою й не був неначе,

І вже ланцюг на шиї... тьохнула душа...

Ну, а Кудлай?

Аяй!

У пана перекинувся, двором походжа...

Гарчить на прив'язі Макака, смикається, пріє,

І скавулить, і віє —

Не тішить бо ані ланцюг новий, ні буда.

Тепер то він, якби знов паном став,

Вже, мабуть би, інакше Кудлая пошанував,

Та ба! Не сталось більше чуда.

ЧАБАН І СОБАКА

На пагорбку прилігши боком,
Чабан одним куняє оком,
А другим зирка на отару. „Он вона, —
Муркоче, — неначе гарбузяки по городі.
Кульгава он, Баран. А Ярка... от дурна,
Відбилася... нехай — не в шкоді.
А то? Чи Вовк? На Ярку гострить зуба?
Собака ж... тьху, мов здох! Оце рахуба!
О! Ластівка черкнула Ярку...
Ай добре! — до отари дременула шпарко.
Диви-диви — пролунався Собака.
Ти ба зашамотався як! Ти ба як гавка!
Ну-ну, біжить сюди.“ — „Гав-гав! —
Доповідати похапки Собака став. —
Там Вовк... він Ярку... та не повелось:
Я як напав на нього, як напер...
Го-го, нескоро вже повернеться тепер.
Ху! Може на обід мені смачненьке щось?“
Чабан так і зірвався. „Еч, який! —
Гукнув, затиснувши в долоні кий. —
Хто нагороди годен — тутечки того нема.
Нікчемність ница лізе вам сама!“
Та києм луп його по спині, трісь.
А потім сала шмат пошпуривши під ніс:
„Не скавули — жери смачний обід!
На отаких воно стоїть і світ...“

27. XI. 1955 р.

БУДЯК І ЖОРЖИНА

На королеву Цвіт-Жоржину
Будяк шпичастий із-за тину
Дивився журно. І Жоржина
До нього мовила: „Будяче!
В твоїх очах журби перлини —
Напевно, тужиш нишком, плачеш;
Напевно, серцю не байдуже,
Що маєш вроду вбогу дуже.
Бо обмина тебе людина
І не летить до тебе птах...“
„О королево Цвіт-Жоржино! —
Озався лагідно Будяк. —
Я не тому відряду трачу,
Що кострубатим уродивсь,
А лиш тому, що ти неначе
Той пурпуровий зореблиск.
І що покірно-безборонна
Ти всякій знадженій руці;
Он, замість пишної корони,
Вже маєш тільки стовбурці.“

ШПАК І ШУЛЯК

Свистів, свистів на хаті Шпак
Та трохи і не досвистівся неборак:
З-за берестка як вирветься Шуляк...
Шпак — і сюди, Шпак — і туди,
І поза клунею, і між скирти.
А далі бачить, що не збутися біди —
Шур у курник.
Так там зчинивсь переполох такий,
Що мов би то не Шпак влетів, а змії.
У Півня з горла — дикий крик,
Рудява гикає, Чубата кудкудаче,
А Зозулясту з Голошиєю неначе
Хто під хвостом припік:
Шарахають то в той, то в інший бік,
Вихрясто розпустивши крила.
„Тьху, бий вас вража сила! —
Отямившись, чиркнув чмутовитий Шпак. —
Оце такий нагнав я переляк??
А я, дурний...“ І — з курника.
І пошумів на Шуляка.
„Чи не сказився? — вглядівши Шпака,
Хамаркнув ошелешено Шуляк у ніс. —
Ні, я не той...“ І, підігнувши хвіст,
Дав замашного махадрала —
Услід лиш смуга встала.

ГОСПОДАР І ВІЛ

Довірливого, роботячого Вола,
Що до ярма неначебто приріс,
Господар на заріз
Відправити надумав. Мов би зла
Не зичивши ні на краплину,
Почував приязно йому він шию, спину;
Полоскотав, погладив,
А потім одв'язав і попровадив.
За ворітьми, на повороті,
Волові крізь діру у плоті
Сусідський Кундель-Правдобрех:
„Покірно йдеш на страту? Ех,
Дурило!
Рятуйся — роги маєш, силу!“
„На страту? — витріщився Віл. — Бреши, поганий!
Не заслужив я у Господаря такої пани!
Хіба не я, — аж виширало з мене дух, —
Тягав і борону йому і плуг?!“
Та й знову сунеться — немов у гості.
Ось і різниці вже. І враз, як постріл
(Бо в ніздрі вдарив крові пах),
Вола шарпнув смертельний жах.
Рвонувсь, ревнув, наставив роги грізно...
Дарма — було вже пізно.

ПОСМІТЮХА І ОСЕЛ

Осел у дзеркалі каложі
Та вухами своїми милувався дуже.
Ну, а Посмітюха, що недалечко
В траві сиділа у гніздечку,
Від сміху аж чубком хита.
А далі (саме бо, тікавши від хорта,
Гнав засць через луку):
„Ось устругну тобі я штуку!“
Та пурх до нього — „Шолопай!
Вухатих ловлять он — тікай!“
„Хіба?? Диви! Ага!..“ — вздовж лук
Загуготів ослячий гук.
А тут і засць повз чухрачить
Осел на нього гульк —
Вухатий справді. Так його неначе
Обпарив хто окропом:
Вихнув хвостом, мотнув рішуче лобом
І як учистив, як залопотів галопом,
Несамовито ревучи: „Овва!!
Мене піймають дідька з два —
Я не з таківських!“ Та на ппичака
Як спотикнувся — і сторчака.
Скрутив бідову довбню вмах,
Лобакою гніздо Посмітюшине бах...

І осуду і співчуття той вартий,
Хто з дурнем удається в жарти.

ДЗВОНАР І ДЗВІН

Раз на якесь велике свято
Дзвонар у дзвони так гатив завзято,
Що Дзвін, басило-гоготун,
Не витримав і луснув, мов кавун.
Та й захрипів, неначебто з простуди.
До храму ж люди сунуть, люди.
„Ой, що робити?! Як же бути?!“ —
Заметушивсь Дзвонар. І він, —
Чи то з розпуки, а чи здуру, —
Лупити став іще завзятіше у Дзвін.
Ну, і нагнав таку йому температуру,
Що край надколений, — так пудиків із шість,—
Як бехне на поміст...
І диво дивне скоїлося з Дзвоном:
У ту ж мить
Його мідь
Загомоніла знову чистим тоном.

З малих бід гинемо. З великих бід
Народжуємось наново на світ.

ВЕДМЕДИЦЯ І ВЕДМЕДЯТКО

Якось у лісі-пралісі на галяві
Гуляє з Ведмедятком Ведмедиця.
А їх попасує очима з-за куща Лисиця:
Кортить, бач, капость учинити (в голові
Йй завжди витівки!). Коли стара
Лягла собі на сонці та й куня.
Ну, а мале, оте обрешкувате карапузеня,
Качається навколо, ноги задира,
Щасливо очками своїми блиска.
Та вбік і відкотилося. Отут то Лиска
Плиг-шуг — і зверху Ведмедяти.
І як давай товкти його, кусати,
Так бідоласі з ляку відібрало й мову —
Лиш гикає. А Лиска — знову, знову.
Дочула крізь дрімоту Ведмедиця:
Ревнула, кинулася... Де там — від Лисиці
Прослався тільки слід.
Минуло півдесятка літ.
Вже з того Ведмедятка, мов гора, Ведмідь.
Раз матері гуде він, як у бочку:
„А що то, ненько, за звірюка здоровенна,
Що трохи не зробила варениці з мене,
Як я не мав ще й рочку?“
„Звірюка та... — еге, синочку, —
Стара йому, — еге, дивниця!..
Глянь, ондечки вона!“ — „Га? Це ж Лисиця,
Це казна-що. А то — го-го яка звірюка!“
„Ото бо і воно — тут хитра штука:
Нам інших величини, хоч які вони,
Від нашої залежать власної величини.“
„Невже? — бухтить Ведмідь. — Ото новина!
Ну, хай зарвалася б тепер вона!“

12. XII. 1955 р.

РЕП'ЯХИ

Хвостом за носа водячи Хортів,
Лис у реп'яшнику сховатися хотів.
А Реп'яхи, істотки шолудиві, стиха
(Бо їм нещастя іншого — потіха):
„Іч-іч! Отакечки й цим разом
Його, псявіри,
Не витрусять із шкіри!“
Та нишком, щоб не попектися часом,
За хвіст підступно мик та й знову мик...
Мовляв, як та бджолва щільник,
Обліпимо його, так він, матляч,
Цупким і зробиться, немов деркач.
А хай но проклятуций хвіст
Не поматлячить —
Лис не мине зубів хортячих.
Однак, шолудяам на злість,
Лис викрутився. І, усівшись під терном,
Немилосердно
Давай чухрати-патрати їх у хвості.
Ну Реп'яхи і заваравили тоді:
„Оце ти з нами, з нами так недобре?!.
Та ми ж хвостом твоїм якби не правували,
Хорти, пройдисвіти зухвалі,
Лишили б з тебе тільки місце мокре!“

РАК І ОСЕТЕР

Щупак ось черк зубами — і клешні
Як не було у Рака. „Ти за це мені!.. —
Квилять Рак. — Я тебе, каналіс зубата!..“

І —в суд. Суддя безкостий Осетер
(Він був із Щупаком запанібрата),
Прийнявши скаргу, клопітно потер

Потилицю та: „Гм!.. тепер
Добіса справ... отакечки аж за півроку.“

І повернувся до Рака іншим боком.
Чекає Рак. Ось і піврокові кінець.
Він знов у суд. „Гм!.. — ремигнув суддя.
Метикувато чмихнувши, додав перегодя: —

По вуха справ. На інший реченець:

Отак от через рік.“

І став дивитися у протилежний бік.
Чи рік минув, чи ні — гукають Рака в суд.
Рак підтюпцем — „Тепер свого доскочу!..“
Там всі вже: і суддя й підсудків гурт.

„Ну, — втирив Осетер у Рака очі, —
Тобі клешні бракує? Покажи но тут,
Якої саме.“ Рак тик-мик — оце діла:

Відкушена клешня, вже відросла.
„Та я... та ви...“ — „Покажуй — не крути!“
„Ге, він обидві має!“ — „А, так он як ти?!

Через таких ото й халепа всяка!..“
„Його судити, ірода, за цюю штуку!“

І вирік суд: „Щупак невинний, Рака
Скарать на горло — іншим на науку.“

1. I. 1956 р.

БДЖОЛА І ГРЕЧКА

До Гречки, що препишно розцвіла,
За здобиччю прилинула Бджола.
І тільки но брилянтові крилечка
Вона стулила, всівшись на пелюсточку,
Як їй і почала виказувати Гречка:

„Що? До мого таки медочку
Кортячка?

Ну, а свиріпонька, осот, рогачка
І всяка інша погань? Ти ж, як та собачка,
Вертілась біля них... Ні, серденько, як ти
Бажасш мати ізі мною дружбу-згоду —
Десятим шляхом обминай оту бридоту,
До мене тільки і лети.“

„Овва! Цабе велике — гречка! —
Бджола, ізнявшись, кинула словечка. —

Таж я той сік,
Що на поживу всім несу в щільник,
На красовитім Божім світі
Знаходжу у кожнісінькому квіті“.

ГРИЦЬ-ХИТРУН

Ото штанчата, так штанчата
Своєму Грицеві утнула Мати!
Місткі кишені, гудзики — немов дукати,
По кісточки холоші —
Ну, просто вам кругом хороші.
А тут прийшли Зелені Свята.
Гриць нарядився у новенькії штанчата
Та з хлопцями м'яча на вигоні й ганя.
Крик. Вереск. Реготня.
Той вигін із кінця в кінець
Аж ходить ходором. І, ніби стригунець,
Вибрикує в обнови Гриць.
І раптом — леле! — на мазницю
(Упер же біс її в травицю!)
Як спотикнеться — і беркиць.
Ой-ой! Отак загидило холошу — як мара!
Він споришем, він лопушинням обтира,
Він се, він те — не помага.
Неначе не його одна нога.
„Ги-ги!.. — запхинькав Гриць. — Теперки
Завдасть Матуся духопелки!..“
І, мов не при собі, никає. А стемніло —
Прийшов додому. В хаті, звісне діло,
Вже світиться. От Мати
І почала його питати:
„І де ж ти був оце?“ — „Грав у м'яча
На вигоні“, — Гриць каже та
Все бік брудний від світла відверта.
„А ти не брешеш? Як візьму ж бича!..“
„Брехав би — грати остогидло!..“
І чистий бік усе — на світло.

28. III. 1954 р.

АГРОНОМ І ВОЛОШКА

„Ач, яка! Ану, геть ізвідціль!
Тут не місце тобі, ледащиці!
Тут житах хлібодайним, пшениці
Грати золоттю хвиль“ —
Так у днину, весняну,
Рахманну,
Агроном випроваджував з лану
Молоденьку Волошку. Листочки-вуста
Ворухнула вона: „Як жита, то й жита...“
І пішла. І, немов сирота,
Зупинила тонку свою ніжку
Край обніжку.
Та й розквітла отам, увібравши у себе
Смуток степу і лагідність неба.
Агроном по обніжку проходив. І він
Дивні зови почув голубих віолін.

КОРАБЕЛЬ І ТРІСКА

Пливе Корабель в океан,
А поряд малюсінька Тріска
На хвилях, мов соняшна бризка,
Гойдається, блиска.
І мовить їй згорда титан:
„Нікчемна, вернись до калюжі:
Бо хвилі ковтнуть тебе дужі!“
Зірвався в цю мить гураган —
Ревнув, бурхонував океан...
Потрощений
зверху,
з боків,
і спідсподу,
Пішов корабель наш під воду.
Малюсінька ж Тріска,
Мов соняшна бризка,
Гойдається, блиска.

ШУЛЯК І ПЕРЕПЛІКА

Як щось почнеш із понеділка —
Усяк це зна — халепи і чекай.
А тим, бач, знехтувала яра Перепілка:
Того тяжкого дня вона давай
Гніздо собі мостити в житі,
У ямці біля межника.
Та заморочившись, в пазурі до Шуляка
І трапила. „Не нажилася я на світі, —
Квилить сіресенька, —
не надивилася на степ!..

Хоч дниночку пожити ще б!..“
Але — мов до стіни ті жалібні слова.

А Перепілка не вгава:
„Там і щиренький любчик — мій нарциз.
Як нічками-петрівочками він співа!“

„Ага! — почувши те, харциз
Ураз полагіднів, розкис. —
Ти, значить, любчика лишила? А не каже
Дуренька!.. Я б же

У кігтях не тримав і хвиляки
Такої молодесенької Перепілки.
Недавно ж і побралися?“ — „Днів п'ять.“
„Подумай! І чого б ото мовчать!

Ну то й не гнівайся. Лети хутчій, лети —
Живить, виспівуйте. Ні, стій! Кликни сюди,
Кликни бо любчика свого на хвилину —
Перепросити мушу за провину.“
От Перепілка і кликнула. Біля межника
Шуляк обпатрав і її друга.

24. XII. 1955 г.

ОСЕЛ

Ослові надокучило, що всі тварини
Щораз беруть його на кпини.
Так він, щоб стати у дворі авторитетом
(І прийде ж отаке у голову вухату!),
Надумався всіх підсолоджувати медом —
Хвалити спереду і ззаду.

От у неділю, як за ожередом
Зібралася на побреженьки вся строката
Тварин громада,
Осел, чухнувши невковирно об драбину
Дебелешкіру спину,
Бік,

І розпустив язик:
„Що бачу? Вас, друзяки, чи картину?
Та ні бо — вас! Оце ж ось пак і Свинка —
Ну, та півонія тобі! Сластьонів скринька!
А то Баранчик он, Корівка, Коник і Коза;
Тьху, хрін йому у ніс, яка краса!
Та проти неї нуль усякі чудеса!
А ген, мов міх червінців — Биця...
А розуму-чеснот у кожного в очицях
Яка глибінь!

Куди! Ви не такі, як інший хтось отут,
Що в голові жуки гудуть...“
„Чекай но! — обіззався Кінь. —
Тут ми та ти — і жадних більш тварин.
То хто ж бо інший той один?“
„Гі-гі! Го-го!“ — зайшлася реготом громада,
Що аж подвір'я двиготить.
Осел же дурнувато вухами хить-хить.

Хоч на ланцюг дурнота хай прип'ята,
А тільки що — і виприснула клята.

УЛАС І ЛАСТІВ'ЯТА

Атож, була неділя. Пообідавши, Улас
На сіні в клуні покуняти вклавсь.
Ну, а над ним, на бантині б то, Ластів'ята
В своїм гнізді та у тісної баби грати
Надумали в той час.

Ото разком бокатеньких горішків
Повиставляли із гнізда голівки ті дурні
Та, крильця насторочивши і ніжки,
Одне там одного і тиснуть, наче навісні.
І аж чвяхтять від смішків-писку.
Котресь то — знать не витримало тиску —
З гнізда і випало — і льоп
На голомозявий Уласів лоб.

„Еч, капосне! — всміхнувся той спросоння.
І, поголубивши його у шкарубких долонях,
Додав: — Ну, не біда.

Я посаджу ось до гнізда.“
І посадив любенько. Сам же —
На бік. А Ластів'ята вражі,
Мов показалися: знов бринь якесь униз —
І просто на Уласів люлькуватий ніс.
„Хм! — засопів Улас. — Хм, що ти скажеш!“

Та взяв і кинув у гніздо. І ліг.
Але заплющити очей іще не встиг —
Вже шурхотить у вусах Ластів'я.
„Це що? За іграшку вам я? —
Гукнув Улас. — Та я вас... геть — котові!“
„Ой, ні! — благально Ластівка (вона якраз
Вернулася). — Ой, ні! Ой, що ви!“
„Ну, хай. Але щоб витівки всілякі — зась!“
„Чого ж ви так ото?“ — малят питає мати.

„Бо він, — щебечуть Ластів'ята, —
Був добрий: він і до гнізда
Саджав, і гладив нас рукою...“
„Він добрий — правда, — Ластівка ім. — Та
Не треба зловживати добротою.“

8. XII. 1955 р.

ЛИСЮК І ТРИ ШАКАЛИ

Негідник, трапивши у пазурі біди,
Кого лиш може, тягне теж туди —
Відрада в тім його істоті.

Лисюк і три Шакали
Від лобурів-мисливців утікали.
Ярок майнув, терник. Нараз на повороті
Та надало пригоді

Спіткатися: меткою лапою Лисюк
Як черконе об гострий сук —
І лапонька повисла, мов кашшук.
Вертнувся, як на вітрі бриль;
Скаву-скаву... шкандиль-шкандиль...

Мисливський же зловісний гук
Все ближче. „Стій! Страхополохи! —
Гукнув Лисюк тоді Шакалам,

Що, знай, давали драла. —
Хіба не звірі ви, а блохи?!
Хіба не маєте вже гідности ні трохи,
Що від мисливчиків якихось та собак
Чухраєте, мов позривалися з гілляк?!
Ану — назад! Ану, лаштуйтесь до атаки!..“

Забив Лисюк Шакалам баки
(Бо говорив же клятий доладу!):
Втелепались по саме нікуди в біду.

ВЕДМІДЬ І МАВПА

„Оце б із'їсти меду з пуд!..“ —
Гушавиною сунучи, гуде Ведмідь. Аж тут
Гукає Мавпа з дуба: „Кумчику Ведмедю,
Сюди но лізь — по вуха наїсишся меду!“
„Га? Мед?“ — зрадів бурмило.

„Мед же — бджоли ось.“
Ну, він чаряп-чаряп на дуба — і до ос...
(На капості то Мавпа має, бач, кебету!).

А Оси зум-зум-зум, дзиз-дзиз.

Та як сипнули, та як узялись

Давати ласунові меду.

Ведмідь і чмихає, й реве, й очима лупа,
А Мавпа з реготу аж надриває пупа.
Ведмідь, запаморочившись, гугуп із дуба —

Простягся і хвостом не воружне.

„Гов, як медочок?“ — Мавпа в саме вухо.
А той за чуба хап — „Така то ти, псяюхо?!

Отак то пригощаєш ти мене?!

Прощайся ж, бузувірко, з білим світом —
Зустрінешся із бабаю та дідом!“

„Рятуйте! — заквилила Мавпа. — Роздира!“
Звірюк і збіглося десятка з півтора.

„За що їй завдаєш тут гарту?“

Зневажила... як лісу патріота, —
Бухтить бурмило, затуливши Мавпі рота. —
Що їй за це?“ — „Роздерти!“ — гаркнув

Гурт звірів. Так Ведмідь

Із Мавпою й розправився умить.

5. XII. 1954 р.

ЩЕНЮК

Вночі в кошару Вовк заліз
І ярк там давив, неначе мух —
Щенюк, тремтливо підігнувши хвіст
І притаївши дух,
В кублі сидів. Поніс
Безпечно здобич Вовк у ліс —
Щенюк з кубла — що затичка із пляшки,
Наперта газами сивухи-бражки.
Та, настобурчивши хвоста, мов помело,
На все село
Як же задзявкає: „Де, де він, той ракло?
Сюди його, злодюгу, ланця!
Я враз провчу поганця!“

СИЧ І ЛЬОХА

„Агов! Пробуркайся! Не спи вже! Бійся Бога! —
Зарохкала розкішнобока Льоха
Сичеві, що куняв на бантині в сажу. —
Ось глянь сюди — тут дивину
Побачиш ти таку, що ну...
Їйбогу, не брешу!“
„Не городи, — промимрив той, — дурниць!
В наш вік — аніякісіньких дивниць“.
„Ой, мабуть, ні, голубчику! Поглянь, кажу...“
„Та що таке? У чому річ?“ —
Уже сердито буркнув Сич,
Мигнувши намистинами очиць.
„Хро-хро... діток я сю ніч наплодила
Таких, що всім рекорд побила!“ —
Співучо прогугнявила кирпаторила.
„Велике диво! —
На те їй Сич глумливо. —
Адже по всьому світі гомонять:
Свиня, хоч лусне, а не вродить левенят“.

БАБАК І ПАЦЮК

„Спите?“ — гукнув Пацюк до Бабака,
У нору зазираючи згори.
„А хто там?“ — засопів той із нори.
„Це я, сусід. Он хмара суне. Та яка!“
„Хай суне — і дощеві вже пора.“
„Але коли б не полило, як із цебра.
А ваша, знаєте, нора
Низенько...“ — „А тобі яке до того діло?“ —
Скипів Бабак. „Та я, — забелькотів Пацюк,—
Не маю на увазі хитрих штук:
Я, значиться, щоб вас тут не втопило.“
„Га-га! — Бабак у регіт. — Де ж пак — ошікун!
Ти голову мою вважаєш за кавун?
Киш, дурню! Чуєш? Ну?
Бо я тобі ще й боки тут намну!“
Пацюк побіг собі, тамуючи образу.
На пагорбку, де лопухи та лобода,
Сів і гуде під ніс: „Отак от він щоразу!..“
А тут і дощ. Як полила вода!
Пацюк — то в лободу, то під лопух.
Та ненароком зирк
Убік
Та з дива й рот роззявив аж до вух:
Бабак, ниряючи на всі лади,
Поплив, поплив хтозна-куди.

11. П. 1956 р.

ДУБ І СМІТТЯ

Тепловінь, блакиття —
В піднебессі Дуб-Красовіття,
Під ногами мерзенне Сміття.
Буревій, страхіття —
В піднебессі мерзенне Сміття,
Під ногами Дуб-Красовіття.

ШКАПА ТА ЦАП

Никавши понад урвищами, Шкапа
Побачила будяччям чимчикуючого Цапа.
„Це що за дідько? З-під яких він зізд?
Е-е, в цій тварині, мабуть, небуденний зміст!

Бо, бач, яка борідка, роги, хвіст...” —

Подумала вона (знать, вперше зроду

Оту цапину споглядала вроду).

І як уже був недалеко він:

„Добридень, пане! Із яких сторін?”

„Що? А... Добридень! Із сусіднього села”.

„Ага, — охоче Шкапа мову далі повела, —

То ви в хлівах тамтешніх та загонах

Чей не абияка персона —

Про це говорять всі приміти!”

„Та, — набундючився Цапура, підігрітий

Такою похвалою, — правди ніде діти...

Доводиться мені

Частенько в товаристві і кнура й свині

Влаштовувать прогулянки-походи

На запашні городи.

Вони то моркву, то картоплю риють ридом,

А я трощу капусту. Дуже мило

У дні такі у нас

Минає час.

З ослом я також на коротку ногу;

Та й з бузівком запанібрата, слава Богу!”

„Те-те! — крізь зуби процідила Шкапа. —

У тебе друг — осел, товаришка — свинюка...

Хороша ж, видно, й сам ти штука!” —

І повернулася хвостом до Цапа.

ЛИСТЯ

Розлив Берест Листя — топази, рубіни.
І Листя до нього плачем віоліни:
„Нас топчуть ногами, нас люті вітриюги
Метуть у провалля, рови та яруги...
За що ж зазнаєм отакої наруги??
А як, — пригадай но, — ми красно в маю
Квітчали корону високу твою!
І як через нас тебе кожний любив!
І скільки легенд незбагнених і див
У снах оксамитових ти переснив
Під наш заворожливий хлюпототелест!..“
„Дарма! — проскрипів по-осінньому Берест. —
Байдужі мені вапі зойки-печалі.
Були ви ярливі, дзвінкі, молоді —
То я шанував і беріг вас тоді;
Пожовкли, змарніли — конайте в проваллі.
Бо нащо здались? У прийдешнім маю
Вже інші прикрасять корону мою“.

ХЛІБЕНЯ І ГРУДКА

З якимось тарантасом, — у колесі на спиці, —
Притарабанилася до столиці
Чорнобзему ядерного Грудка. І в той час,
Як повз пекарню тарантас
Котивсь якраз,
Вона до Хлібеняти, пухкого біланця:
„Диви, яке гарненьке! Хоч воду пий з лица!
А як бо запишалось! Еге — в пани залізло!
Теперечки од мене йому тхне дьогтем, звісно...
А хто ж тебе, такого молодця,
Та викохав?! Хто пестив? Хто годував, беріг?
Не я хіба?“ — „Ой, матінко — чорнозёмна Грудко! —
Озвалось Хлібенятко — загомоніло хутко. —

Якби не я отута, білесеньке, як сніг,
Чи пак не тая слава, що я несу в світи,
Хто б знати міг,
Яку красу і силу в собі ховаєш ти?“

МУХА У БІДІ

Ой, спасівчана Муха! Вже ж така
Уїдлива! Майнула стайнею навкіс
І, вивертом пішовши коло риштака,
У межиніздря Цапа дзизь.
Цап чхи-ачхи — „Мороко, відчепись!“
А Муха — ще й у губу, і в лобаку,
Аж вибивати гопки змушує бідаку.
А далі круть — і на Коня в атаку.
Югнула поміж вух, повз хвіст
Та в кульшу шприца і всадила.
Кінь гатить копитами об поміст,
Хвостом періщить, задом гилить.
„Та годі бо! Та ну тебе! —
Сердито пирхає, хропе. —
Геть, геть!“ Ну, Муха кинула Коня
І до Ряпка пристала, як пеня.
А той гарчить, зубами клаца —
Не підпуска. „Диви, яка ти дяця!“ —
Скипіла наша Муха. І в кут хвіть —
Щоб, значиться, з розгону
Ряпкові тицьнути під носа хрону.
Та і попала там у павукову сіть.
„Рятуйте!“ — жалібно квилить.
Але в Ряпка, у Цапа та Коня
В очах лиш чортики бринять.

Не уміщаються у нашім серці ті,
Що чинять прикрощі нам у житті.

24. X. 1954 р.

ВУЖ І ЦАП

Вуж кріпко з Цапом подружив.

Ото хай на толоці пару днів

Цап не покажеться, то Вуж

Аж прихворіє. „Що ж ти так? Чому ж

І вістки не подав?“ — „Мов одурів!“

Базіка Цап. І кив борідки віхтем, кив.

А далі як почнуть любенько гомоніти

Про всяку всячину на світі,

То мало їм і дня. А Чорногуз

Усе те бачив та мотав собі на вус

(Давно бо на вужатину мав апетит).

„Добродію! — окликнув раз він Цапа,

Як той толокою чалапав. —

Добродію, ось підждіть!“

„Ну?“ — зупинився Цап. „Чи ви б мене

Та не звели з Вужем? Каміння з неба —

Поговорити з ним потреба.“

„Чом ні? — Цап язика статечно мене. —

От зараз, кхе... та й говори,

Що треба там.“ І — до Вужевої нори.

„Добридень, дороженький Вуже!

Прегарний день — вилазь но, друже!“

А Вуж (він чув оту розмову): „Пріч!

Дурний друг — небезпечна річ.“

30. X. 1954 р.

ТХІР І ГУСИ

Втікаючи від зграї грізних Псів,
Тхір вскочив до Гусей у хлів
Та в темному куточку й сів.
„Ось-ось він! — закричали Гуси хором. —
Ось-ось він, розбишака-терорист!“
Зіщуливсь Тхорик,
 підібгав чемненько хвіст
Та до Гусей з обидою-докором:
 „І вам не сором?“
Ви, бачу, зовсім не читаете газет!
Уже ж лихих позбувся я прикмет...
Тепер я вам усім немов би рідний брат,
 Бо став я демократ.
Тепер у серці в мене сяють перли,
Я навіть псальми вчуса вже співати...
За цілий рік не з'їв і пів гусяти...
А ви... щоб Пси мене роздерли?!
Не будьте ж безголови!“
Ну Гуси й смахенулись по цій мові.

**А вранці крику, гвалту повен двір:
Усіх Гусей перепатрошив Тхір.**

1947

ОДУД І ЗОЗУЛЯ

Ледь сонце підхопилося, в саду
І почалося то ку-ку, то о-ду-ду.
„Чи ти б, — Зозуля Одудові з вишника, —
Геть із дудуканням своїм не полетів?
Усяке, знаєш, слухало б мій спів.“
„Аякже! — Одуд їй із берестка. —
А від ученого Шпака
Хто похвали доскочив? Я чи ти?
Отож сама ти відси геть лети,
Бо в тім кукуканні твоїм кат-ма ладу!“
І знову о-ду-ду та й о-ду-ду.
„Ти що ж?! — костричиться Зозуля. — Вже
Забув хіба, хто визнаний Чижем?!
Дудукало!.. співака ще мені!.. —
(А навкруги ляскоче реготня пташні). —
Он чуєш бо, яка
Отут із тебе всім потіха?
Ой, батечки мої! Він —лавреат Шпака!..“
„То, — ріже Одуд, — кожне з тебе чмиха!“
Коли це Соловейко на бузку:
Тьох-тьох, тьох-тьоророх — усе завмерло.
Зозулі теж заціпило — ні пів ку-ку.
Та й Одудові дух заперло.
„Обом нам треба забиратись відціля!“ —
Про себе Одуд. Та поміж гіллям
Швай-швай — і в поле чимскоріш.
Зозуля хуркнула чи не туди ж.

19. II. 1956 р.

КОРЧ

Стирчить собі неоковирний Корч
На дні озерця голубого сторч —

І хоч що хоч.

„Ох, Корч оцей! Паскуда із паскуд!
І де він взявся на нашу голову отут! —
Гудуть, шугаючи повз нього, риби всі:

Лини, Лящі, Підрийки, Карасі... —

Він славі нашій і красі

Ганьба! Він... ох, розвиднився б нам світ,

Якби від нього щез і слід!“

Та ось, — о доле риб'яча химерна! —

Рибалки затагли озерцем невід-сіть,

І коверзливая громадонька озерна

Як не тулилася по дні,

Як не вертілася, хитруючи, по глибині,

А опинилася у неводі в матні.

Тик-мик, сюди-туди...

Не сила вирватися з пазурів біди!

Не оминути, знать, пекельної сковороди!..

Отут то Корч і показав себе:

Він чітко учепівився у невід ззаду,

Роздер його і всю громаду —

Знов на озерця тиховоддя голубе.

ВЕРБА І СИНІЦЯ

Сюди-туди літає по гаю Синиця:
Гніздо б мостити — не надума де.
У липі не таке дупло, в осиці
Також воно недобре: завжди листя те
Тремтить на ній — лякатиме діток.
От клопіт! Аж наглянула Вербу —
І враз мов хто рукою зняв усю журбу:
Дупло — як треба, захисний куток.
„Чи можна, тіточко, гніздечко
Б дуплі твоєму помостити?“ — гречно
Спиталася Верби Синиця.
„Мости. Тебе я знаю — славна птиця, —
Озвалася Верба. — А тільки пам'ятай:
На мене пеклом дише Блискавиця,
Так ти, як що до чого, то не нарікай.“
„Того не страшно. Скільки бо й живу,
Я з нею не була в гніву.“ —
Синиця писнула. І вже, щоб і хвилинки
Не згаяти, то волоконце, то травинки
Несе в дупло. Минуло тижнів п'ять.
Сидить вона в кубелечку, чека малят.
Коли — кресь-блись, гарах,
Рвонуло, ахнуло... Ой, жах!
Синиця ледь-ледь вихопилася з дупла:
Вербу вогняна хвиля пойняла.

1956 р.

БИК ТА ТЕЛЯ

(За Федром)

То лоб чухмаривши, то бик,
В тину застряє рогами Бик.
І так поцупить їх, і саяк —
Не може витягти ніяк.
А збоку крутиться Теля
Та до Бика і промовля:
„Свої круті, дядюню, роги
Ви перехнябте набік трохи,
То вам одразу, мов лини,
Із тину вислизнуть вони“.
„Що-що??! — немов би паровик,
Гоноровито гаркнув Бик. —
Мене ти вчиш?? Мене?? Бика??
Утри під носом хробака!
Тебе шукав ще десь лелека,
Як я ці штуки вже кумекав!“
І, вмить звільнивши роги з тину,
Теляті ну латати спину...

1949

ЗАДОМ НАПЕРЕД

Гриз та й гриз Бровка

його вихрастий Хвіст:

„Ти мене все теліпаш ззаду,
Наперед все пхаш голову вухату...

Ти... ти нехтуєш мій хист!“

Ну Бровка, щоб мати, врешті, лад,
Наперед і повернув свій зад
Та й поплутався отак через городи
Та, — чи ж диво? —

і потрапив до колоди,

Де дробила Сокирюка дрюк.
А тій що? З розгону цюк
По Хвості — й каюк!
Скавувльнув Бровко, шарахнувся, завмер,
Покрутив обрубком та:
„Хоч позбувся я Хвоста,
Так зате вже спокій матиму тепер“.

1948

ЖИРАФА І ГІЕНА

Жирафа та візьми й спитай Гієни:
„Чи правда, що в п'яті Левиці тенька?“
„Ти злоки не чіпай, дурненька!“ —
З дубка Папуга йй. „Ось ти б до мене
Не в'язла! кинула Папузі
Жирафа. І Гієні знов: — Отож,
Чи правда, що вельможній би матусі...“
„Щось кажеш? Га? Нагнися трохи, бож...“ —
Гарчить Гієна. „Ти хіба глуха?“
(А на дубку Папуга: „Ха-ха-ха!“).
Нагнулася Жирафа та своє й торочить:
Чи правду кажуть, що Левиця...“
„Що? Що? Не чую — ти ж немов дзвіниця.
Ти теє... нижче, як щось хочеш.“
Жирафа — нижче. „Я питаю,
Чи правда, що Левицю думка до пшпталю,
Бо йй би то в п'яті від лихоманки...“
А та — зубами до горлянки.
Ну, то Жирафа головою вгору стріль —
І як учистила відтіль.
А йй Папуга вслід, мов сипле з міха:
„Ото щоб і сама ти знала
І всім своїм онукам розказала:
Займи лихого — наберешся лиха.“

СОНЦЕЦВІТ І СПОРИШ

Сонцецвіт
На весь світ
Славили та величали;
Спориш
Лиш
Байдуже топтали.
Врізавсь плуг
У луг —
Важезна брила
Сбох накрила.

ВЕРБЛЮД

(За Езопом)

Верблюд брів через річку бистроводу.
Притишив хід. Потребу стравоходу
Задовольнив. Та й знов бреде помалу.
Коли це гульк —
А кетяг Калу
Та напереді вже буль-бульк, буль-бульк...
„Отак то! — загукав тоді Верблюд. —
Плюгавий покидьок, ганебний бруд,
Ні грач, ні помагач...
А дулю, бач,
Скрутив під самий ніс мені!“

Нікчемні (бо вони стежки свої
Преспритно достосовують до течії)
І почестей доходять першими й чинів.

СВИНЯ

Занурену по вуха в твань болота
Свиню до філософії взяла охота.
„Ну, що ті люди? Що той людський світ —
Химерство вчених, витівки митців?
Дурне! Аби був напханий живіт
Та затишний і теплий хлів.
Так ні бо! Їм, — аж розбирає сміх, —
Кортить якихось „досконаліших“ утіх!
А от мені для щастя повноти не треба
Ні зір, ні місяця, ні неба.
Лежу собі я ув оцім багні,
І тут, мов у раю, мені.
Блаженство п'ють мої нехтиві груди —
І що той людський світ! І що ті люди!“
Свині судилося свинею бути.

МУРАШКА І ГОРА

Мурашка, повзаючи по Горі,
Гори шукала. „Де ж воно у ката
Гора та?
Ось од самісінької ранньої зорі
Шукаю... А казав метелик і бджола, —
Та чула я те саме й від орла, —
Що десь отут вона... Та де ж іще шукати?
Ой, мабуть, набрежали кляті!
Гора ж — не голка та й не тріска теж...“
„Еге ж бо! — подумки Гора. — Еге ж!“
1953

Митець і Світ

Після Леитуса з'явився модерний Світ.

„Створи про мене, майстре, мій

Двінкий (Гемінкий)!

І передні насуадкам у віки..”

Мов Соки, стрепенувсь Леитець

Узяв у руки чудотвірний сві: різень

І в небагатеню світа гнибину

Протиникиво-надрєненим зорем поїонув.

„Яким бо дивним він!

Яким бо він прекрасний! —

Леитець захоплено ментав. — Профі...

Я багу... так, я багу дуже само

Крізь мерехтіння життя

І крізь все, що зветься бездоганним,

Зидотини бруд і гнійні рани...

У багу такти крізь посливину сирани

Обидливців, мерзотників безсоромних

Зелітку хтивців, грабників хитів

Вукавства і рознусти мисел...

Із рукописів Ол. Запорізького

(гернетки)

ДЕЩО ПРО АВТОРА

Олекса Запорізький народився 25. 8. 1915 р. в селі Мирнолюбівці на Запоріжжі. Батька (Іллю Сеника) Олекса ледве пам'ятав. Батько пішов на війну та й не вернувся. Мати з дітьми якийсь час жила в родині Сеників, потім вийшла вдруге заміж, а Олекса так і лишився жити у свого суворого діда Трохима та лагідної, доброї бабусі.

Коли Олекса закінчив початкову школу (4 класи), дід вирішив, що цього досить для праці в господарстві і „запряг“ його до роботи.

Тому що Олекса дуже любив читати, не раз діставалося йому від діда, що починав „наступ“ своєю улюбленою фразою: „А, ідолова ти душа, ти знову з книжкою?..“ Але, крім доброї бабусі, був у Олексі ще один оборонець — дядько Іван (брат батька, на 10 років старший від Олексі). Дуже Олекса його любив. Мали вони багато приємних хвилин. Разом ходили ставити ятері у р. Солоний, що протікала недалеко їхньої хати, за толокою. Разом починали складати вірші, бавлячись. Дядько Іван, хоч не мав освіти, але був дуже розумний, дотепний. У селі його любили й поважали. І жилося Олексі непогано у цій великій веселій родині на чолі з трудолюбивим суворим, але чесним, дідом Трохимом.

Та, начитавшись книжок, у п'ятнадцять років відчув Олекса, що якось тісно йому стає тут жити, не хотілося лишатися назавжди серед курей, гусей, качок, індиків та інших майбутніх своїх „героїв“. І тому у вільні хвилини засідає він за книжки. Сам підготувався й здав вступний іспит до сільсько-господарської школи в Новомиколаївці. В школі вчився добре. Особливо любив математику. Закінчивши цю школу, їде в Запоріжжя, вступає

в педінститут на фізико-математичний факультет, а згодом переходить на мовно-літературний, хоч професор математики дуже йому відраджував лишати математику.

При мовно-літературному факультеті був літературний гурток, до якого Олекса також належав. Тоді й почав він свою літературну творчість. У той час, у 1934-ому році, була надрукована його перша книжка — поема „Бої в долині“.

На літературному факультеті найближчим його приятелем був Михайло Бернштейн. Та в майбутньому їхні дороги розійшлися. М. Бернштейн після закінчення педінституту вступає в аспірантуру, а Олексу й чотирьох інших його товаришів заслали в Сибір. Повернувшись з Сибіру, блукав Олекса по місту. Не міг він знайти пристановища: на мешкання його не приймали, бо не працював, а на роботу не приймали (репресований), бо не мав мешкання. Але знайшлися друзі, що не побоялися, прийняли його й допомогли. Особливо багато зробив Грицько М. — Олексин земляк. Вони й училися разом, а в цей час Грицько займав відповідальне місце. Він прийняв Олексу на ніч до своєї хати, подарував йому шинелю, що хоч і мала була на Олексу, а все ж порятувала його, бо наступала осінь. Ось, як згадує Олекса той час своїх поневірянь:

ПОВЕРНЕННЯ

(уривок із поеми)

От устав на Катеринівськім вокзалі
Я із потяга. А серце — у журбі...
Запоріжжя! Рідне! Де ж оце в тобі
Та подітися? Ну, що ж робити далі?!

Вулиці знайомі, та не ті, не ті вже,
Люди йдуть по них, та все немов чужі...
Щось напнулось і порвалось у душі,
Вечір тінями тривожні знаки пише.

Осінь. Пурпурова у садах пурга.
Иду. Куди? Не знаю. Холод, холод віє.
Запоріжжя! Рідне! Я ж у снах, у мріях
Образ твій леліав там, де пратайга.

.

Люди, де ви? Люди, нащо бо вам бути
Отакими?.. Стигне зорями побите
Небо. Де ж подітись? Пустка...

.

Де ж подітись? Кому сказати слово
Щире? І промовить слово хто привітне?
Темряви бескеття. Ніч. І вітер знову...
Так оце таке ти, Запоріжжя рідне?

Клямка опекла тремтячу руку. Серце
Зупинилось. Друзі!.. Ви такі привітні!
Сльози горло тиснуть. Ні, не сон усе це!..

.

Той дає сорочку, той узяти молять
Черевики, той припрошує до столу...
Чи ж можливе більше щастя у житті?

.

То ж бо не сорочка і не черевики —
Самоцвіти серця, дорогі навіки...

Остудив Сибір думки мені і кров,
І вповзла зневіра в душу, як змія...
Друзі, серед вас міцнію духом я!
Запоріжжя, ой, яке ти любе знов!

Повернувшись із Сибіру, зустрів Олекса на вулиці М.
Бернштейна. Він не привітався. Може не пізнав. Пішов
Олекса до нього додому, бо ж і жінку його знав, вона
українка, разом кінчала педінститут. Зустріли стримано.
Зрозуміло: кожний тремтів за свою шкіру. Тоді ж від-
мовлялися не лише від приятелів, а й від рідних бать-
ків.

ЯВІР І ШЕЛЮГИ

У Шелюгах, погнутих долею у три дуги,
Ріє Яворець гінкий. І Шелюги
З гадючим ешом навкруги:
Воно, сопливе, в небо пкеться... І ти ба,
Чого екотілось! Та хі ба
Хтось може бути вищий нас хоч трохи!"
І завзялися, мов би зрішника чорти,
Чого товкти —
Щоб підтоптати, значить, під ноги.
Ще й затупляти стали саяво сонця
І корінці його, блазенькі волоконця,
Та позбавляти живодайної вологи
Своїм корінням. Тільки ж Яворець
Все вгору, вгору піднімавсь. І накінець,
Гробивши Шелюгів тупу блякаду,
В неміряні небес простори,
Де райдуги та метеори,
Зеленовижрих віт бурхнув каскаду.
А Шелюжня тоді на іншій ноті:
"Дивіться всі: краєунь, титан...
Це ж ми його зростили, ми дали талан!..
От бач, якої ми породи!"

Під час II-ої світової війни Олекса продовжував якийсь час працювати в школі, потім у відділі міської на-
росвіти. Біднував, голодував, але написав п'єсу „Марко
Отава“, що була поставлена в Дніпродзержинському.
Мала та п'єса великий успіх, але після трьох вистав нім-
ці заборонили.

З наближенням фронту вирушив Олекса на захід. З
клуночком на плечах, пішки, в далеку дорогу... По доро-
зі мав він різні пригоди. Раз румуни схопили й мало
що не розстріляли: прийняли його за шпигуна, бо мав
із собою мапу. Вдруге потрапив до якогось табору, звід-
ки було неможливо вирватись, але випадок допоміг. По-
мандрував далі. Буковинці підтримували його мамали-
гою й вином: мав силу й ішов та йшов, аж до Братисла-
ви. Тут найнявся в огорожника і вперше за багато років
(може з того часу, як вийшов із дідового двору) добре
найнявся справжнього хліба з салом та городиною.

Нарешті, Німеччина. Табір „Сомме-Касерне“ в Авгз-
бурзі. Життя бурлить. Тут і артисти, і письменники, і
критики, тут і університет... Пишуть наші письменники,
друкують, видають.

Береться за перо й Олекса. Появляється драматичний
етюд „Швейцарський паспорт“, одним духом викресав
жарт „Мати помирила“, а там драма „Граніт“ — усе ви-
друкував. Появляються на сценах таборових театрів і
Олексині п'єси.

1946 року ми з Олексою познайомилися. Сталося це
в досить прозаїчних обставинах: стояли в черзі за супом.
Через рік ми одружилися, а у 1949 році, у лютому, виї-
хали в Бразилію. Тяжко нам було там жити: нестатки,
а також і клімат дошкуляв. У зв'язку з переміною клі-
мату Олекса півроку хворів на шлунок. Півроку їв самі
банани з сухарями.

Хоч клімат докучав, хоч тяжко було звести кінці з
кінцями, зате був там якийсь блаженний спокій. Всі ма-
ли час, не дивлячись на те, що в суб'єкту працювали,

майже ніхто авта не мав, не мали навіть газових печей. В суботу вечором приходили з роботи, починали пиляти й рубати дрова, пекти хліб і ін. А у вільні хвилини Олекса працював над байками.

Дуже ми хотіли виїхати звідти, та за 12 років не могли заробити грошей на дорогу. Часто я чула тоді від Олекси: „Ускочили ми в яму, попали в пастку“. Але світ не без добрих людей. Допомогли. 21. 5. 1961 р. приїхали ми в Америку. Влаштувалися на працю. Чистили вдвох баптиську церкву. Наші зверхники дуже добрі люди. Живеться нам непогано. За 4 місяці сплатили ми 800 дол. боргу (за квитки до Америки). Отже, ніби щасливі. Та недовго. „Оце довіку тягатиму „мапу“ — бунтується Олекса. І, хоч бракувало знання англійської мови (в Бразилії він скінчив початковий курс англ. мови), того ж року восени він був студентом Сіракузького університету. Добре вчився. Здав усі курси. Написав дипломну роботу на українську тему: „Поетична творчість В. Барки“. Дуже добре захистив її. Здобув ступінь магістра. Та не міг він так скоро знайти працю — не вистачало в нього на це сили й уміння, та й був, очевидно, вже хворий, бо якось збайдужів до всього.

Ми й не підозрівали, що в нього вкорінювалася невиліковна хвороба. Весь час він нарікав на свій ревматизм. Коли почав працювати при Сіракузькому університеті, то скаржився, що в спеку відчиняв вікна, його провіяло, і тому болять ребра. А воно загніздився в стравоході пістряк, і, аж коли не міг їсти (ковтати), звернувся до лікаря. Зробили операцію. Останнього півроку пролежав у ліжку, нічого не бравши в уста — годували його через рурку, безпосередньо в шлунок. Також стратив голос. Помер 20. 5. 1968 р. Похоронили в Бавнд-Бруку.

Був Олекса глибоковіруючою людиною. Дуже часто читав „Євангеліє“ й казав: „Немає глибшої й кращої книги. Тут зібрані всі закони й правди життєві“. Навчив доньку Оксанку „Отче наш“, коли їй не було ще й

двох рочків. Був дуже чесний, щирий, справедливий.

Беликий сентимент мав Олекса до села. Дуже він любив своє село Мирюлюбівку. Любив говорити про село, про дідову хату, сад, толоку, ріку, потічок. Він ніби бачив гусей та качок, що, вистроївшись у довжелезну колону, верталися вечором із потічка. любив селян, пам'ятав їх прізвища й прізвиська. Коли писав байку, то майже звжди перед ним було його село. Деякі його байки — це картинки села, що живо збереглися в його пам'яті. Тому його образи такі яскраві. Але коли, наприклад, взяти байку „Віхоть“, то це міський „овоч“, а я просто бачу чоловіка, що метасться, на всі боки вихиляється та прислужується.

Мова Олекси була така, якою написані його байки. Він милувався українськими ідіоматичними зворотами, любив їх вживати й привчав до них Оксанку. Пояснював їй слова й звороти, якщо не був певний, що вона їх розуміє.

Хоч, здавалося, знав Олекса мову досконало, але любив перевіряти себе і частенько заглядав у словник. Мені не один раз було шкода, коли він безжалісно відкидав такі кольоритні, такі влучні, ядерні слова або звороти, не знайшовши їх у словниках.

Задум байки він „виношував“, передумував, а писав байку дуже швидко. Сідав і, здавалося, готовий сюжет „виливав“ на папір. Потім опрацьовував. Знаходив інші слова, вирази. Відкладав ту байку на якийсь час, потім знову брався за неї, й знову з'являлися нові варіанти. А врешті решт, стративши так багато часу й енергії, вертався до свого найпершого варіанту. Так бувало дуже часто. Чомусь ніколи йому не було шкода, що він стратив час на шукання якогось одного слова, навпаки, він мав якесь велике задоволення ритися в словах, перевертати їх, витягати їх із забуття.

Про свою творчість ні з ким не любив говорити. Коли його навіть приятелі просили прочитати байку, він від-

мовлявся. Хіба що був у надзвичайно доброму настрої. Працював багато. Думав багато. Годинами міг лежати й думати. Вранці любив уставати рано.

Простудіював жанр байки й світових байкарів (Езопа, Федра, Ляфонтена) ще як жили ми в Німеччині. Там же видав свою першу збірку байок під псевдонімом Павло Байда, а книжечку назвав „Байки“. Свою збірку байок, видану в Бразилії, назвав „Нові байки“. Цією назвою він хотів сказати, що це нові сюжети — не переспівані, не мандрівні. Я не розуміла так цієї назви, а коли він пояснив мені, то мені та назва сподобалася. Коли ж ішла мова про це останнє видання байок, Олекса один раз поставив питання: „А може дати якийсь інший заголовок тепер?“ Я ж сказала, що заголовок „Нові байки“ — добрий, він не заперечив. Більше про це не було мови.

Довго не міг дістати повної збірки байок Є. Гребінки. Байки Гребінки Олекса дуже високо цінив. Аж у Бразилії один чоловік дав йому книжечку байок Гребінки, таку стару, що вона розсипалася в руках, але то був для Олекси дуже цінний дарунок. Останнім часом перечитував сучасних — київських — байкарів. Тішився, що байка відродилася й в Україні. Уболівав, що у нас звульгаризували поняття байки, мовляв, байка — це побрехенька, дурниця, вигадка. Чому ж лише про байку так висловлюватися, коли вся література — то витвір фантазії. І коли взяти сучасну прозу чи драму, то вона більша „побрехенька“, як байка. „Байка ховає в собі зерно вічної правди, властивої для всіх епох і народів“ — так говорив Олекса про байку.

Деякі літературознавці розуміють байку, як тимчасове явище. Байка, мовляв, з'являється тоді, коли не можна говорити відкрито. В той час, коли байка — це старий самостійний, чітко окреслений літературний жанр, що розвивається й розвиватиметься за всяких умов. Завдяки цьому жанрові можна передати ідею найзрозумі-

лішим способом — прикладом. Я пам'ятаю якісь громадські збори в Бразилії. На одного чоловіка, який багато працював у громаді, напали, що він те не так зробив, про те забув, туди не пішов. Узяв Олекса слово та й сказав: „У кожної людини є, ніби, дві торби з гріхами, тільки з чужими гріхами торба спереду, а з своїми — ззаду“. Цих кілька слів повернули дискусію в інший бік.

Байка мусить мати гостру думку й майстерний сюжет. Вона — ніби, коротенька драма чи комедія, з характерною для неї динамікою й діалогом, і, якщо це є в байці, вона жива й цікава. А Олекса про байку говорив, що це ніби новеля-мініатюра. Характерна ознака байки — мораль. Олекса ж для більшості байок не дав моралі, мовляв, хай трохи й читач подумас. До деяких байок він мав мораль і дуже добру, що звучала афоризмом, але відкинув, кажучи, що та мораль звужує значення байки.

Основне завдання байки — в кольоритній і доступній для загалу формі (прикладом) розкривати вічні морально-етичні й соціально-філософські проблеми.

Майже кожний письменник буде сюжет свого твору, переважно, на основі того, що сам бачив або пережив. Так народжується й байка: у зв'язку з якоюсь пригодою самого автора або близьких йому людей, при їх відношенні з іншими людьми. Наприклад, одного разу ішов Олекса з роботи. Був стомлений, щось собі обдумував, а до того він мав дуже слабкий зір. Отже, не запримітив однієї діячки, не вклонився їй. Було ж потім розмов: який невихований, зарозумілий... Так з'явилася байка „Ослиця, Кінь і Шкапа“. Інший випадок: ми дуже хотіли виїхати з Бразилії. Олекса написав до одного чоловіка в Канаду, сподіваючись, що він допоможе нам. Той же поставив певні вимоги (партійні): якщо годишся, мовляв, то допоможу. Дуже тоді Олекса розсердився, прочитавши листа, та ніби заспокоївся. Я вже лягла була

спати, ось він будить мене: „Я написав байку, послухай!“. То була байка „Горобець і Мавпа“.

Коли Олекса про щось розповідав, то любив доповнювати чи, сказати б, ілюструвати свою розповідь прикладом із життя тварин, птахів, рослин. Сам він того не помічав, що той приклад був готовий сюжет байки. Я часто „ловила“ його на тому, і не один такий сюжет він записав. Отже, і в такий спосіб з'явилося кілька його байок.

Байку „Лисиця і Вовк“, наприклад, Олекса написав цілком незалежно від сюжету Езопа. Коли студіював байки Езопа, натрапив на „свій“ сюжет. Шкода було відкидати готову байку, тому підставив: „за Езопом“.

Одного разу йшов Олекса з роботи і побачив, як песик намагався влізти до м'ясної крамниці. У Бразилії були окремі крамниці, виключно із свіжим м'ясом. Двері до таких крамниць зроблені з залізних ґрат. Спостерігаючи за тим песиком, Олекса подумав, що до крамниці може б песик і міг увлізти, але, наївшись м'яса, не міг би вилізти. Поки дійшов додому, уклав сюжет байки. Але, знайшовши подібний сюжет серед світових „ходячих“ сюжетів, відкинув його.

Отже, взявши якусь дрібну пригоду, Олекса, при обдумуванні сюжету, вмів узагальнити її, втілити в алегоричні образи і витягти якусь характерну для людської натури рису. Таким чином, під простеньким сюжетом байки, під невинною картинкою її ховається глибока думка — часто окремо не наголошена, не виділена — мораль. Читаючи ж байки, кожний може пізнати свої власні вади чи шляхетні риси, пізнати себе в якомусь Левові, Ослові, Вовкові, Гієні чи Ягняті. В дійсності байка ні про кого конкретно не говорить, тоді вона й є справжньою байкою. Коли ж замість алегорії автор байки, часом, підставляє справжні імена, тоді то не є байка, а лише профанація байки.

Не встиг Олекса здійснити всіх своїх задумів. Він ду-

же багато працював над оригінальними сюжетами байки. Працюючи над байками, він вважав, що виконує волю свого народу. І не раз повторював: „Треба створити оригінальну українську байку, що своєю мистецькою досконалістю стала б поряд найвищих досягнень світової літератури у цій жанрі і допомогла б світові зрозуміти духові глибини нашого народу“.

На жаль, не мав Олекса також умов для праці. А через свою скромність, чесність, відвертість та прямий характер був усе своє життя переслідуваний, битий, гнаний. І залишив цей світ тоді, як сяк-так улаштувався й починав жити.

Надія Сенник

З М І С Т

У зоопарку	1
Лев та Осел	2
Голуб і Сова	3
Жук і Равлик	4
Верболіз	5
Коза та Куц Шипшини	5
Олімпіяда	6
Півні	7
Зайча і Гадюки	8
Келех	9
Віл та Буйвіл	10
Жирафа і Зебра	11
Ластівка і Пава	12
Лев і Миші	13
Віслюк та Теля	14
Відерце	14
Собака та Лисиця	15
Біла Ведмедиця і Морж	16
Сука й Цуценя	17
Панькова біда	18
Рибалка і Короп	19
Рогата Свиня	20
Пилип і Настя	21
Метеор і Місяць	22
Сокорина та Багнюка	22
Куниця і Верболіз	23
Жайворонок і Небо	24
Кури, Качки та Індик	25
Пелікан і Рибинка	26
Сусіди	27
Тигр і Шакал	28
Рибалка і Жаба	29
Шевчик та Копил	29
Жаба та Миша	30
Орел і Плиска	31
Гісна і Дрізд	32
Рябенька Курочка	33
Лошак і Верблюд	33
Журавель у горосі	34
Сокира і Вовна	35

Сарна, Коза та Голуб	36
У печері	37
Віхоть	38
Кріт, Осел і Жаби	39
Гармата і Квіти	40
Вовче щастя	41
Хока й Мока	42
Борсук і Зайчиця	43
Вода та Казан	44
Дятел і Гави	45
Юнак і Лавр	46
Ріка та Калюжа	46
Індик і Шпак	47
Засць і Кріт	48
Олениця і Гадюка	49
Бетон і Пісок	49
Догадливий Капітан	50
Голуби і Кіт	51
Глиняни. хмарадер	51
Сова та Вуж	52
Верблюди, Віслик та Цап	53
Горбок та Калюжа	53
Ослиця, Кінь і Шкапа	54
Сосна і Дубочки	55
Садівник та Акація	55
Баран і Риба	56
Терник і Хмелина	56
Вечірня Зірка і Вода	57
Плугатар та Кобила	58
Папуга і Цап	59
Комарі та Барвінок	60
Горіх	60
Соняшник та Гавкун	61
Веселка, Качка та Бобер	62
Ведмежі лови	63
Тхір, Зайчук і Перепілка	64
Лисиця та Вовк	65
Соняшник та Комета	66
Каленик і Кондуктор	67
Езоп і Крез	68
Гарбузиння і Пліт	68
Кажан і Оса	69
Півень з хитрощами	70

Павич і Лебідь	71
Мавпа і Кріт	72
Осел-Начальник	73
Гандляр і Осел	74
Варениця	75
Зозуля і Зозулення	76
Дитина і Гребінчик	76
Діряве Корито	77
Шпак і Їжак	78
Дзеркало	79
Горобець і Мавпа	80
Віл і Кабан	81
Конвалія та Бузина	81
Рудько і Господиня	82
Вибагливий Кіт	83
Мудрий і Штурпак	84
Сонце та Місяць	85
Цвіркун і Тарган	86
Чорногуз та Одуд	87
Земляки	88
Осел і Комета	89
Колода і Клини	89
Життя і Смерть	90
Шур, Перепілка й інші	91
Лев, Тигр і Лисиця	92
Червяк і Муха	93
Мисливець і Крук	94
Мірошник і Вітер	95
Дуб, Ліщина та Вевірка	96
Струни	97
Лев, Гадиня і Вужі	98
Пилипко	99
Заєц та Осел	100
Хлопчина і Свиня	101
Пригода з Гусаком	102
Лис і Риба	103
Волошка і Сонце	104
Пліточка і Щука	105
Осика, Гедзь і Гава	106
Макар і Мартин	107
Верба і Видра	108
Слон і Кури	109
Червяк і Йорж	110

Вітер та Пожежа	110
Блохи	111
Шкапина і Верблюди	112
Бородань і Молодик	113
Коваль і Муха	114
Ящірка, Кібець і Ласочка	115
Крилата Свиня	116
Тигр і Полоз	117
Став	118
Чабан і Болото	119
Скарб	120
Кіт і Цуцик	121
На літаку	122
Верба, Дроворуб і Сонце	123
Кіт-Музика	124
Лис і Перекотиполе	125
Чужа біда	126
Сорока і Тигр	127
Млин	128
Лапко під Трояндами	129
Черінь і Скворода	129
Жаба і Рак	130
Денис, Омелько й Тит	131
Лисиця та Бабак	132
Байдак і Хвилі	133
Віслук, Баран і Гадюка	134
Цап у квітнику	135
Атака	135
Куріпка і Доля	136
Подорожній	137
Кози і Струсь	138
Кінь і Жаби	139
Хома і Четверня Гнідих	140
Розумний Бичок	141
Черевик і Постіл	141
Олень і Чижик	142
Макака та Кудлай	143
Чабан і Собака	144
Будяк і Жоржина	145
Шпак і Шуляк	146
Господар і Віл	147
Посмітюха і Осел	148
Дзвонар і Дзвін	149

Ведмедиця і Ведмедятко	150
Реп'яхи	151
Рак і Осетер	152
Бджола і Гречка	153
Гриць-Хитрун	154
Агроном і Волошка	155
Корабель і Тріска	155
Шуляк і Перепілка	156
Осел	157
Улас і Ластів'ята	158
Лисюк і три Шакали	159
Бедмідь і Мавпа	160
Щенюк	161
Сич і Льоха	161
Бабак і Пацюк	162
Дуб і Сміття	162
Шкапа та Цап	163
Листя	164
Хлібень і Грудка	164
Муха у біді	165
Вуж і Цап	166
Тхір і Гуси	167
Одуд і Зозуля	168
Корч	169
Верба і Синиця	170
Бик та Теля	171
Задом наперед	171
Жирафа і Гісна	172
Сонцєцвіт і Спориш	173
Верблюди	173
Свиня	174
Мурашка і Гора	174
Митець і Світ	175
Явір і Шелюги	177
Децо про автора	179

1969

diasporiana.org.ua